

Załącznik

Do Uchwały Nr XXXIV/226/2018

Rady Gminy Szypliszki

z dnia 31 sierpnia 2018 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SZYPLISZKI NA LATA 2018-2023

Obszar rewitalizacji dla Gminy Szypliszki obejmuje miejscowości: **Kaletnik, Słobódka, Becejły, Czerwonka.**

Zespół projektowy ANDREA Consulting:

mgr Andrzej Jurkiewicz
mgr inż. arch. Katarzyna Jabłońska
mgr Anna Tomczak

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYPLISZKI W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM.....	7
1.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY SZYPLISZKI.....	7
1.2. SFERA SPOŁECZNA	8
1.3. SFERA GOSPODARCZA	15
1.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA.....	17
1.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	20
2. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI	22
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I INFRASTRUKTURALNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH.....	24
3.1. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH	24
3.2. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	47
3.2.1. SFERA GOSPODARCZA.....	47
3.2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	48
3.2.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA	53
3.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI.....	57
3.4. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI.....	64
4. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	69
5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	71
6. CELE REWITALIZACJI	73
7. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	75
7.1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	75
7.2. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE.....	100
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ KOMPLEMENTARNOŚĆ W REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	101
9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	104
9.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	104
9.2. RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SZYPLISZKI.....	105
10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	107

10.1. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE TWORZENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	107
10.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	108
10.3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	110
11. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY SZYPLISZKI.....	111
11.1. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STRATEGII ROZWOJU GMINY SZYPLISZKI	111
11.2. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	114
11.3. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY .	120
12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	132
13. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	134
13.1. SYSTEM MONITORINGU.....	134
13.2. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU	135
14. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW.....	136

WSTĘP

Podstawę prawną opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki na lata 2018-2023 stanowi art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.). Opracowanie uwzględnia także zapisy Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zwanych dalej Wytycznymi, a także ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1023 z późn. zm.), np. w odniesieniu do sposobu określenia obszaru rewitalizacji.

W świetle Wytycznych Program Rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją wskazanych powyżej negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą granic wspólnych. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego opracowuje się diagnozę, w której wykorzystuje się obiektywne, weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań (w celu opracowania niniejszego programu opracowano wskazaną diagnozę).

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki stanowi podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w szczególności tych, którzy są zagrożeni wyłączeniem z lokalnej społeczności, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji społecznej.

Niniejszy dokument wypełnia wymagania stawiane przez wyżej wymienione wytyczne i zasady w zakresie nowego podejścia do programowania i prowadzenia procesu rewitalizacji. Zakłada on dążenie do tego, aby działania rewitalizacyjne miały kompleksowy i zintegrowany charakter, a przede wszystkim, aby skupiały się na człowieku, a więc na jakości życia mieszkańców. Niezwykle ważnym elementem tego podejścia jest założenie, że cały proces może zakończyć się sukcesem tylko i wyłącznie dzięki aktywnemu zaangażowaniu różnych partnerów (tzw. interesariuszy). W związku z tym przygotowanie i wdrażanie rewitalizacji musi odbywać się przy ciągłym zaangażowaniu partnerów (m.in. stałym dialogu i współpracy między interesariuszami). Ze strony praktycznej oznacza to niezbędność zapewnienia takich mechanizmów partycypacji społecznej, które służą wypracowaniu najlepszych rozwiązań i ograniczeniu ryzyka konfliktów w trakcie wdrażania Programu. Mając na uwadze powyższe kwestie, zastosowana metodologia prac nad dokumentem Lokalnego Programu Rewitalizacji miała charakter ściśle partycypacyjny. Wartością nadrzędną było włączenie w proces tworzenia Programu jak najszerszego grona społeczności lokalnej, poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, użytkowników oraz innych interesariuszy danego obszaru, a także dążenie do spójności planowanych działań rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi potrzebami i oczekiwaniami. Kolejnym wyznacznikiem realizacji zasady partnerstwa w rewitalizacji jest założenie, że środki unijne oraz budżet gminy nie stanowią wyłącznych źródeł finansowania tego procesu. Pożądanym jest, aby struktura finansowania procesu rewitalizacji była złożona i obejmowała środki publiczne będące w dyspozycji różnych instytucji oraz środki prywatne.

Całość wyżej wymienionych aspektów znalazła odzwierciedlenie w sformułowanym zgodnie z aktualnymi wymaganiami niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji. Struktura dokumentu oparta została na logicznym ciągu przyczynowo-skutkowym, rozpoczynającym się od wyznaczenia obszaru rewitalizacji, następnie prowadzącym poprzez pogłębioną i szczegółową analizę problemów i potencjałów tego obszaru, aż po zdefiniowanie wizji obszaru po rewitalizacji, do której przypisano cele programu oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne przedsięwzięcia. Ostatnia część dokumentu zawiera część zarządczą, omawiającą system zarządzania wdrażaniem programu, w tym mechanizmy integrowania przedsięwzięć, monitorowania i ewaluacji programu, a także jego planowane ramy finansowe i czasowe. W Programie opisano także mechanizmy włączania interesariuszy w cały proces rewitalizacji, począwszy od diagnozowania, poprzez programowanie, wdrażanie i monitorowanie Programu.

Przyjęcie horyzontu czasowego dokumentu obejmującego lata 2018-2023 jest zgodne z przepisami prawa (Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rewitalizacji istnieje możliwość

uchwalania po jej wejściu w życie nowych programów rewitalizacji w oparciu o art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie możliwość prowadzenia procesu rewitalizacji poza reżimem ustawowym ograniczona jest do końca roku 2023. Po tym terminie realizacja działań spełniających przesłanki rewitalizacji, musi odbywać się na zasadach ustawy). Ponadto pozwala na jej dostosowanie do wymogów wynikających z obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Przyjęty horyzont wdrażania i monitorowania Programu pozwoli na pełniejsze osiągnięcie zakładanych rezultatów projektów współfinansowanych ze środków perspektywy finansowej UE w latach 2014-2020.

Niniejszy dokument spełnia wymogi co do struktury Programu Rewitalizacji określone w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zawiera on:

- a) opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych wraz z opisem skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych;
- c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także

spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);

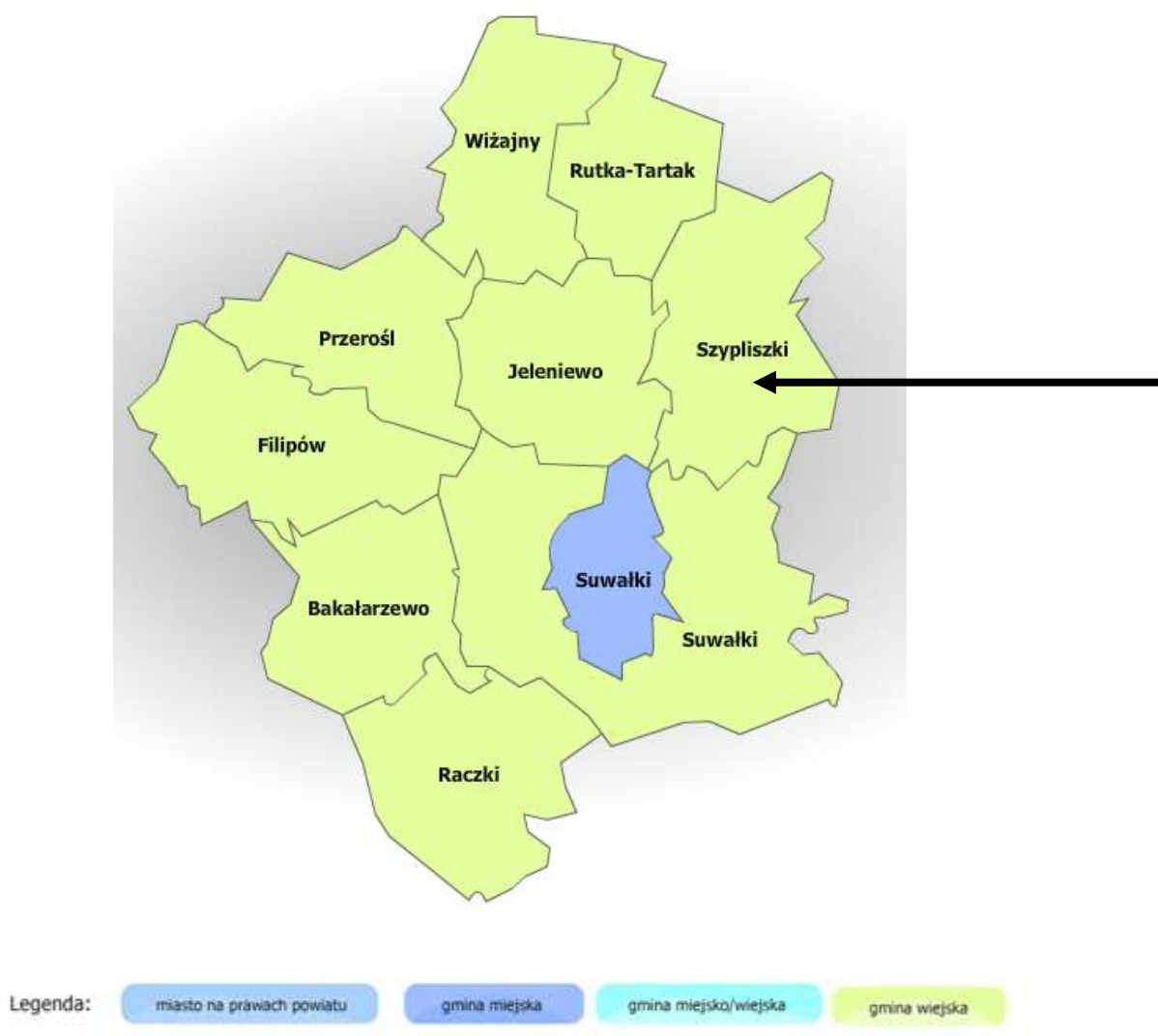
- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) system realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji;
- l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYPLISZKI W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM

1.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY SZYPLISZKI

Gmina Szypliszki położona jest w północnej części województwa podlaskiego w powiecie suwalskim. Od północy graniczy z Litwą, od północnego – zachodu z Gminą Rutka - Tartak, od zachodu z Gminą Jeleniewo, od południa z Miastem Suwałki oraz Gminą Suwałki, od wschodu z Gminą Puńsk, a od południowego wschodu z Gminą Krasnopol. Na terenie gminy zlokalizowane jest przejście graniczne w miejscowości Budzisko.

Rysunek 1. Położenie Gminy Szypliszki na tle powiatu suwalskiego

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

Powierzchnia gminy wynosi 154,81 km², co stanowi 12% powierzchni powiatu suwalskiego i 0,72% powierzchni woj. podlaskiego. Na terenie Gminy Szypliszki przeważają użytki rolne stanowiące 78,06% powierzchni, lasy i grunty leśne zajmują 13,64%, nieużytki i tereny różne – 3,37%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 3,20%, zaś grunty pod wodami – 1,73% obszaru.

W skład gminy wchodzi 53 miejscowości, z których najwięcej mieszkańców posiada Słobódka, zaś miejscowością charakteryzującą się najmniejszym potencjałem ludnościowym są Szury i Szymanowizna.

1.2. SFERA SPOŁECZNA

Demografia

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Szypliszki jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Na terenie gminy zauważalna jest tendencja związana z niewielkimi wahaniami liczby ludności, co zostało zaprezentowane szczegółowo w tabeli 1.

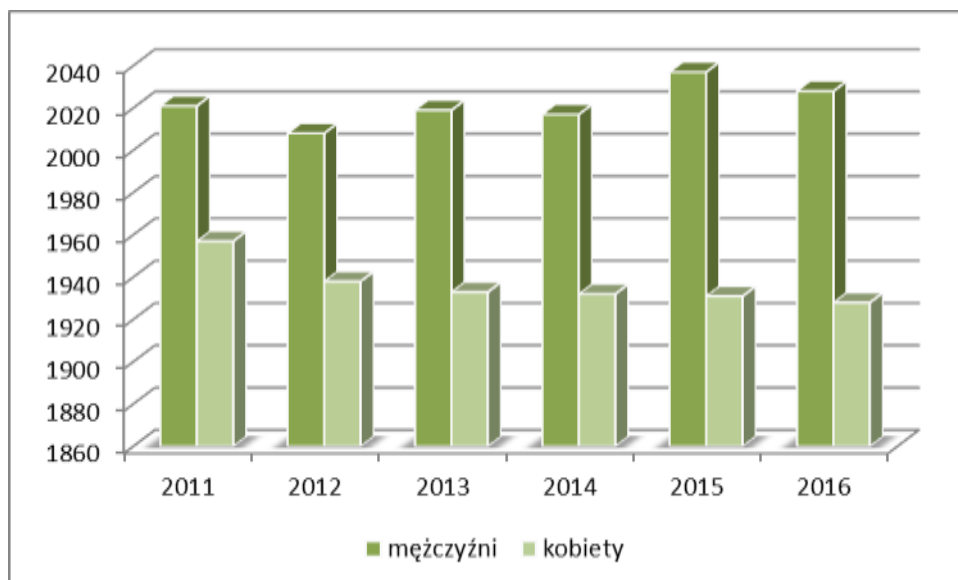
Tabela 1. Liczba ludności na terenie Gminy Szypliszki w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba ludności							
ogółem	osoba	3 978	3 946	3 952	3 949	3 968	3 956
mężczyźni	osoba	2 021	2 008	2 019	2 017	2 037	2 028
kobiety	osoba	1 957	1 938	1 933	1 932	1 931	1 928
Ruch naturalny wg płci							
Urodzenia							
ogółem	osoba	46	41	36	41	47	46
mężczyźni	osoba	23	19	19	20	29	24
kobiety	osoba	23	22	17	21	18	22
Zgony							
ogółem	osoba	44	36	40	41	29	47
mężczyźni	osoba	24	23	22	26	15	24
kobiety	osoba	20	13	18	15	14	23
Przyrost naturalny							
ogółem	osoba	2	5	-4	0	18	-1
mężczyźni	osoba	-1	-4	-3	-6	14	0
kobiety	osoba	3	9	-1	6	4	-1

Źródło: Dane GUS

Analizując liczbę ludności z uwzględnieniem płci należy zauważyć wyraźną przewagę mężczyzn nad kobietami w kolejnych latach analizy.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy Szypliszki z uwzględnieniem płci

Źródło: Dane GUS

W Gminie Szypliszki współczynnik feminizacji wynosi 95. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypada średnio 95 kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 62,40% i jest grupą dominującą. Ludność w wieku poprodukcyjnym wynosi 18,03%, a w wieku przedprodukcyjnym – 19,40%. Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje - w 2011 roku było to 22,30% mieszkańców, w przeciwieństwie do udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, który systematycznie rośnie - w roku 2011 wynosił 16,90% mieszkańców gminy. Świadczy to o szybkim procesie starzenia się gminy i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Jeżeli ten trend się nie zmieni, to w przyszłości będzie wzrastał współczynnik obciążenia demograficznego tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w danej jednostce terytorialnej oraz jakie będą nasilać się w przyszłości. Wzrost liczby osób starszych przypadających na osoby pracujące i dzieci wynika z ogólnego postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, ale w przypadku Gminy Szypliszki dodatkowymi czynnikami pogłębiającymi ten proces jest niekorzystny bilans migracji.

Powyższe dane potwierdza analiza zmian, jakie postępują w poszczególnych grupach wiekowych mieszkańców Gminy Szypliszki. Grupą, w której najsilniej zaznaczyły się spadki, jest młodzież i dzieci Gminy Szypliszki, m.in. w grupie wiekowej 15-19 w ciągu ostatnich lat

odnotowano spadek o 106 osób. Widać w tym przypadku bardzo dobrze, jak szybko następuje starzenie się mieszkańców gminy i brak napływu nowych pokoleń. Natomiast najsilniejsze wzrosty są zauważalne wśród osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W najbliższej perspektywie czasowej nie będzie to stanowiło znaczącego problemu, ale świadczy o powolnym procesie starzenia się społeczności Gminy Szypliszki.

W kwestii migracji zauważalna jest ogólnopolska tendencja do przemieszczania się ludności z obszarów miejskich na mniej zurbanizowane obszary przyległe, jednak nie powoduje to znaczącego przyrostu mieszkańców Gminy Szypliszki.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Szypliszki działa 9 organizacji pozarządowych, ich zestawienie zawarto w tabeli 2.

Tabela 2. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Szypliszki

Lp.	NGO	Cele i obszary działań
1.	OSP w Szypliszkach, ul. Suwalska 21, 16-411 Szypliszki KRS: 0000075666	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi. 2. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk. 3. Uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej. 4. Branie udziału w obronie cywilnej. 5. Rozwijanie wśród członków Ochotniczej Straży Pożarnej zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu. 6. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu.
2.	OSP w Sadzawkach, Sadzawki 11, 16-411 Szypliszki KRS: 0000071728	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. 2. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Rozwijanie wśród członków Ochotniczej Straży Pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno - oświatowej i rozrywkowej. 5. Uczestniczenie i reprezentowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich. 6. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu.
3.	OSP w Kaletniku, Kaletnik 52, 16-411 Szypliszki KRS: 0000156636	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. 2. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzonych w czasie pożarów, zagrożeniach ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.

Lp.	NGO	Cele i obszary działań
		3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Rozwijanie wśród członków straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. 5. Uczestniczenie i reprezentowanie OSP w organach samorządowych i przedstawicielskich. 6. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
4.	OSP w Postawelku, Postawelek, 16-411 Szypliszki KRS: 0000219430	1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. 2. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Rozwijanie wśród członków Ochotniczej Straży Pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno - oświatowej i rozrywkowej. 5. Uczestniczenie i reprezentowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich. 6. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu.
5.	UKS Tygrysy w Słobódce, SP w Słobódce, 16-411 Szypliszki	Działalność w zakresie upowszechniania sportu.
6.	UKS „Szelment” w Słobódce, 16-411 Szypliszki	Działalność w zakresie upowszechniania sportu.
7.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Słobódce, Słobódka 9, 16-411 Szypliszki KRS: 0000237608	Pomoc naukowa, finansowa i rzeczowa szkołom i ich uczniom.
8.	Fundacja Wsparcia i Rozwoju Małych Szkół „Edukacja Razem”, Żubryn 17, 16-411 Szypliszki KRS: 0000542266	1. Prowadzenie działalności edukacyjnej, opiekuńczej i wychowawczej na każdym etapie rozwoju człowieka, w tym z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. 2. Wspieranie rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych oraz kształtowania osobowości i pozytywnych postaw obywateli w społeczeństwie. 3. Prowadzenie działalności na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk marginalizowanych, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk wiejskich. 4. Wspieranie osób i rodzin wymagających szczególnej opieki i pomocy, w tym przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 5. Organizowanie różnych form wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym sportu i rekreacji. 6. Działania na rzecz dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. 7. Działania na rzecz osób wyodrębnionych ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną, z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, w tym pomoc

Lp.	NGO	Cele i obszary działań
		i opieka prawna oraz medyczno-rehabilitacyjna. 8. Propagowanie kształcenia i wychowania przez sztukę oraz rozwijania zainteresowań i talentów. 9. Podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia ich aktywności, wyrównywania szans oraz integracji społecznej i zawodowej. 10. Doskonalenie umiejętności i podnoszenie kwalifikacji zawodowych celem przeciwdziałania bezrobociu oraz przeciwdziałania patologiom społecznym. 11. Podejmowanie działań na rzecz upowszechniania praw człowieka oraz swobód obywatelskich. 12. Działania na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 13. Działania na rzecz wspomagania rozwoju demokracji, integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami. 14. Działania na rzecz wzmocnienia pozycji sektora organizacji pozarządowych w życiu publicznym.
9.	Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne „Pogranicze” ul. Suwalska 21, 16-411 Szypliszki KRS: 0000005642	Kultuwanie tradycji kultury ludowej pogranicza polskoliteńskiego w dziedzinie tańca, muzyki, folkloru; popularyzacja najwartościowszych przejawów twórczości ludowej i folkloru; otaczanie opieką twórców ludowych i zespołu folklorystycznego „Pogranicze”; ochrona uniwersalnych wartości kultury chrześcijańskiej i przekazywanie ich przyszłym pokoleniom.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Szypliszki oraz KRS

Bezrobocie

Na terenie Gminy Szypliszki, po okresie wzrostu liczby osób pozostających bez pracy, w 2014 r. nastąpiło dość znaczne zmniejszenie liczby bezrobotnych. Biorąc pod uwagę płeć, zauważalna jest tendencja związana z występowaniem większego poziomu bezrobocia wśród kobiet.

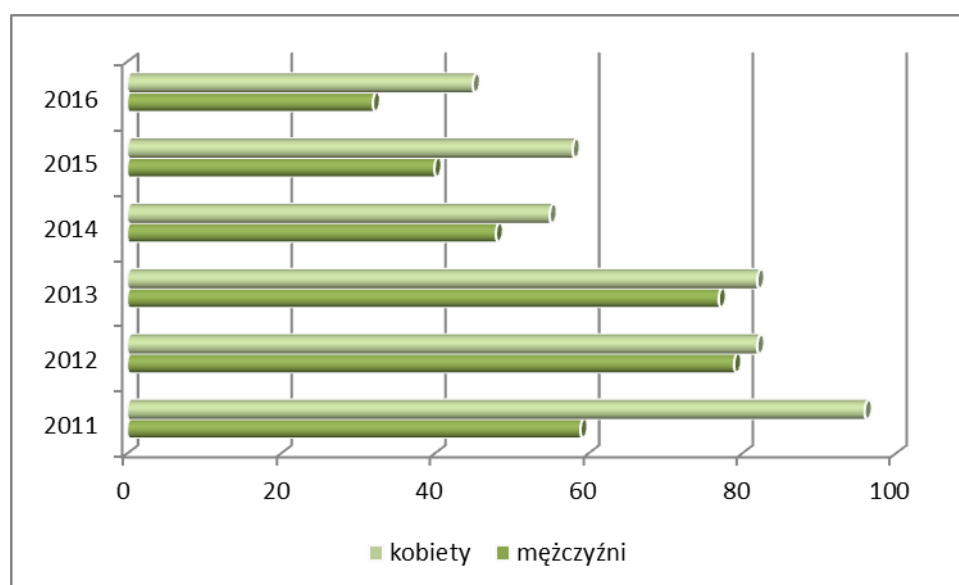
Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji, zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych. Pomimo tych faktów zarówno dane statystyczne, jak i wynikające z obserwacji własnych wskazują, że w odniesieniu do rynku pracy na tym terenie w dalszym ciągu będzie odnotowywana sytuacja związana ze zwiększaniem liczby osób pracujących powodując zmniejszenie stopy bezrobocia.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Szypliszki w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	J.m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	155	161	159	103	98	77
mężczyźni	osoba	59	79	77	48	40	32
kobiety	osoba	96	82	82	55	58	45
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	6,4	6,7	6,5	4,2	4,0	3,1
mężczyźni	%	4,4	5,9	5,6	3,5	2,9	2,3
kobiety	%	8,9	7,6	7,5	5,0	5,3	4,1

Źródło: Dane GUS

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Szypliszki w latach 2011-2016

Źródło: Dane GUS

Struktura bezrobotnych wykazuje, że najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby w przedziale 15-24 lata. Kolejną grupą pod względem liczebności bezrobotnych, są osoby od 25 do 34 lat. Są to ludzie młodzi, często dopiero wkraczający na rynek pracy. Taka sytuacja sprzyja powstawaniu ujemnych skutków społecznych i ekonomicznych.

Inną grupą, wśród której wzrosło bezrobocie i inne niepokojące tendencje związane z rynkiem pracy, są osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Przyczyną tego stanu jest przede wszystkim brak propozycji pracy dla osób z tej grupy wiekowej. Osoby w wieku przedemerytalnym mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia także ze względu na przepisy o wieku ochronnym.

Jednocześnie niepokojącym zjawiskiem jest wzrost bezrobocia u osób z wykształceniem wyższym, policealnym, średnim zawodowym i średnim ogólnokształcącym. Jest to ogromny problem, bowiem powoduje odpływ ludzi wykształconych do innych regionów kraju.

Ochrona zdrowia

W zakresie podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Szypliszki usługi wykonuje jedna placówka. Na obszarze gminy funkcjonuje ponadto jeden punkt apteczny.

W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych na terenie miasta Suwałki.

Edukacja

Na terenie Gminy Szypliszki działają następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Becejłach przekształcona z dniem 01.09.2017 r. w ośmioletnią Publiczną Szkołę Podstawową w Becejłach prowadzoną przez Fundację Wsparcia i Rozwoju Małych Szkół „Edukacja Razem”;
- Szkoła Podstawowa w Jasionowie przekształcona z dniem 01.09.2017 r. w ośmioletnią Publiczną Szkołę Podstawową w Jasionowie z siedzibą w Żubrynie prowadzoną przez Fundację Wsparcia i Rozwoju Małych Szkół „Edukacja Razem” (obwód szkoły obejmuje miejscowości: Jasionowo, Żubryn, Czerwonka, Węgielnia, Szelment, Szury, Bilwinowo, część wsi Lipowo nr domów 9,12, 13, 17, 20, 19, 4, 6, 10, 15, 16, 21);
- Zespół Szkół w Słobódce przekształcony z dniem 01.09.2017 r. w Publiczną Szkołę Podstawową w Słobódce (obwód szkoły obejmuje miejscowości: Aleksandrówka, Becejły, Białobłota, Mikołajówka, Kociołki, Krzywólka, Kupowo-Folwark, Szymanowizna, Jeziorki, Budzisko, Majdan, Sadzawki, Andrzejewo, Podwojponie, Postawełek, Przejma Mała, Przejma Wysoka, Romaniuki, Jegliniec, Wojponie, Zaboryszki, Sitkowizna, Wesołowo, Dębniak, Szypliszki, Słobódka, Żyrwiny, Rybalnia, Wygorzel, Olszanka, Lipniak, część wsi Lipowo nr domów 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 14, 18, Fornetka, Przejma Wielka);
- Zespół Szkół w Kaletniku przekształcony z dniem 01.09.2017 r. w Publiczną Szkołę Podstawową w Kaletniku (obwód szkoły obejmuje miejscowości: Kaletnik, Dębowo, Polule, Głęboki Rów, Grauże Nowe, Klonorejsć, Wiatrołuża Druga, Łowocie, Deksznie, Adamowizna, Pokomsze, Grauże Stare).

W zakresie edukacji przedszkolnej w Gminie Szypliszki w roku szkolnym 2015/2016 działały 4 oddziały przedszkolne w szkole podstawowej, 1 punkt przedszkolny oraz 2 zespoły wychowania przedszkolnego.

Instytucje kultury

Na terenie Gminy Szypliszki funkcjonują dwie placówki wpisane do rejestru instytucji kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Słobódce;
- Świątelnia Gminna w Szypliszkach.

Ważną rolę w integracji mieszkańców i zapewnianiu zagospodarowania czasu wolnego pełnią także remizy OSP.

Świetlica Gminna w Szypliszkach prowadzi szereg działań skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy, mających na celu integrację lokalnej społeczności. Organizuje imprezy masowe, zajęcia dla dzieci i młodzieży w czasie ferii i wakacji szkolnych, warsztaty oraz spotkania mieszkańców.

Gminna Biblioteka Publiczna w Słobódce dysponuje księgozbiorem w liczbie 29 705 woluminów. Z oferty biblioteki skorzystało w 2016 r. 707 osób, które wypożyczyły na zewnątrz 11 071 pozycji. Biblioteka posiada dwie filie: w Kaletniku i w Żubrynie.

1.3. SFERA GOSPODARCZA

Na terenie Gminy Szypliszki – zgodnie z danymi GUS – działało w 2016 r. 185 podmiotów gospodarczych. W analizowanym okresie liczba przedsiębiorców działających na terenie gminy wzrosła o 12,80%. Największa liczba jednostek działała w sektorze prywatnym – 92,43% ogółu podmiotów gospodarczych.

Grupę dominującą stanowią podmioty o liczbie pracujących do 9 osób – średnio w analizowanym okresie 95,79%. Należy podkreślić, że w gminie funkcjonowało jedynie siedem podmiotów o liczbie pracujących 10-49 i żaden podmiot o liczbie pracujących powyżej 50 osób, co świadczy o charakterze przedsiębiorczości na terenie Gminy Szypliszki. Ma ona charakter indywidualnej działalności, prowadzonej przez osoby fizyczne z ograniczoną liczbą pracujących.

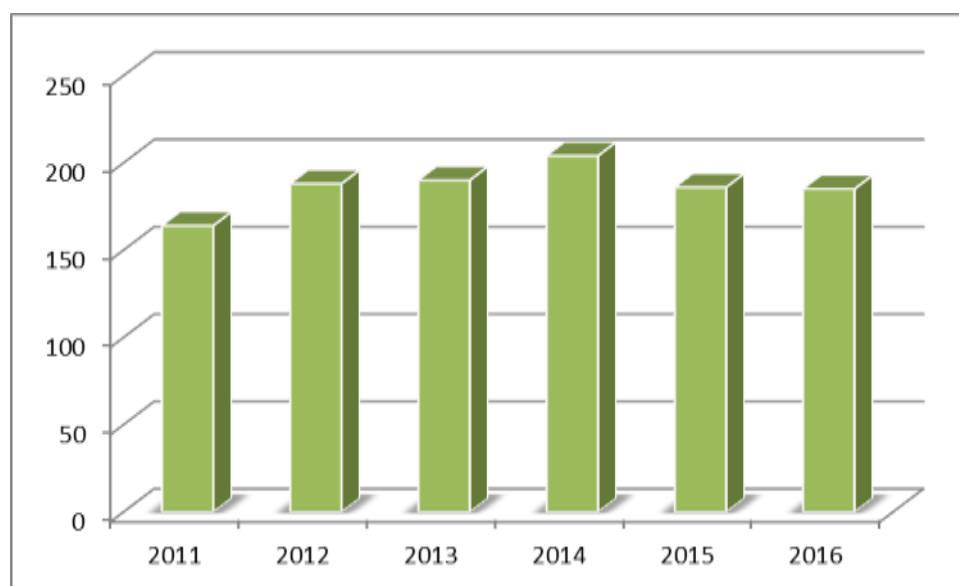
Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Szypliszki w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty gospodarcze ogółem	jed.gosp.	164	188	190	204	186	185
Sektor publiczny							
ogółem	jed.gosp.	13	16	15	15	15	14
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	10	13	12	12	11	10
Sektor prywatny							
ogółem	jed.gosp.	151	172	175	189	171	171
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	125	142	145	155	137	136
spółki handlowe	jed.gosp.	5	6	6	7	8	8

Wyszczególnienie	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp	0	0	0	0	2	2
spółdzielnie	jed.gosp.	2	2	2	2	2	2
fundacje	jed.gosp.	0	0	0	0	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	10	9	9	9	9	10

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Szypliszki w latach 2011-2016

Źródło: Dane GUS

Wśród zarejestrowanych podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 136, co stanowiło 75,14% ogółu podmiotów. Na koniec 2016 roku w gminie zarejestrowanych było 8 spółek. Największa liczba podmiotów działała w sekcji Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) – 18,38%, następnie w sekcji Budownictwo (F) – 16,76% oraz Przetwórstwo przemysłowe (C) - 7,57%. W Gminie Szypliszki nie były zarejestrowane podmioty z sekcji Górnictwo i wydobywanie (B), Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D) i w sekcji Organizacje i zespoły eksterytorialne (U).

1.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Zgodnie z danymi GUS stopień zwodociągowania Gminy Szypliszki w 2016 r. wynosił 83%. Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 102,9 km, zaś liczba przyłączy wodociągowych to 930 szt.

Zaopatrzenie gminy w wodę oparte jest o ujęcia wód podziemnych czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Ujęcia wód podziemnych znajdują się w miejscowościach: Szypliszki, Podwojponie i Kaletnik. Ponadto dla potrzeb ośrodka wypoczynkowego „Szelment” funkcjonuje ujęcie wody w Szelmencie.

Tabela 5. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Szypliszki

Wyszczególnienie	J.m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	97,2	97,2	97,2	97,2	102,9	102,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	851	878	882	891	904	930
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	195,4	191,0	194,3	232,3	261,1	248,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	2 941	2 944	2 951	3 276	3 299	b.d.
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	49,0	48,3	49,1	58,8	66,2	62,6

Źródło: Dane GUS

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Szypliszki wyniosła w 2016 r. 10,3 km, ilość przyłączy to 136 szt. Stopień skanalizowania gminy wynosi 20,9%.

Tabela 6. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Szypliszki

Wyszczególnienie	J.m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	9,3	9,3	9,3	9,3	10,3	10,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	152	106	106	108	111	136
ścieki odprowadzone	dam ³	19	20	10,0	19,0	18,0	b.d.
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	956	816	817	826	848	b.d.

Źródło: Dane GUS

Na obszarze gminy istnieją dwie oczyszczalnie ścieków: gminna oczyszczalnia ścieków w Słobódce oraz lokalna oczyszczalnia w Szelmencie.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Słobódce to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, na bazie wielofunkcyjnego reaktora osadu czynnego typu „Hydrocentrum”, ze stacją dozowania koagulantu PIX, doczyszczanie ścieków w stacji trzech filtrów pospiesznych. Odwadnianie osadu następuje przy pomocy urządzenia Dramad-Teknobag, odwodniony osad składowany jest przy budynku oczyszczalni. Maksymalna przepustowość oczyszczalni to 195 m³/d, średnia – 150 m³/d. W oczyszczalni znajduje się punkt zlewny nieczystości płynnych. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest ciek wodny w zlewni Marychy.

Oczyszczalnia przy ośrodku „SZELMENT” Sp. z o.o. została zbudowana pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, zmodernizowana w latach dziewięćdziesiątych. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych i składa się z osadnika gnilnego, separatora tłuszczu, 2 filtrów piaskowych, filtra glebowo-roślinnego obsadzonego wierzwą *Salix viminalis* z dodatkowym filtrem chemicznym. Przepustowość oczyszczalni wynosi 37,6 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest zagłębienie terenowe (ziemia) w zlewni jeziora Szelment Wielki.

Zgodnie z danymi GUS z oczyszczalni ścieków korzysta 868 osób zamieszkujących Gminę Szypliszki. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 552 zbiorniki bezodpływowe oraz 102 oczyszczalnie przydomowe (GUS nie zamieścił jeszcze danych za 2016 r.).

Tabela 7. Liczba osób korzystających z oczyszczalni, liczba zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Szypliszki

Wyszczególnienie	J. m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
liczba osób korzystających z oczyszczalni	osoba	870	870	877	872	870	868
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych							
zbiorniki bezodpływowe	szt.	552	552	552	552	552	552
oczyszczalnie przydomowe	szt.	73	73	73	102	102	102

Źródło: Dane GUS

Na sieć drogową Gminy Szypliszki składają się:

- droga krajowa nr 8 Suwałki - Budzisko, przebiegająca przez teren gminy na długości 20 km;
- droga wojewódzka nr 651 Gołdap - Sejny przebiegająca przez teren gminy na długości 12 km;
- drogi powiatowe o łącznej długości 50,004 km. Dwie drogi posiadają klasę techniczną G (główną), jedna droga - klasę techniczną Z (drogi zbiorcze), a sześć dróg - klasę

techniczną L (drogi lokalne). Nawierzchnię bitumiczną posiadają drogi powiatowe o łącznej długości 26,754 km. Pozostałe 23,250 km to drogi o nawierzchni innej niż bitumiczna. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez Gminę Szypliszki przedstawia się następująco:

- nr 1136B Postawełe - Jałowo - Przejma – Dębniak – długość na terenie gminy: 7,450 km;
- nr 1137B Ignatowizna - Kupowo - Majdan – Sadzawki – długość na terenie gminy: 4,670 km;
- nr 1138B Jeleniewo - Wołownia - Przejma – Becejły – długość na terenie gminy: 6,190 km;
- nr 1139B Wołownia - Czerwonka – Kaletnik – długość na terenie gminy: 6,560 km;
- nr 1141B Prudziszki - Suchodoły – Węgielnia – długość na terenie gminy: 0,464 km;
- nr 1153B Suwałki - Okuniowiec - Kaletnik - Wiatrołuża – Zaboryszki - – długość na terenie gminy: 8,990 km;
- nr 1154B Węgielnia - Bilwinowo – Kaletnik – długość na terenie gminy: 6,650 km;
- nr 1156B Kaletnik - Adamowizna - Orlinek – Gremzdel – długość na terenie gminy: 4,040 km;
- nr 1159B od drogi 651 - Szołtany - Puńsk – Wojtokiemie – długość na terenie gminy: 2,000 km;
- nr 1160B Puńsk - Wojciuliszki - Budzisko – Budzisko – długość na terenie gminy: 2,990 km;

– drogi gminne o łącznej długości 79,250 km.

Większość dróg stanowiących sieć drogową Gminy Szypliszki nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Większa część dróg posiada nawierzchnię żwirową, co powoduje, że możliwość poruszania się tymi szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych.

W związku z tym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy.

Przez teren gminy przebiega ponadto linia kolejowa Suwałki – Trakiszki.

1.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Na terenie Gminy Szypliszki występują liczne obiekty zabytkowe podlegające ochronie i wpisane do centralnego rejestru zabytków (rejestr A) oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, co zostało zaprezentowane w tabeli 8.

Tabela 8. Wykaz obiektów zabytkowych na terenie Gminy Szypliszki

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru
1.	zagroda wiejska nr 25	Adamowizna nr 25	
2.	budynek gospodarczy, obora w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25	
3.	budynek gospodarczy, spichlerz w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25	
4.	budynek gospodarczy, stodoła w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25	
5.	budynek gospodarczy, stodoła w zagrodzie nr 3	Andrzejewo nr 3	
6.	zespół kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003
7.	kościół p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003
8.	ogrodzenie w zespole kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003
9.	cmentarz przykościelny kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003
10.	cmentarz rzymskokatolicki	Becejły	616 z dn. 10.01.1989 r. KL.WKZ 534/616/d/89
11.	budynek mieszkalny - chałupa nr 17	Dębowo nr 17	
12.	cmentarz ewangelicki	Głęboki Rów	
13.	kościół p.w. Ducha Świętego	Kaletnik	
14.	mur z kaplicami z zespołu kościoła p.w. p.w. Ducha Świętego	Kaletnik	
15.	plebania	Kaletnik	
16.	kaplica cmentarna	Kaletnik	
17.	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	Kaletnik	619 z dn. 10.01.1989 r. KL.WKZ 534/619/d/89
18.	brama cmentarna	Kaletnik	
19.	cmentarz rzymskokatolicki	Krzywólka	
20.	budynek gospodarczy, spichrz w zagrodzie nr 13	Sadzawki nr 13	
21.	cmentarz staroobrzędowców	Szury	
22.	cmentarz wojenny z I wojny św.	Szypliszki	330 z dn. 10.03.1983 r. KL.WKZ 534/330/d/83
23.	cmentarz ewangelicki	Przejma Wielka	
24.	budynek mieszkalny-chałupa nr 2	Wojponie nr 2	
25.	budynek mieszkalny-chałupa nr 8	Wojponie nr 8	
26.	cmentarz wojenny z I wojny św.	Wygorzal	
27.	dwór, potem szkoła	Zaboryszki	

Źródło: <http://wosoz.pbip.pl>

Na terenie gminy znajduje się także zabytek archeologiczny wpisany do rejestru C - zabytki archeologiczne: grodzisko wczesnośredniowieczne z XI-XIII w. w miejscowości Jegliniec, dec. nr 670-1/20/68 z dn. 25.10.1968 r., nr rej. 69 (biał.), dec nr KI.WKZ 534/94/d/80 z dn. 14.11.1980 r., nr rej. 94 (suw.).

2. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI

Ustawa o rewitalizacji oraz Wytyczne nie wskazują konkretnej metody diagnostycznej wykorzystywanej przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wobec tego metody takie należało przyjąć na podstawie przesłanek ogólnych, kierując się kryterium zobiektywizowania wyników. W szczególności należało rozstrzygnąć kwestię delimitacji obszaru do analizy oraz warunków granicznych dla wytyczenia obszaru.

W opracowanej Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szypliszki przyjęto metodę porównującą jako pola odniesienia jednostki urbanistyczne, czyli poszczególne miejscowości wchodzące w skład Gminy Szypliszki. W przypadku poszczególnych porównywalnych zjawisk odniesiono dane dla danej miejscowości do średniej wielkości cechy dla całego obszaru Gminy Szypliszki.

Rozpoczynając proces analityczny w oparciu o przekrojowe dane zebrane do diagnozy wyznaczono wskaźniki obrazujące sytuację w poszczególnych obszarach badawczych. W dalszej kolejności zebrane dane zostały poddane analizie, co umożliwiło przypisanie zjawisk kryzysowych do wyłonionych stref i delimitację obszarów problemowych na terenie Gminy Szypliszki. Za wartości referencyjne wskaźników przyjęto ich średnie wartości dla Gminy Szypliszki. O zjawiskach negatywnych świadczą negatywne odchylenia od tych wartości zależne od rodzaju wskaźnika. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w analizie uwzględniono dwa rodzaje wskaźników:

- wskaźniki (stymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w górę od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i większą potrzebę działań rewitalizacyjnych,
- wskaźniki (destymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w dół od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i potrzebę interwencji.

Zebrane dane zostały wykorzystane do przeprowadzenia analizy w oparciu o wskaźniki odnoszące się do każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej), zaprezentowane w tabeli 9.

Tabela 9. Zestawienie wskaźników

SFERA SPOŁECZNA
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych w 2014 r.
Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.
Liczba czytelników w poszczególnych miejscowościach na 100 mieszkańców
Jakość edukacji – szkolnictwo podstawowe
Jakość edukacji – szkolnictwo gimnazjalne
SFERA GOSPODARCZA
Liczba zarejestrowanych podmiotów (wg miejsca wykonywania działalności gospodarczej) na 1 000 mieszkańców
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA
Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Liczba przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców
SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA
Ilość (powierzchnia w m ²) azbestu w przeliczeniu azbestu w przeliczeniu na 1 budynek

Źródło: Opracowanie własne

Analizie poddano dane mierzalne, obiektywne i weryfikowalne, pozyskane z instytucji działających na terenie Gminy Szypliszki, zgodnie ze stanem na koniec 2016 r. Wybrany zestaw wskaźników posłużył do zbadania natężenia zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie i wyłonienia obszaru najbardziej predestynowanego do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

W dalszej części opracowania zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w ujęciu społecznym, gospodarczym, funkcjonalno-przestrzennym i techniczno-środowiskowym, szczegółowo określonej w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szypliszki.

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I INFRASTRUKTURALNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

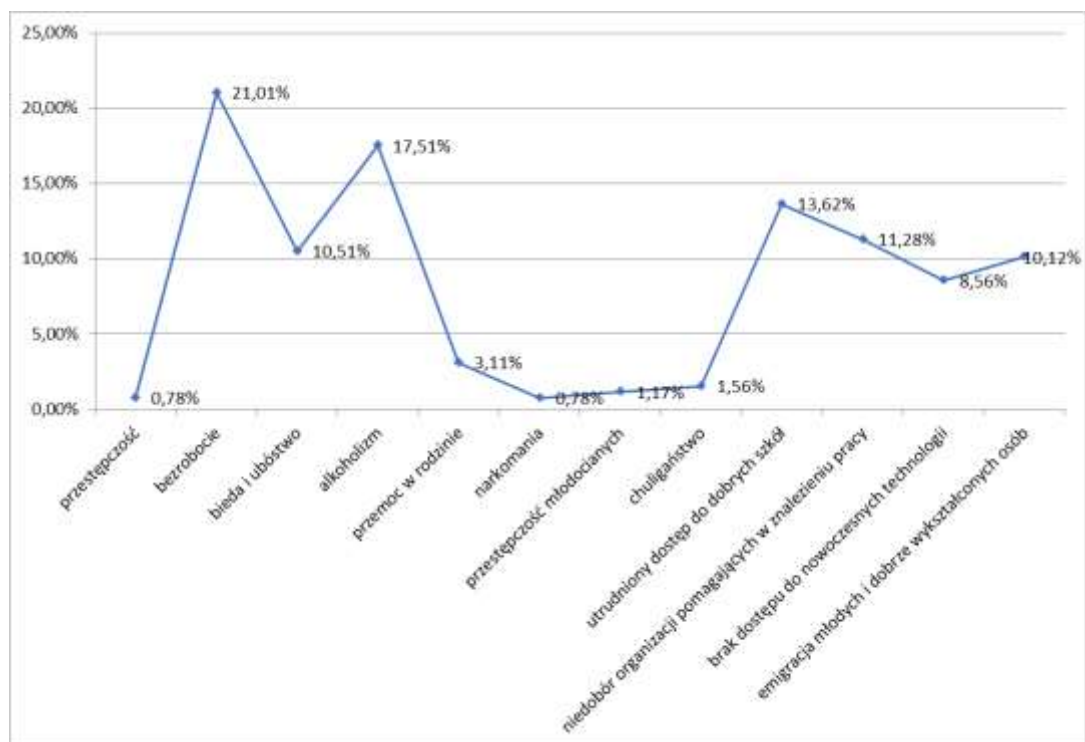
3.1. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

W związku z tym w ramach Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szypliszki, wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie, w jakim było to możliwe na podstawie danych statystycznych. Ponadto wykorzystano dane pozyskane w ramach przeprowadzonego badania ankietowego.

W ramach badania ankietowego respondenci wskazali, że podjęcia działań rewitalizacyjnych wymagają przede wszystkim miejscowości: Czerwonka (53%), Kaletnik (11%), Szypliszki, Słobódka (10%) i Becejły (9% wskazań). Ankietowani określili także podstawowe problemy społeczne we wskazanych miejscowościach, do których zaliczono: bezrobocie (21,01%), alkoholizm (17,51%) oraz utrudniony dostęp mieszkańców do dobrych szkół (13,62%).

Wykres 4. Problemy społeczne w miejscowościach wskazanych do rewitalizacji

Źródło: Badanie ankietowe

W ramach analizy obliczono wskaźniki odnoszące się do liczby osób korzystających z pomocy społecznej, zamieszkujących w poszczególnych miejscowościach gminy. Biorąc pod uwagę dane przedstawione w tabeli 10 można stwierdzić, że najgorzej sytuacja przedstawia się w przypadku miejscowości Węgielnia, Adamowizna, Bilwinowo, Kupowo-Folwark i Romaniuki. We wskazanych miejscowościach, a także w pozostałych zaznaczonych kolorem zielonym, wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 11,91.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	28,33	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	10,87
3	Andrzejewo	5,36	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	4,17	31	Pokomsze	21,43
5	Białobłota	24,14	32	Polule	15,28
6	Bilwinowo	26,17	33	Postawełek	6,67
7	Budzisko	5,88	34	Przejma Mała	11,63
8	Czerwonka	12,87	35	Przejma Wielka	17,50
9	Deksznie	13,04	36	Przejma Wysoka	4,71
10	Dębniak	6,52	37	Romaniuki	31,58

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
11	Dębowo	8,00	38	Rybalnia	13,89
12	Fornetka	12,17	39	Sadzawki	8,20
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	19,39	41	Słobódka	12,09
15	Grauże Stare	4,88	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	5,79	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	7,14	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	8,11	45	Szypliszki	10,03
19	Kaletnik	12,40	46	Wesołowo	14,29
20	Klonorejść	3,85	47	Węgielnia	36,26
21	Kociołki	13,79	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	12,00
23	Kupowo-Folwark	26,32	50	Wygorzel	10,17
24	Lipniak	12,20	51	Zaboryszki	7,14
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	20,62
26	Łowocie	8,06	53	Żyrwiny	24,10
27	Majdan	24,07			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Wśród wskaźników związanych z korzystaniem ze środków pomocy społecznej największe wartości – na całym badanym obszarze - przyjmowały wskaźniki, dla których powodem była: ochrona macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W związku z tym w ramach dalszej analizy wzięto pod uwagę wskaźniki odnoszące się do wskazanych powodów przyznania świadczeń z pomocy społecznej w odniesieniu do poszczególnych miejscowości gminy.

Ochrona macierzyństwa

W związku z potrzebą ochrony macierzyństwa największą liczbę świadczeń przyznano w następujących miejscowościach: Adamowizna, Andrzejewo, Becejły, Białobłota, Czerwonka, Grauże Nowe, Kaletnik, Majdan, Pokomsze, Słobódka oraz Wojponie. Wartość wyliczonego wskaźnika przekracza tu wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 1,13.

Tabela 11. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	13,33	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	3,57	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	1,39	31	Pokomsze	11,90
5	Białobłota	5,17	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	2,97	35	Przejma Wielka	0,00
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	0,00
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	3,06	41	Słobódka	2,36
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,00	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	0,00
19	Kaletnik	1,24	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	0,00
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	12,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wygorzel	0,00
24	Lipniak	0,00	51	Zaboryszki	0,00
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	0,00
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	7,41			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Wielodzietność

Wsparcie z powodu wielodzietności udzielono łącznie 216 osobom zamieszkującym Gminę Szypliszki. W miejscowościach zaznaczonych w tabeli 12 kolorem zielonym wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 5,02, a więc te obszary stanowią teren zdegradowany.

Tabela 12. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	11,67	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	0,00	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	18,97	32	Polule	15,28
6	Bilwinowo	13,08	33	Postawełek	6,67
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	11,63
8	Czerwonka	1,98	35	Przejma Wielka	8,75
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	5,43	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	7,20	38	Rybalnia	13,89
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	8,20
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	15,31	41	Słobódka	3,54
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	4,96	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	3,45
19	Kaletnik	5,37	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	21,98
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	17,54	50	Wygorzal	0,00
24	Lipniak	7,32	51	Zaboryszki	5,95
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	13,40
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	8,43
27	Majdan	9,26			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Bezrobocie

Ilość osób bezrobotnych na terenie Gminy Szypliszki od kilku lat spada, jednak nadal jest to istotny problem powodujący konieczność wypłacania przez GOPS świadczeń w ramach pomocy społecznej. W 2016 r. wypłacono takie świadczenia 56 osobom. W tabeli 13 przedstawiono wskaźnik obrazujący ilość osób pobierających analizowane świadczenie w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej miejscowości (wartość referencyjna dla gminy wynosi 1,35).

Tabela 13. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	0,00	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	0,00	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	2,80	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	3,30	35	Przejma Wielka	0,00
9	Deksznie	2,90	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	0,00
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	1,02	41	Słobódka	1,77
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,00	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	4,08
19	Kaletnik	0,83	46	Wesołowo	2,86
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	7,69
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wygorzel	5,08
24	Lipniak	0,00	51	Zaboryszki	0,00
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	7,22
26	Łowocie	1,61	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest to długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Niepełnosprawność jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata i stanowi także istotną przyczynę przyznawania świadczeń z pomocy społecznej na terenie Gminy Szypliszki. W tabeli 14 zaprezentowano wartość wskaźnika liczby osób korzystających ze wsparcia z pomocy

społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców. We wskazanych miejscowościach (zaznaczonych kolorem zielonym) wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 1,38.

Tabela 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	0,00	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	1,39	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	1,98	35	Przejma Wielka	7,50
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,80	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	6,09	39	Sadzawki	0,00
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	0,00	41	Słobódka	2,36
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,83	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	2,38	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	8,11	45	Szypliszki	0,63
19	Kaletnik	2,89	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	1,92	47	Węgielnia	2,20
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	1,75	50	Wygorzel	5,08
24	Lipniak	0,81	51	Zaboryszki	0,00
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	0,00
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	7,23
27	Majdan	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Istotnym problemem społecznym występujący na terenie Gminy Szypliszki jest także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Z tego tytułu w 2016 r. wypłacono świadczenia 70 osobom. W tabeli 15 zaprezentowano wskaźnik obrazujący liczbę osób pobierających świadczenie w stosunku do liczby mieszkańców danej miejscowości (wartość referencyjna dla gminy wynosi 1,62).

Tabela 15. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	0,00	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	8,70
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	2,08	31	Pokomsze	7,14
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	3,74	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	0,66	35	Przejma Wielka	0,00
9	Deksznie	5,80	36	Przejma Wysoka	4,71
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	21,05
11	Dębowo	0,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	3,48	39	Sadzawki	0,00
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	0,00	41	Słobódka	0,00
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,00	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	0,94
19	Kaletnik	2,89	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	4,40
21	Kociołki	13,79	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	7,02	50	Wygorzel	0,00
24	Lipniak	3,25	51	Zaboryszki	0,00
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	0,00
26	Łowocie	6,45	53	Żyrwiny	4,82
27	Majdan	7,41			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

W ramach analizy zbadano także aktywność społeczności lokalnej, która może mieć istotny wpływ na zmiany zachodzące w jej otoczeniu. Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, reprezentowana przez wskaźnik liczby NGO na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego – im większa liczba jednostek tego rodzaju, tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność. Ze względu na cele analizy (wytypowanie obszarów wymagających rewitalizacji) istotne jest wskazanie miejscowości o najniższych wartościach omawianego wskaźnika. Na terenie Gminy Szypliszki organizacje społeczne funkcjonują jedynie w miejscowościach: Kaletnik, Postawełek, Sadzawki, Słobódka, Szypliszki i Żubryn. W związku z tym wszystkie pozostałe miejscowości gminy można zaliczyć do zagrożonych zjawiskiem degradacji.

Wyznaczając obszar zdegradowany wzięto pod uwagę miejsce rejestracji organizacji pozarządowej, co jest związane z tym, że działające na terenie Gminy Szypliszki NGO mają głównie charakter lokalny i wywierają największy wpływ na poziom aktywności mieszkańców tego obszaru, na którym są zarejestrowane i na rzecz którego działają.

Tabela 16. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	0,00	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	0,00	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	13,33
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	0,00	35	Przejma Wielka	0,00
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	16,39
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	0,00	41	Słobódka	8,85
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,00	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	6,27
19	Kaletnik	4,13	46	Wesołowo	0,00

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	0,00
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	0,00	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wyorzel	0,00
24	Lipniak	0,00	51	Zaboryszki	0,00
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	10,31
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Innym przejawem aktywności mieszkańców jest ich udział w wyborach. W wyborach lokalnych w 2014 r. najniższą frekwencję odnotowano w 4 okręgu wyborczym obejmującym miejscowości Budzisko, Jegliniec, Podwojponie, Romaniuki, Sadowki, Wojponie, Żyrwiny. Średnia frekwencja dla gminy wyniosła 53,40%, a szczegółowe zestawienie wyników dla poszczególnych okręgów zaprezentowano w tabeli 17 (wartość poniżej średniej dla gminy wskazuje na obszar zdegradowany).

Tabela 17. Frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych w 2014 r.

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego	Frekwencja
1	Fornetka, Lipniak, Lipowo wraz z wsią Szury	51%
2	Dębniak, Pokomsze, Sitkowizna, Zaboryszki	57%
3	Słobódka: wyborów nie przeprowadzono ze względu na jednego kandydata	-
4	Budzisko, Jegliniec, Podwojponie, Romaniuki, Sadowki, Wojponie, Żyrwiny	38%
5	Aleksandrowka, Andrzejewo wraz z kolonią Szymanowizna, Jeziorki, Kociołki, Mikołajówka	65%
6	Szypliszki	57%
7	Czerwonka wraz z wsią Szelment: wyborów nie przeprowadzono ze względu na jednego kandydata	-
8	Jasionowo, Węgielnia, Żubryn	57%
9	Becejły, Krzywólka, Wygorzel	63%
10	Białobłota, Kupowo – Folwark, Majdan, Postawełek	54%
11	Przejma Mała, Przejma Wielka, Przejma Wysoka, Rybalnia: wyborów nie przeprowadzono ze względu na jednego kandydata	-
12	Grauże Stare, Grauże Nowe, Olszanka, Wiatrołuża Druga	63%
13	Bilwinowo, Dębowo, Polule	65%
14	Głęboki Rów, Kaletnik II, Kaletnik I, Klonorejść	58%
15	Adamowizna, Deksznie, Łowocie, Wesołowo	57%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Z kolei w wyborach parlamentarnych w 2015 r. średnia frekwencja dla Gminy Szypliszki wyniosła 16,86%, natomiast wartości dla poszczególnych obwodów głosowania przedstawiono w tabeli 18 (wartości poniżej średniej dla gminy wskazują na obszar zdegradowany).

Tabela 18. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego	Frekwencja
1	Aleksandrówka, Andrzejewo, Budzisko, Dębniak, Fonetka, Jegliniec, Jeziorki, Kociołki, Lipniak, Lipowo, Mikołajówka, Podwojponie, Pokomsze, Romaniuki, Sadzawki, Sitkowizna, Słobódka, Szury, Szypliszki, Wojponie, Zaborszki, Żyrwiny, Szymanowizna	15,83%
2	Czerwonka, Jasionowo, Węgielnia, Żubryn, Szelment	13,84%
3	Adamowizna, Bilwinowo, Deksznie, Dębowo, Głęboki Rów, Grauże Stare, Grauże Nowe, Kaletnik, Klonorejść, Łowocie, Olszanka, Polule, Wiatrołuża Druga, Wesołowo	18,60%
4	Becejły, Białobłota, Krzywólka, Kupowo-Folwark, Majdan, Postawełek, Przejma Wysoka, Przejma Mała, Przejma Wielka, Rybalnia, Wygorzel	19,02%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

W ramach analizy przeanalizowano także odsetek osób korzystających z biblioteki publicznej. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Gminy Szypliszki na koniec 2016 roku liczba aktywnych czytelników w Gminnej Bibliotece Publicznej w Słobódce wyniosła 707. Na terenie gminy nie działają inne biblioteki publiczne. W tym przypadku wskaźnik referencyjny dla gminy wynosi 15,50, a wartości poniżej tego wskaźnika wskazują na obszar zdegradowany.

Tabela 19. Liczba czytelników w poszczególnych miejscowościach na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	11,67	28	Mikołajówka	4,55
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	8,70
3	Andrzejewo	16,07	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	15,28	31	Pokomsze	9,52
5	Białobłota	8,62	32	Polule	12,50
6	Bilwinowo	17,76	33	Postawełek	1,33
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	6,98
8	Czerwonka	26,40	35	Przejma Wielka	13,75
9	Deksznie	7,25	36	Przejma Wysoka	3,53
10	Dębniak	8,70	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	16,80	38	Rybalnia	5,56
12	Fonetka	9,57	39	Sadzawki	9,84

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
13	Głęboki Rów	18,18	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	20,41	41	Słobódka	16,52
15	Grauże Stare	19,51	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	29,75	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	13,51	45	Szypliszki	21,94
19	Kaletnik	15,36	46	Wesołowo	8,57
20	Klonorejść	9,62	47	Węgielnia	37,36
21	Kociołki	3,45	48	Wiatrołuża Druga	11,43
22	Krzywólka	5,26	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	5,26	50	Wygorzal	5,08
24	Lipniak	13,01	51	Zaboryszki	11,90
25	Lipowo	10,29	52	Żubryn	46,39
26	Łowocie	14,52	53	Żyrwiny	16,87
27	Majdan	5,56			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

Ostatnimi elementami diagnozy uwarunkowań społecznych jest analiza wyników egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjach. W zakresie jakości szkolnictwa podstawowego wzięto pod uwagę wyniki egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej przeprowadzonego w 2016 r. dla wszystkich 4 szkół podstawowych funkcjonujących na terenie Gminy Szypliszki. Wyniki sprawdzianu zaprezentowano w tabeli 20. Wynika z niej, że oceny powyżej średniej dla gminy oraz powiatu suwalskiego osiągnęli uczniowie uczęszczający do Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół w Kaletniku. W pozostałych placówkach szczebla podstawowego wyniki kształtowały się poniżej średniej dla Gminy Szypliszki.

Tabela 20. Wyniki sprawdzianu uczniów klasy VI (2016 r.)

Lp.	Zakres	Kraj	Województwo podlaskie	Powiat suwalski	Gmina Szypliszki
1.	Język polski	71%	71%	69%	68%
2.	Matematyka	54%	54%	51%	52%
3.	Język angielski	71%	70%	65%	63%
Lp.	Zakres	Publiczna Szkoła Podstawowa w Becejłach	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Kaletniku	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jasionowie	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Słobódce
1.	Język polski	62%	79%	66%	60%
2.	Matematyka	66%	53%	51%	47%
3.	Język angielski	64%	67%	56%	63%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę wyniki uczniów szkół podstawowych w Becejłach, Jasionowie i Słobódce, a jako wartość referencyjną przyjęto średni wynik dla Gminy Szypliszki. Jakość edukacji w zakresie szkolnictwa podstawowego dla poszczególnych miejscowości została określona na podstawie obwodów szkolnych funkcjonujących na terenie Gminy Szypliszki (w oparciu o zapisy uchwały Nr VI/43/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów oraz granic ich obwodów). Zgodnie z uchwałą do poszczególnych szkół uczęszczają uczniowie z następujących miejscowości:

- 1) Szkoła Podstawowa w Jasionowie - obwód szkoły obejmuje wsie: Jasionowo, Żubryn, Czerwonka, Węgielnia, Szelment, Szury, Bilwinowo, część wsi Lipowo nr domów 9, 12, 13, 17, 20, 19, 4, 6, 10, 15, 16, 21;
- 2) Szkoła Podstawowa w Becejłach – obwód szkoły obejmuje wsie: Becejły, Białobłota, Kociołki, Krzywólka, Kupowo-Folwark, Postawełek, Przejma Wysoka, Przejma Mała nr domów 3, 4, 5, 6, 7, 8, 14, Rybalnia, Wygorzel;
- 3) Szkoła Podstawowa w Kaletniku – obwód szkoły obejmuje wsie: Kaletnik, Dębowo, Polule, Głęboki Rów, Grauże Nowe, Klonorejsć, Wiatrołuża Druga, Łowocie, Deksznie, Adamowizna, Pokomsze, Grauże Stare;
- 4) Szkoła Podstawowa w Słobódce – obwód szkoły obejmuje wsie: Aleksandrówka, Mikołajówka, Szymanowizna, Jeziorki, Budzisko, Majdan, Sadržawki, Andrzejewo, Podwojponie, Romaniuki, Jegliniec, Wojponie, Zaboryszki, Sitkowizna, Wesołowo, Dębniak, Szypliszki, Słobódka, Żyrwiny, Olszanka, Lipniak, część wsi Lipowo nr domów 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 14, 18, Fornetka, Przejma Wielka, część wsi Przejma Mała nr domów 1, 1A, 2, 9,10.

W związku z tym obszar zdegradowany w zakresie jakości edukacji na szczeblu podstawowym przedstawia się w sposób wskazany w tabeli 21.

Tabela 21. Jakość edukacji – szkolnictwo podstawowe

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna		28	Mikołajówka	
2	Aleksandrówka		29	Olszanka	
3	Andrzejewo		30	Podwojponie	
4	Becejły		31	Pokomsze	
5	Białobłota		32	Polule	
6	Bilwinowo		33	Postawełek	
7	Budzisko		34	Przejma Mała	
8	Czerwonka		35	Przejma Wielka	
9	Deksznie		36	Przejma Wysoka	

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
10	Dębniak		37	Romaniuki	
11	Dębowo		38	Rybalnia	
12	Fornetka		39	Sadzawki	
13	Głęboki Rów		40	Sitkowizna	
14	Grauże Nowe		41	Słobódka	
15	Grauże Stare		42	Szelment	
16	Jasionowo		43	Szury	
17	Jegliniec		44	Szymanowizna	
18	Jeziorki		45	Szypliszki	
19	Kaletnik		46	Wesołowo	
20	Klonorejść		47	Węgielnia	
21	Kociołki		48	Wiatrołuża Druga	
22	Krzywólka		49	Wojponie	
23	Kupowo-Folwark		50	Wygorzel	
24	Lipniak		51	Zaboryszki	
25	Lipowo		52	Żubryn	
26	Łowocie		53	Żyrwiny	
27	Majdan				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Na terenie Gminy Szypliszki niekorzystnie przedstawiają się także wyniki egzaminów na zakończenie gimnazjum w zakresie poszczególnych przedmiotów (odnotowano niższy wynik niż średnia dla powiatu, kraju oraz województwa – dane za 2017 r.). Nieco lepiej sytuacja wygląda w przypadku języka polskiego w Publicznym Gimnazjum w Zespole Szkół w Słobódce, co zostało zaprezentowane w tabeli 22. Jako wartość referencyjną przyjęto średni wynik dla Gminy Szypliszki.

Tabela 22. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z 2017 r.

Lp.	Zakres egzaminu	Kraj	Województwo podlaskie	Powiat suwalski	Gmina Szypliszki	Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół w Kaletniku	Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół w Słobódce
1.	Język polski	69%	69%	70%	70%	68%	72%
2.	Historia i wos	59%	60%	58%	55%	52%	57%
3.	Matematyka	47%	48%	50%	38%	29%	46%
4.	Przedmioty przyrodnicze	52%	53%	53%	48%	46%	49%
5.	Język angielski –	67%	68%	63%	77%	70%	84%

Lp.	Zakres egzaminu	Kraj	Województwo podlaskie	Powiat suwalski	Gmina Szypliszki	Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół w Kaletniku	Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół w Słobódce
	poz. podstawowy						
6.	Język angielski – poz. rozszerzony	-	-	-	-	49%	65%
7.	Język niemiecki – poz. podstawowy	54%	54%	53%	36%	36%	-
8.	Język rosyjski – poz. podstawowy	-	-	-	-	-	64%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego także w tym przypadku posłużono się zapisami uchwały Nr VI/43/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów oraz granic ich obwodów (wskaźnik referencyjny to średnia dla powiatu suwalskiego). Zgodnie z uchwałą do poszczególnych szkół uczęszczają uczniowie z następujących miejscowości:

- 1) Publiczne Gimnazjum w Słobódce – obwód szkoły obejmuje wsie: Aleksandrówka, Andrzejewo, Białobłota, Becejły, Budzisko, Czerwonka, Dębniak, Fornetka, Jasionowo, Jegliniec, Jeziorki, Kociołki, Kupowo-Folwark, Krzywólka, Lipniak, Lipowo, Majdan, Mikołajówka, Olszanka, Podwojponie, Pokomsze, Postawełek, Przejma Mała, Przejma Wysoka, Przejma Wielka, Romaniuki, Rybalnia, Sadzawki, Szury, Sitkowizna, Słobódka, Szypliszki, Wesołowo, Wojponie, Wygorzel, Zaboryszki, Żyrwiny, Żubryn, Szelment.
- 2) Publiczne Gimnazjum w Kaletniku – obwód szkoły obejmuje wsie: Kaletnik, Wiatrołuza Druga, Grauże Nowe, Klonorejść, Głęboki Rów, Grauże Stare, Bilwinowo, Polule, Dębowo, Łowocie, Deksznie, Adamowizna, Węgielnia.

Tabela 23. Jakość edukacji – szkolnictwo podstawowe

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna		28	Mikołajówka	
2	Aleksandrówka		29	Olszanka	
3	Andrzejewo		30	Podwojponie	
4	Becejły		31	Pokomsze	
5	Białobłota		32	Polule	
6	Bilwinowo		33	Postawełek	
7	Budzisko		34	Przejma Mała	

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
8	Czerwonka		35	Przejma Wielka	
9	Deksznie		36	Przejma Wysoka	
10	Dębniak		37	Romaniuki	
11	Dębowo		38	Rybalnia	
12	Fornetka		39	Sadzawki	
13	Głęboki Rów		40	Sitkowizna	
14	Grauże Nowe		41	Słobódka	
15	Grauże Stare		42	Szelment	
16	Jasionowo		43	Szury	
17	Jegliniec		44	Szymanowizna	
18	Jeziorki		45	Szypliszki	
19	Kaletnik		46	Wesołowo	
20	Klonorejść		47	Węgielnia	
21	Kociołki		48	Wiatrołuża Druga	
22	Krzywólka		49	Wojponie	
23	Kupowo-Folwark		50	Wygorzal	
24	Lipniak		51	Zaboryszki	
25	Lipowo		52	Żubryn	
26	Łowocie		53	Żyrwiny	
27	Majdan				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Analizując zaprezentowane dane można stwierdzić, że miejscowości znajdujące się w granicach obwodu szkolnego Publicznego Gimnazjum w Kaletniku należą do obszaru zdegradowanego pod względem jakości edukacji gimnazjalnej.

Podsumowanie tabelaryczne analizy w sferze społecznej zawarto w tabeli 24 (kolorem zielonym zaznaczono obszar zdegradowany pod kątem danego wskaźnika).

Tabela 24. Podsumowanie analizy w sferze społecznej

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
1	Adamowizna	28,33	13,33	11,67	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Andrzejewo	5,36	3,57	0,00	0,00
4	Becejły	4,17	1,39	0,00	0,00
5	Białobłota	24,14	5,17	18,97	0,00
6	Bilwinowo	26,17	0,00	13,08	2,80
7	Budzisko	5,88	0,00	0,00	0,00
8	Czerwonka	12,87	2,97	1,98	3,30
9	Deksznie	13,04	0,00	0,00	2,90
10	Dębniak	6,52	0,00	5,43	0,00
11	Dębowo	8,00	0,00	7,20	0,00
12	Fornetka	12,17	0,00	0,00	0,00
13	Głęboki Rów	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Grauże Nowe	19,39	3,06	15,31	1,02
15	Grauże Stare	4,88	0,00	0,00	0,00
16	Jasionowo	5,79	0,00	4,96	0,00
17	Jegliniec	7,14	0,00	0,00	0,00
18	Jeziorki	8,11	0,00	0,00	0,00
19	Kaletnik	12,40	1,24	5,37	0,83
20	Klonorejsć	3,85	0,00	0,00	0,00
21	Kociołki	13,79	0,00	0,00	0,00
22	Krzywólka	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Kupowo-Folwark	26,32	0,00	17,54	0,00
24	Lipniak	12,20	0,00	7,32	0,00
25	Lipowo	0,00	0,00	0,00	0,00
26	Łowocie	8,06	0,00	0,00	1,61
27	Majdan	24,07	7,41	9,26	0,00
28	Mikołajówka	0,00	0,00	0,00	0,00
29	Olszanka	10,87	0,00	0,00	0,00
30	Podwojponie	0,00	0,00	0,00	0,00
31	Pokomsze	21,43	11,90	0,00	0,00

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
32	Polule	15,28	0,00	15,28	0,00
33	Postawelek	6,67	0,00	6,67	0,00
34	Przejma Mała	11,63	0,00	11,63	0,00
35	Przejma Wielka	17,50	0,00	8,75	0,00
36	Przejma Wysoka	4,71	0,00	0,00	0,00
37	Romaniuki	31,58	0,00	0,00	0,00
38	Rybalnia	13,89	0,00	13,89	0,00
39	Sadzawki	8,20	0,00	8,20	0,00
40	Sitkowizna	0,00	0,00	0,00	0,00
41	Słobódka	12,09	2,36	3,54	1,77
42	Szelment	0,00	0,00	0,00	0,00
43	Szury	0,00	0,00	0,00	0,00
44	Szymanowizna	0,00	0,00	0,00	0,00
45	Szypliszki	10,03	0,00	3,45	4,08
46	Wesołowo	14,29	0,00	0,00	2,86
47	Węgielnia	36,26	0,00	21,98	7,69
48	Wiatrołuza Druga	0,00	0,00	0,00	0,00
49	Wojponie	12,00	12,00	0,00	0,00
50	Wygorzel	10,17	0,00	0,00	5,08
51	Zaboryszki	7,14	0,00	5,95	0,00
52	Żubryn	20,62	0,00	13,40	7,22
53	Żyrwiny	24,10	0,00	8,43	0,00

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych w 2014 r.
1	Adamowizna	0,00	0,00	0,00	57%
2	Aleksandrówka	0,00	0,00	0,00	65%
3	Andrzejewo	0,00	0,00	0,00	65%
4	Becejły	1,39	2,08	0,00	63%
5	Białobłota	0,00	0,00	0,00	54%
6	Bilwinowo	0,00	3,74	0,00	65%
7	Budzisko	0,00	0,00	0,00	38%
8	Czerwonka	1,98	0,66	0,00	-
9	Deksznie	0,00	5,80	0,00	57%
10	Dębniak	0,00	0,00	0,00	57%
11	Dębowo	0,80	0,00	0,00	65%
12	Fornetka	6,09	3,48	0,00	51%
13	Głęboki Rów	0,00	0,00	0,00	58%
14	Grauże Nowe	0,00	0,00	0,00	63%
15	Grauże Stare	0,00	0,00	0,00	63%
16	Jasionowo	0,83	0,00	0,00	57%
17	Jegliniec	2,38	0,00	0,00	38%
18	Jeziorki	8,11	0,00	0,00	65%
19	Kaletnik	2,89	2,89	4,13	58%
20	Klonorejsć	1,92	0,00	0,00	58%
21	Kociołki	0,00	13,79	0,00	65%
22	Krzywólka	0,00	0,00	0,00	63%
23	Kupowo-Folwark	1,75	7,02	0,00	54%
24	Lipniak	0,81	3,25	0,00	51%
25	Lipowo	0,00	0,00	0,00	51%
26	Łowocie	0,00	6,45	0,00	57%
27	Majdan	0,00	7,41	0,00	54%
28	Mikołajówka	0,00	0,00	0,00	65%
29	Olszanka	0,00	8,70	0,00	63%
30	Podwojponie	0,00	0,00	0,00	38%

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych w 2014 r.
31	Pokomsze	0,00	7,14	0,00	57%
32	Polule	0,00	0,00	0,00	65%
33	Postawelek	0,00	0,00	13,33	54%
34	Przejma Mała	0,00	0,00	0,00	-
35	Przejma Wielka	7,50	0,00	0,00	-
36	Przejma Wysoka	0,00	4,71	0,00	-
37	Romaniuki	0,00	21,05	0,00	38%
38	Rybalnia	0,00	0,00	0,00	-
39	Sadzawki	0,00	0,00	16,39	38%
40	Sitkowizna	0,00	0,00	0,00	57%
41	Słobódka	2,36	0,00	8,85	-
42	Szelment	0,00	0,00	0,00	-
43	Szury	0,00	0,00	0,00	51%
44	Szymanowizna	0,00	0,00	0,00	65%
45	Szypliszki	0,63	0,94	6,27	57%
46	Wesołowo	0,00	0,00	0,00	57%
47	Węgielnia	2,20	4,40	0,00	57%
48	Wiatrołuża Druga	0,00	0,00	0,00	63%
49	Wojponie	0,00	0,00	0,00	38%
50	Wygorzel	5,08	0,00	0,00	63%
51	Zaboryszki	0,00	0,00	0,00	57%
52	Żubryn	0,00	0,00	10,31	57%
53	Żyrwiny	7,23	4,82	0,00	38%

Lp.	Nazwa miejscowości	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.	Liczba czytelników w poszczególnych miejscowościach na 100 mieszkańców	Jakość edukacji – szkolnictwo podstawowe	Jakość edukacji – szkolnictwo gimnazjalne
1	Adamowizna	18,60%	11,67		
2	Aleksandrówka	15,83%	0,00		
3	Andrzejewo	15,83%	16,07		
4	Becejły	19,02%	15,28		
5	Białobłota	19,02%	8,62		
6	Bilwinowo	18,60%	17,76		
7	Budzisko	15,83%	0,00		
8	Czerwonka	13,84%	26,40		
9	Deksznie	18,60%	7,25		
10	Dębniak	15,83%	8,70		
11	Dębowo	18,60%	16,80		
12	Fornetka	15,83%	9,57		
13	Głęboki Rów	18,60%	18,18		
14	Grauże Nowe	18,60%	20,41		
15	Grauże Stare	18,60%	19,51		
16	Jasionowo	13,84%	29,75		
17	Jegliniec	15,83%	0,00		
18	Jeziorki	15,83%	13,51		
19	Kaletnik	18,60%	15,36		
20	Klonorejsć	18,60%	9,62		
21	Kociołki	15,83%	3,45		
22	Krzywólka	19,02%	5,26		
23	Kupowo-Folwark	19,02%	5,26		
24	Lipniak	15,83%	13,01		
25	Lipowo	15,83%	10,29		
26	Łowocie	18,60%	14,52		
27	Majdan	19,02%	5,56		
28	Mikołajówka	15,83%	4,55		
29	Olszanka	18,60%	8,70		
30	Podwojponie	15,83%	0,00		
31	Pokomsze	15,83%	9,52		
32	Polule	18,60%	12,50		
33	Postawelek	19,02%	1,33		
34	Przejma Mała	19,02%	6,98		
35	Przejma Wielka	19,02%	13,75		

Lp.	Nazwa miejscowości	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.	Liczba czytelników w poszczególnych miejscowościach na 100 mieszkańców	Jakość edukacji – szkolnictwo podstawowe	Jakość edukacji – szkolnictwo gimnazjalne
36	Przejma Wysoka	19,02%	3,53		
37	Romaniuki	15,83%	0,00		
38	Rybalnia	19,02%	5,56		
39	Sadzawki	15,83%	9,84		
40	Sitkowizna	15,83%	0,00		
41	Słobódka	15,83%	16,52		
42	Szelment	13,84%	0,00		
43	Szury	15,83%	0,00		
44	Szymanowizna	15,83%	0,00		
45	Szypliszki	15,83%	21,94		
46	Wesołowo	18,60%	8,57		
47	Węgielnia	13,84%	37,36		
48	Wiatrołuza Druga	18,60%	11,43		
49	Wojponie	15,83%	0,00		
50	Wygorzel	19,02%	5,08		
51	Zaboryszki	15,83%	11,90		
52	Żubryn	13,84%	46,39		
53	Żyrwiny	15,83%	16,87		

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 23 określono obszary najbardziej zdegradowane w sferze społecznej (obszary, dla których liczba cech wskazujących na występowanie sytuacji kryzysowej była większa niż 6) i zaliczono do nich następujące miejscowości:

Becejły, Białobłota, Bilwinowo, Czerwonka, Fornetka, Jegliniec, Kaletnik, Kociołki, Kupowo-Folwark, Lipniak, Majdan, Pokomsze, Przejma Wielka, Romaniuki, Słobódka, Węgielnia, Wojponie, Żyrwiny

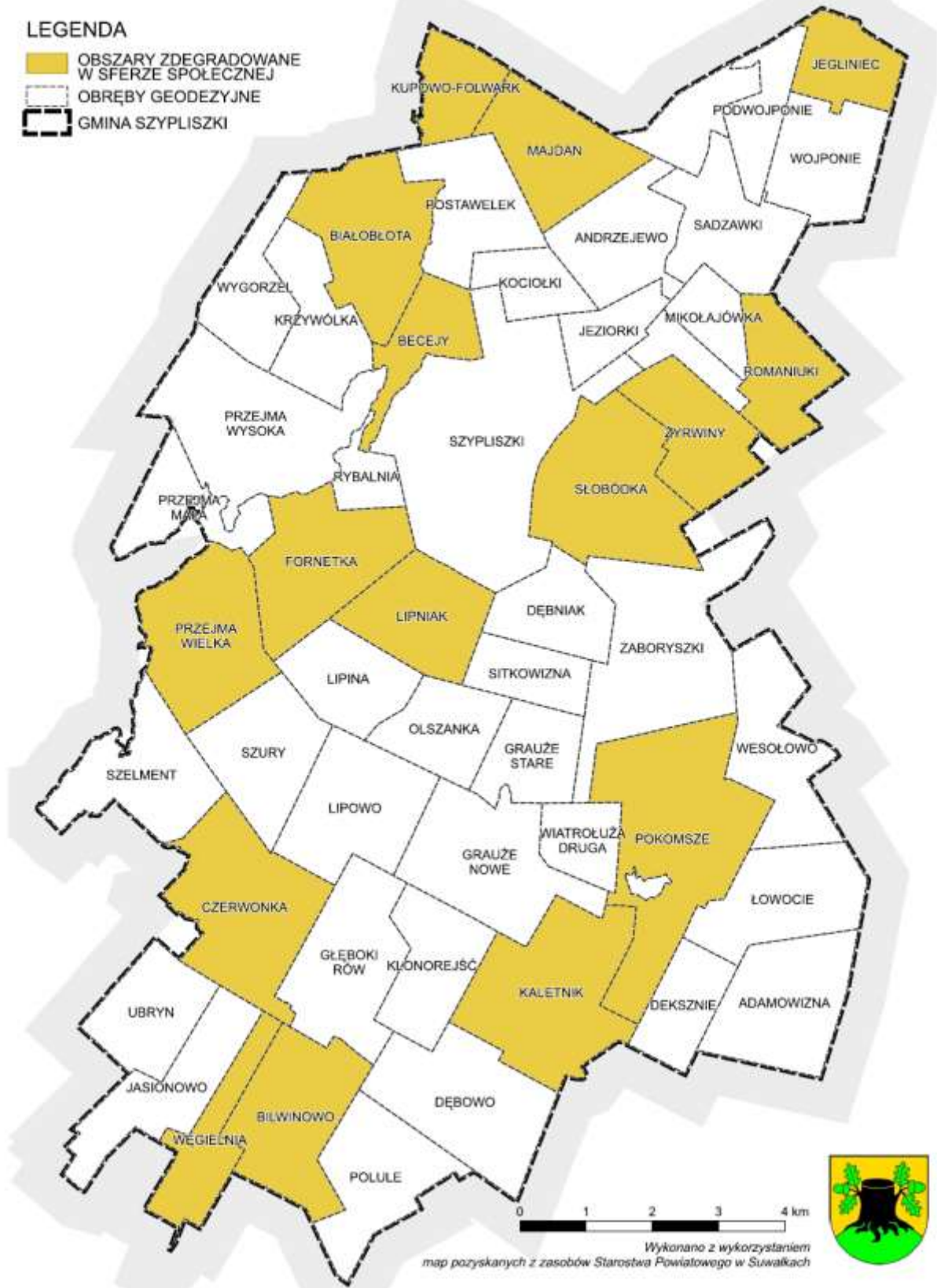
Graficzne określenie obszaru zdegradowanego w sferze społecznej zaprezentowano na rysunku 2.

Rysunek 2. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI

LEGENDA

- OBSZARY ZDEGRADOWANE W SFERZE SPOŁECZNEJ
- OBREBY GEODEZYJNE
- GMINA SZYPLISZKI

Źródło: Opracowanie własne

3.2. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

3.2.1. SFERA GOSPODARCZA

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w Ustawie o rewitalizacji, sytuacja kryzysowa może być związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości dla większości miejscowości kształtował się poniżej średniej dla gminy (wskaźnik referencyjny: 47,50).

Tabela 25. Liczba zarejestrowanych podmiotów (wg miejsca wykonywania działalności gospodarczej) na 1 000 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	16,67	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	21,74
3	Andrzejewo	71,43	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	34,72	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	117,65	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	46,20	35	Przejma Wielka	25,00
9	Deksznie	14,49	36	Przejma Wysoka	23,53
10	Dębniak	10,87	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	16,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	43,48	39	Sadzawki	0,00
13	Głęboki Rów	12,99	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	10,20	41	Słobódka	47,20
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	181,82
16	Jasionowo	57,85	43	Szury	0,00
17	Jęgliniec	23,81	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	27,03	45	Szypliszki	53,29
19	Kaletnik	33,06	46	Wesołowo	57,14
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	21,98
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	0,00
22	Krzywólka	35,09	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wygorzel	0,00

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
24	Lipniak	8,13	51	Zaboryszki	23,81
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	41,24
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	0,00			

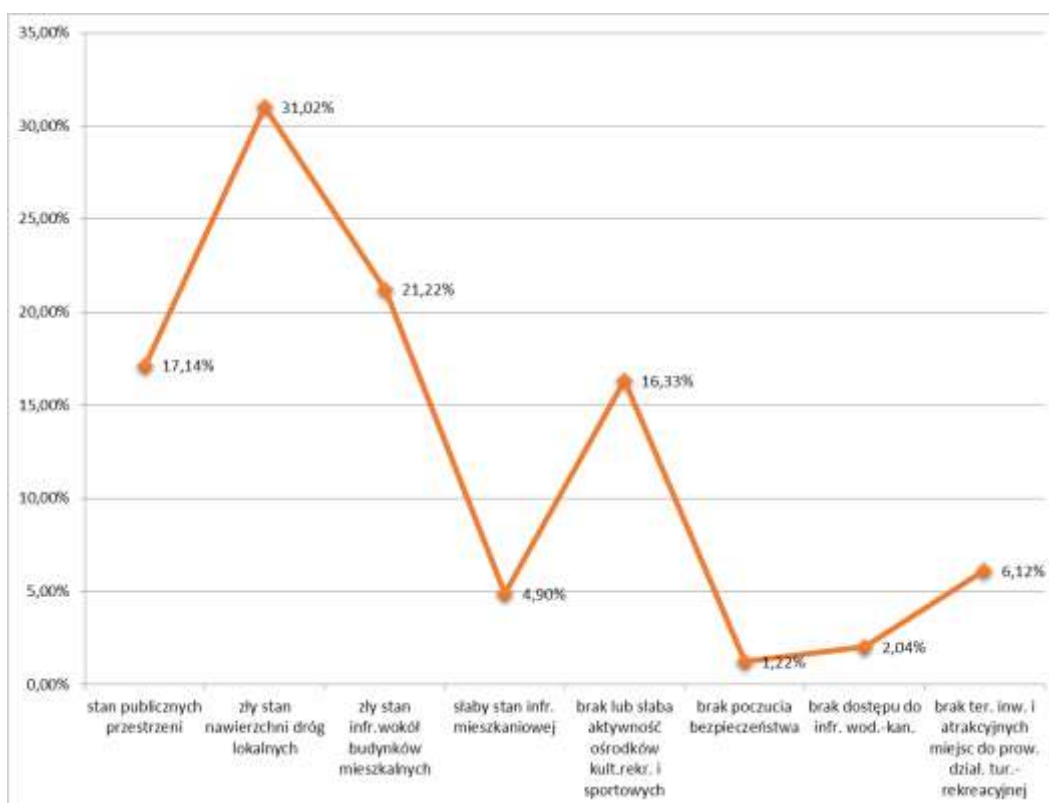
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

3.2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego w sferze przestrzenno – funkcjonalnej respondenci wskazali na: zły stan nawierzchni dróg lokalnych (31,0%), zły stan infrastruktury wokół budynków mieszkalnych (chodniki, ciągi piesze) (21,22%), stan publicznych przestrzeni (17,14%).

Wykres 5. Problemy charakteryzujące sferę przestrzenno – funkcjonalną

Źródło: Badanie ankietowe

Na terenie Gminy Szypliszki znajduje się 27 zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego. Obiekty te – często o funkcjach mieszkaniowych - są bardzo często w złym stanie technicznym, co przekłada się na obraz stanu zasobu mieszkaniowego na obszarze gminy. Biorąc pod uwagę wysoką degradację elementów przestrzenno-kulturowych podlegających ochronie, powyższy wskaźnik w analizie potraktowano jako stymulanty rewitalizacji. Odchylenie w górę od wartości referencyjnej wskazuje bowiem na sytuację kryzysową i większą potrzebę działań rewitalizacyjnych w zakresie restauracji i ochrony zabytkowych zasobów gminy.

Znaczna liczba zabytków, które znajdują się w złym stanie technicznym, może zatem powodować konieczność podjęcia interwencji w zakresie poprawy stanu technicznego tych obiektów. O sytuacji kryzysowej może też świadczyć fakt, że restauracja wskazanych obiektów pociąga za sobą konieczność poniesienia znacznie wyższych nakładów niż ma to miejsce w przypadku obiektów nieposiadających wartości historycznej (konieczność zachowania historycznego charakteru zabytku, wymagane przepisami prawa uzgodnienia zakresu prac z konserwatorem zabytków).

Tabela 26. Ocena stanu technicznego zabytków z terenie Gminy Szypliszki

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru	Stan techniczny
1.	zagroda wiejska nr 25	Adamowizna nr 25		Stan bardzo zły.
2.	budynek gospodarczy, obora w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25		Stan bardzo zły. Właściciel nie zamierza remontować tego budynku
3.	budynek gospodarczy, spichlerz w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25		Stan bardzo zły. Właściciel nie zamierza remontować tego budynku
4.	budynek gospodarczy, stodoła w zagrodzie nr 25	Adamowizna nr 25		Stan bardzo zły. Właściciel nie zamierza remontować tego budynku
5.	budynek gospodarczy, stodoła w zagrodzie nr 3	Andrzejewo nr 3		Stan niezadowolający
6.	zespół kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003	Stan niezadowolający
7.	kościół p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003	Stan niezadowolający
8.	ogrodzenie w zespole kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003	Stan niezadowolający
9.	cmentarz przykościelny kościoła p.w. M.B. Częstochowskiej	Becejły	A-66 z dn. 03.11.2003 r. ZN-440-39/ZC/2003	Stan niezadowolający
10.	cmentarz rzymskokatolicki	Becejły	616 z dn. 10.01.1989 r. KL.WKZ 534/616/d/89	Stan niezadowolający
11.	budynek mieszkalny - chałupa nr 17	Dębowo nr 17		Stan niezadowolający
12.	cmentarz ewangelicki	Głęboki Rów		Stan niezadowolający
13.	kościół p.w. Ducha Świętego	Kaletnik		Stan niezadowolający
14.	mur z kaplicami z zespołu kościoła p.w. p.w. Ducha Świętego	Kaletnik		Stan niezadowolający
15.	plebania	Kaletnik		Stan niezadowolający
16.	kaplica cmentarna	Kaletnik		Stan niezadowolający
17.	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	Kaletnik	619 z dn. 10.01.1989 r. KL.WKZ 534/619/d/89	Stan niezadowolający
18.	brama cmentarna	Kaletnik		Stan niezadowolający
19.	cmentarz rzymskokatolicki	Krzywólka		Stan bardzo zły
20.	budynek gospodarczy,	Sadzawki nr 13		Dach pokryty

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru	Stan techniczny
	spichrz w zagrodzie nr 13			częściowo eternitem
21.	cmentarz staroobrzędowców	Szury		Stan średni
22.	cmentarz wojenny z I wojny św.	Szypliszki	330 z dn. 10.03.1983 r. KL.WKZ 534/330/d/83	Stan niezadowolający
23.	cmentarz ewangelicki	Przejma Wielka		Stan średni
24.	budynek mieszkalny-chałupa nr 2	Wojponie nr 2		Stan niezadowolający
25.	budynek mieszkalny-chałupa nr 8	Wojponie nr 8		Stan niezadowolający
26.	cmentarz wojenny z I wojny św.	Wygorzal		Stan dobry
27.	dwór, potem szkoła	Zaborszki		Stan dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Szypliszki na lata 2011-2014 oraz konsultacji z mieszkańcami

Procentowo najwięcej zabytków znajduje się w Kaletniku i Becejłach. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna dla gminy wynosi 0,65. Wartości wyższe od średniej referencyjnej oznaczają, iż w danej strefie znajduje się więcej zabytków aniżeli ogółem dla gminy. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego wyliczono wskaźnik liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Obszar zdegradowany obejmuje następujące miejscowości: Adamowizna, Andrzejewo, Becejły, Dębowo, Głęboki Rów, Kaletnik, Krzywólka, Przejma Wielka, Sadzawki, Szury, Wojponie, Wygorzel oraz Zaborszki.

Tabela 27. Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	6,67	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	0,00
3	Andrzejewo	1,79	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	3,47	31	Pokomsze	0,00
5	Białobłota	0,00	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	0,00	34	Przejma Mała	0,00
8	Czerwonka	0,00	35	Przejma Wielka	1,25
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	0,00
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,80	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	1,64

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
13	Głęboki Rów	1,30	40	Sitkowizna	0,00
14	Grauże Nowe	0,00	41	Słobódka	0,00
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,00	43	Szury	25,00
17	Jegliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	0,00	45	Szypliszki	0,31
19	Kaletnik	2,48	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	0,00
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuza Druga	0,00
22	Krzywólka	1,75	49	Wojponie	8,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wygorzel	1,69
24	Lipniak	0,00	51	Zaboryszki	1,19
25	Lipowo	0,00	52	Żubryn	0,00
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej ocenie poddano również poziom obsługi komunikacyjnej badając liczbę przystanków komunikacji publicznej przypadającą na 100 mieszkańców. W znacznej liczbie obszarów nie ma w ogóle przystanków komunikacji publicznej. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna dla gminy wynosi 0,84, zaś na sytuację kryzysową wskazują dane poniżej tej wartości.

Tabela 28. Liczba przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	0,00	28	Mikołajówka	0,00
2	Aleksandrówka	0,00	29	Olszanka	2,17
3	Andrzejewo	0,00	30	Podwojponie	0,00
4	Becejły	0,69	31	Pokomsze	2,38
5	Białobłota	1,72	32	Polule	0,00
6	Bilwinowo	0,00	33	Postawełek	0,00
7	Budzisko	5,88	34	Przejma Mała	2,33
8	Czerwonka	0,33	35	Przejma Wielka	0,00
9	Deksznie	0,00	36	Przejma Wysoka	1,18
10	Dębniak	0,00	37	Romaniuki	0,00
11	Dębowo	0,00	38	Rybalnia	0,00
12	Fornetka	0,00	39	Sadzawki	1,64
13	Głęboki Rów	0,00	40	Sitkowizna	2,56
14	Grauże Nowe	0,00	41	Słobódka	0,59

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
15	Grauże Stare	0,00	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	0,83	43	Szury	0,00
17	Jęgliniec	0,00	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	2,70	45	Szypliszki	0,31
19	Kaletnik	0,83	46	Wesołowo	0,00
20	Klonorejść	0,00	47	Węgielnia	0,00
21	Kociołki	0,00	48	Wiatrołuża Druga	2,86
22	Krzywólka	1,75	49	Wojponie	0,00
23	Kupowo-Folwark	0,00	50	Wygorzel	0,00
24	Lipniak	0,81	51	Zaboryszki	1,19
25	Lipowo	1,47	52	Żubryn	1,03
26	Łowocie	0,00	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki

3.2.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”.

Gmina Szypliszki posiada Wieloletni program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szypliszki na lata 2012 – 2032, podczas tworzenia którego została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego zastosowano wskaźnik związany z ilością (powierzchnia w m²)

azbestu w przeliczeniu na 1 budynek w danej miejscowości (wartość referencyjna dla gminy 60,40, na sytuację kryzysową wskazują dane powyżej tej wartości).

Tabela 29. Ilość (powierzchnia w m²) azbestu w przeliczeniu na 1 budynek

Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie	Lp.	Nazwa miejscowości	Zaznaczenie
1	Adamowizna	248,00	28	Mikołajówka	294,00
2	Aleksandrówka	354,74	29	Olszanka	217,91
3	Andrzejewo	316,00	30	Podwojponie	50,91
4	Becejły	95,39	31	Pokomsze	273,90
5	Białobłota	272,55	32	Polule	190,00
6	Bilwinowo	38,73	33	Postawełek	276,80
7	Budzisko	196,47	34	Przejma Mała	76,28
8	Czerwonka	63,83	35	Przejma Wielka	26,10
9	Deksznie	186,14	36	Przejma Wysoka	32,94
10	Dębniak	199,35	37	Romaniuki	195,79
11	Dębowo	196,16	38	Rybalnia	158,00
12	Fornetka	155,30	39	Sadzawki	299,21
13	Głęboki Rów	101,71	40	Sitkowizna	157,95
14	Grauże Nowe	294,49	41	Słobódka	75,01
15	Grauże Stare	108,49	42	Szelment	0,00
16	Jasionowo	119,40	43	Szury	0,00
17	Jegliniec	190,48	44	Szymanowizna	0,00
18	Jeziorki	266,92	45	Szypliszki	126,31
19	Kaletnik	142,21	46	Wesołowo	216,00
20	Klonorejsć	11,54	47	Węgielnia	232,97
21	Kociołki	366,90	48	Wiatrołuza Druga	206,86
22	Krzywólka	171,37	49	Wojponie	280,00
23	Kupowo-Folwark	341,23	50	Wygorzel	67,53
24	Lipniak	412,49	51	Zaboryszki	190,76
25	Lipowo	325,65	52	Żubryn	169,15
26	Łowocie	87,10	53	Żyrwiny	0,00
27	Majdan	269,85			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szypliszki i Wieloletniego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szypliszki na lata 2012 – 2032

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podlaskim.

W województwie podlaskim, występują dwie strefy: aglomeracja białostocka (kod PL2001), stanowiąca obszar powiatu miasta Białystok oraz strefa podlaska (kod PL2002), obejmująca pozostałe tereny województwa (w tym m.in.: Gminę Szypliszki). Oceny jakości powietrza według kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin dokonano na podstawie ocen wyników pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń ze stacji:

- w Łomży: automatyczny pomiar pyłu PM10 i zanieczyszczeń gazowych (dwutlenku i tlenku azotu oraz dwutlenku siarki) oraz pomiar manualny pyłu PM2,5;
- w Suwałkach: automatyczny pomiar pyłu PM2,5 oraz pomiar manualny pyłu PM10, metali i WWA w pyle;
- w Borsukowiźnie (gm. Krynki), automatyczny pomiar: ozonu, dwutlenku i tlenku azotu oraz dwutlenku siarki na stacji 1 tła wiejskiego wykonującej pomiary na potrzeby oceny wg kryterium - ochrona roślin;
- laboratorium mobilne prowadzące automatyczny pomiar pyłu PM10 i PM2,5 i zanieczyszczeń gazowych (dwutlenku i tlenku azotu oraz dwutlenku siarki, ozonu, tlenku węgla). W 2016 r. wykonano badania w Hajnówce.

Wykonywana corocznie „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego” wykazała w 2016 r. przekroczenie:

- stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 w strefie podlaskiej - obszar przekroczeń Łomża (kryterium – ochrona zdrowia);
- poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM2,5 w strefie podlaskiej - obszar przekroczeń Łomża i Hajnówka (kryterium – ochrona zdrowia);
- poziomów celów długoterminowych ozonu w strefie aglomeracja białostocka (kryterium ochrona zdrowia) oraz w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona roślin).

W klasyfikacji ze względu na kryterium – ochrona zdrowia, w 2016 r. stwierdzono ponownie jak w latach 2011 – 2015, przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM2,5 dla 2016 roku oraz wartości normowanych pyłu zawieszonego PM2,5 dla II fazy w strefie podlaskiej. W klasyfikacji ze względu na kryterium: ochrona roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń podlegających ocenie (arsen, kadm, nikiel) nie zanotowano przekroczeń poziomów docelowych oraz celów długoterminowych.

Szczegółowe dane dotyczące oceny stanu wystąpienia poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń zawarto w tabelach 30-32.

Tabela 30. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO ₂	A
pyłu PM10	A
ołów	A
benzen	A
tlenek węgla	A
pył zawieszony PM2,5	C
kadm	A
arsen	A
nikiel	A
benzo(a)piren	A

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2016 r.

Tabela 31. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona roślin

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO _x	A

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2016 r.

Tabela 32. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów docelowych oraz celów długoterminowych dla ozonu - ochrona zdrowia i roślin

Zanieczyszczenie	Symbol klasy poziom docelowy		Symbol klasy poziom celu długoterminowego	
	8-godzin	AOT 40	8-godzin	AOT
ozon	A	A	D2	D2

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2016 r.

3.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI

Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych został określony zgodnie z Ustawą z dnia 9 października o rewitalizacji i Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Delimitacja obszaru zdegradowanego została przeprowadzona na podstawie wyników analizy przyjętych wskaźników, która ujawniła główne problemy i skalę natężenia negatywnych zjawisk na badanych obszarach.

Proces wyznaczenia obszaru wymagającego wsparcia składał się z kilku etapów:

1. wyznaczenie jednostek urbanistycznych, tj. jednostki analityczne (okręgi badawcze) jednorodnej strukturze i podobnej charakterystyce, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych;
2. pozyskanie niezbędnych danych statystycznych oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej. Następnie na podstawie przyjętej metodyki oraz przyjętych mierników dokonanie porównania wskaźników w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej;
3. wyznaczenie obszaru zdegradowanego, tj. obszaru, dla którego w wyniku analizy zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w pozostałych sferach.

Wyznaczenie, opis oraz analizę problemów na obszarze zdegradowanym przeprowadzono na podstawie zestawienia wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych przede wszystkim z Urzędu Gminy Szypliszki oraz jednostek organizacyjnych: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szypliszkach, Gminnej Biblioteki Publicznej w Słobódce. Prezentacja danych statystycznych Gminy Szypliszki ukazała złożoność i wielowymiarowość omawianych zagadnień i zjawisk. Analiza sfer funkcjonowania gminy i jej mieszkańców odślniła trudności, z którymi boryka się Gmina Szypliszki. Zidentyfikowane problemy występują w każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz techniczno-środowiskowej.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mającego na celu określenie obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Szypliszki, doprowadziły do wyodrębnienia terenów, które cechują się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar ten charakteryzuje się nasileniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a ponadto występuje na nim znaczny stopień zdegradowania

w przynajmniej 2 pozostałych sferach. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy przedstawiono w tabeli 33.

Tabela 33. Obszary zdegradowane w poszczególnych sferach analizy

Lp.	Nazwa miejscowości	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczno-środowiskowa
1	Adamowizna				
2	Aleksandrówka				
3	Andrzejewo				
4	Becejły				
5	Białobłota				
6	Bilwinowo				
7	Budzisko				
8	Czerwonka				
9	Deksznie				
10	Dębniak				
11	Dębowo				
12	Fornetka				
13	Głębokki Rów				
14	Grauże Nowe				
15	Grauże Stare				
16	Jasionowo				
17	Jegliniec				
18	Jeziorki				
19	Kaletnik				
20	Klonorejść				
21	Kociołki				
22	Krzywólka				
23	Kupowo-Folwark				
24	Lipniak				
25	Lipowo				
26	Łowocie				
27	Majdan				
28	Mikołajówka				
29	Olszanka				
30	Podwojponie				
31	Pokomsze				
32	Polule				
33	Postawełek				
34	Przejma Mała				

Lp.	Nazwa miejscowości	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczno-środowiskowa
35	Przejma Wielka				
36	Przejma Wysoka				
37	Romaniuki				
38	Rybalnia				
39	Sadzawki				
40	Sitkowizna				
41	Słobódka				
42	Szelment				
43	Szury				
44	Szymanowizna				
45	Szypliszki				
46	Wesołowo				
47	Węgielnia				
48	Wiatrołuża Druga				
49	Wojponie				
50	Wygorzal				
51	Zaboryszki				
52	Żubryn				
53	Żyrwiny				

Źródło: Opracowanie własne

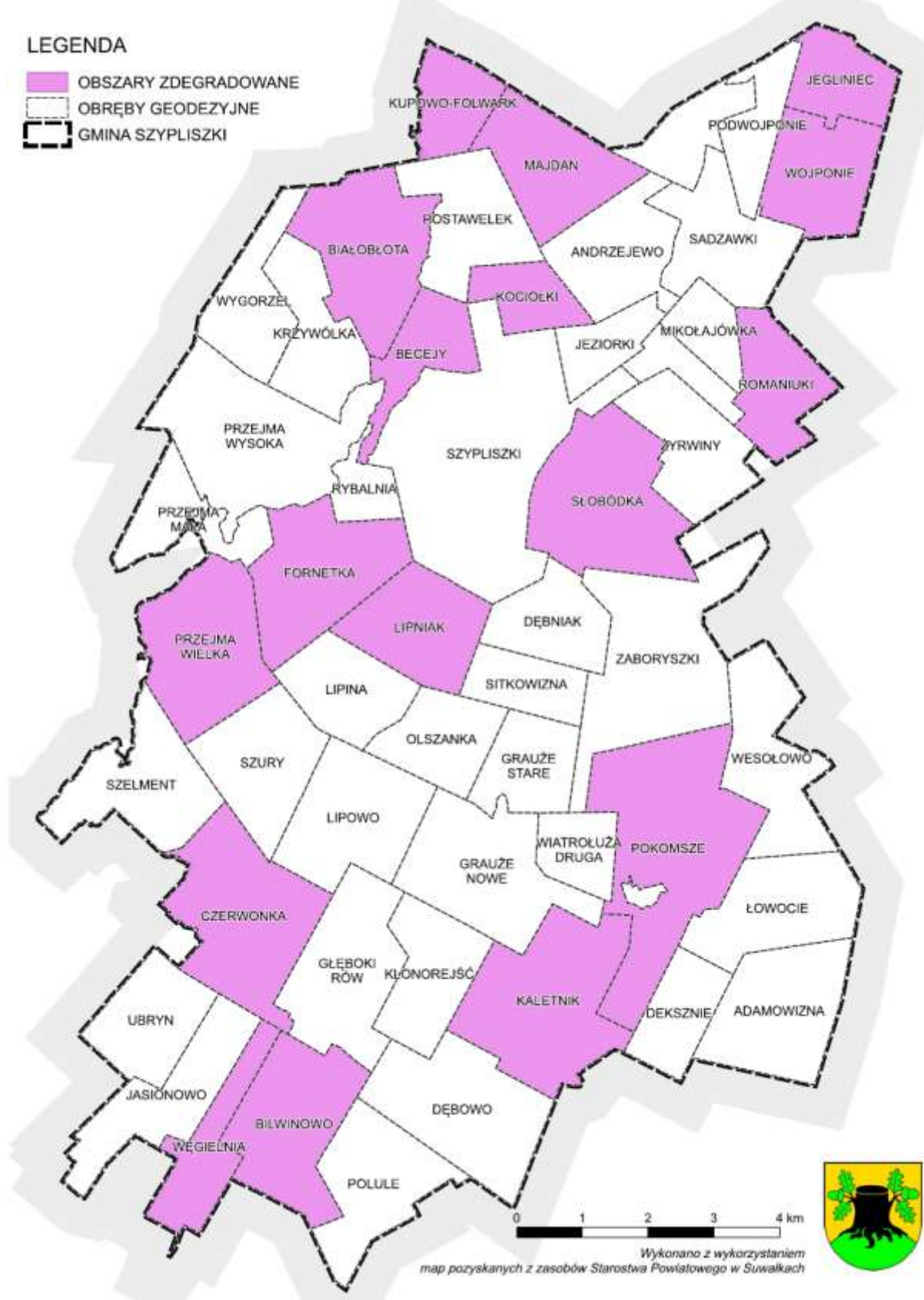
Wynika z niej, że **obszar zdegradowany na terenie Gminy Szypliszki** obejmuje następujące miejscowości:

Becejły, Kaletnik, Wojponie, Białobłota, Czerwonka, Fornetka, Jegliniec, Kociołki, Kupowo-Folwark, Lipniak, Majdan, Pokomsze, Przejma Wielka, Romaniuki, Słobódka, Węgielnia

co zostało zaprezentowane na rysunku 3.

Rysunek 3. Granice obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Szypliszki

OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI

Źródło: Opracowanie własne

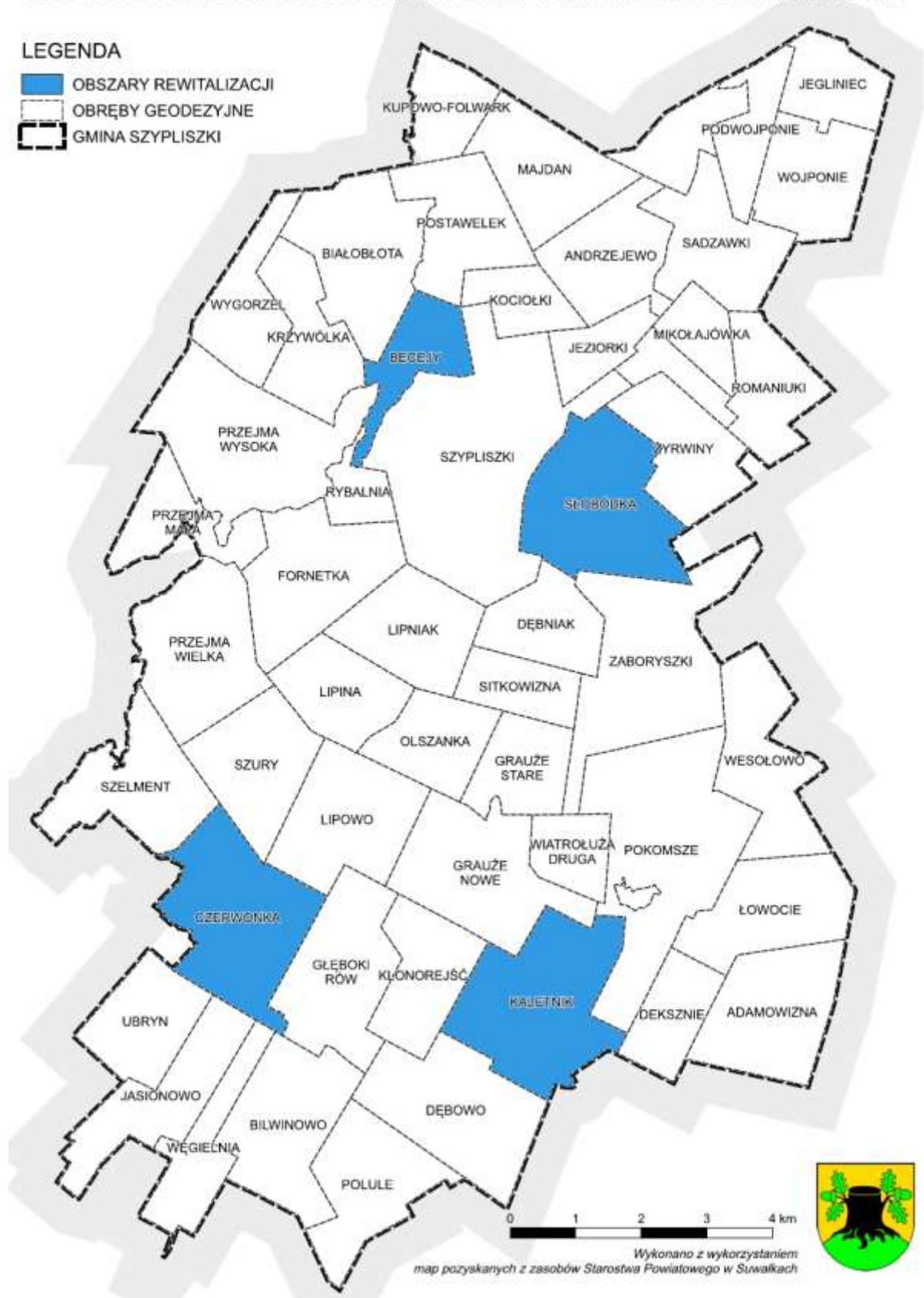
Następnie, biorąc pod uwagę szczególną koncentrację negatywnych zjawisk i dodatkowo uwzględniając wnioski z konsultacji społecznych oraz istotne znaczenie terenu dla rozwoju gminy, został wyłoniony **obszar rewitalizacji dla Gminy Szypliszki**, obejmujący miejscowości:

Kaletnik, Słobódka, Becejły, Czerwonka

zaprezentowany na rysunku 4.

Rysunek 4. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szypliszki

OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji obejmie teren o powierzchni 1 608,15 ha stanowiący 10,39% całej powierzchni gminy. Na tym terenie zamieszkuje 1 028 mieszkańców tj. 24,82% populacji gminy.

Na terenach objętych analizą występują liczne zjawiska kryzysowe w sferach funkcjonalno – przestrzennej, środowiskowej, społecznej i ekonomicznej. W granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji występuje m.in. brak większych zakładów pracy, niski poziom przedsiębiorczości, postępująca migracja ludności, niska aktywność społeczna i zawodowa, rosnąca ilość rodzin wieloprotblemowych. Udział procentowy mieszkańców terenu w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje, a osób w wieku poprodukcyjnym - rośnie. Świadczy to o szybkim procesie starzenia się mieszkańców i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Prognozowane zmiany liczby oraz struktury ludności wskazują na dalszy systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Szypliszki. Ponadto na obszarze rewitalizacji występuje niezadowalający stan infrastruktury drogowej, zbyt uboga i niewystarczająca mała architektura, dostęp do zieleni, placów zabaw, oświetlenia ulicznego, brak sieci gazowej. Wszystko to sprawia, iż przy braku szybkiej reakcji na te zjawiska może nastąpić nieodwracalna degradacja istniejącej substancji gminy i wyraźnego pogorszenia się bytu jego mieszkańców.

Na obszarze rewitalizacji brakuje także miejsc, które integrowałyby mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Dotyczy to zarówno terenów zamkniętych pod dachem, jak i obszarów na wolnej przestrzeni. Problemem obszaru jest także brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, jak również pozostałych mieszkańców. Istniejące boiska i place zabaw są niewystarczające.

Jakość oraz możliwości spędzania wolnego czasu, jak i dostęp do atrakcyjnych przestrzeni publicznych, stanowi istotny warunek wpływający na atrakcyjność miejscowości oraz jego odbiór przez mieszkańców oraz osoby przyjezdne. Przyjmuje się, iż ważnym czynnikiem wpływającym na ocenę warunków życia mieszkańców nowoczesnych społeczeństw jest dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku, w tym szczególnie terenów uporządkowanej zieleni miejskiej (parków, alei, skwerów), a tych w obszarze rewitalizacji nie odnotowano zbyt wiele.

Najpoważniejszym problemem społeczności obszaru rewitalizacji jest zanik więzi społecznych, patologiczna dysfunkcja rodziny, a co za tym idzie brak opieki rodzicielskiej, brak aktywności zawodowej. Zauważalne jest również zjawisko zamknięcia się w domach ludzi starszych, często samotnych, którzy nie mają motywacji do wyjścia z domu

i uczestniczenia w życiu społecznym. Takiej sytuacji sprzyja brak miejsca spotkań, do którego każdy senior mógłby dotrzeć samodzielnie, w którym mógłby spotkać się w gronie przyjaciół, rozwijać pasję, uczestniczyć w życiu miasta, poczuć się potrzebnym.

Wskazane miejscowości charakteryzują się – oprócz nasilenia na ich obszarze wielu problemów – także znacznym potencjałem, który może się przyczynić do rozwoju całej gminy. Kaletnik, Słobódka, Becejły i Czerwonka cechują się występowaniem obiektów zabytkowych oraz atrakcyjnym położeniem, co może się przyczynić do zwiększenia ruchu turystycznego, a w konsekwencji doprowadzić do wzrostu liczby miejsc pracy w sektorze turystycznym.

Analizowane miejscowości zostały wskazane jako posiadające największy potencjał także ze względu na zauważalne w ostatnich czasach inicjatywy zgłaszane przez mieszkańców, co może świadczyć o dokonującej się aktywizacji lokalnej społeczności, która dzięki działaniom rewitalizacyjnym może jeszcze przybrać na sile.

Obszar rewitalizacji został wskazany w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych, przeprowadzono również badania ankietowe wśród potencjalnych odbiorców i beneficjentów Programu Rewitalizacji. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy desk research. Dopelnieniem prowadzonych badań uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację zjawisk kryzysowych i wyłonić obszar rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy stwierdzić, że zasadnym jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych na wskazanym obszarze. Diagnoza obszaru stanowiącego o problematycznym charakterze Gminy Szypliszki, pozwoli na dokonanie zmian, które w przyszłości pozwolą ograniczyć bariery rozwojowe gminy.

3.4. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych obszarów rewitalizacji wraz ze wskazaniem podstawowych problemów występujących na analizowanych terenach, wynikających z przeprowadzonego badania ankietowego oraz wskazanych przez mieszkańców podczas prowadzonych konsultacji społecznych, a także będących wynikiem analizy danych wskaźnikowych zaprezentowanej szczegółowo w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szypliszki.

Obszar 1 – miejscowość Kaletnik

Uzasadnienie	Obszar rewitalizacji obejmuje cały obszar miejscowości i został wyznaczony jako teren do rewitalizacji na podstawie kumulacji zjawisk kryzysowych. Jest to także obszar posiadający największy potencjał.
Obszary problemowe	Problemy
Spoleczne	Znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza z tytułu ochrony macierzyństwa, wielodzietności, niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego
	Mała liczba czytelników bibliotek
	Słaba jakość szkolnictwa gimnazjalnego (Zespół Szkół w Kaletniku)
	Niewystarczający poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych
	Starzenie się społeczności, postępująca migracja ludności
Gospodarcze	Niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz osoby starsze
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, brak większych zakładów pracy Brak terenów inwestycyjnych
Przestrzenno - funkcjonalne	Znaczne zapotrzebowanie związane z restauracją i ochroną zabytków
	Niska dostępność komunikacyjna
	Niedostateczna estetyka otoczenia Niedostateczny stan infrastruktury rekreacyjnej, zwłaszcza w okolicy jeziora Kaletnik
Techniczno - środowiskowe	Znaczny stopień degradacji części budynków
	Znaczny odsetek budynków posiadających pokrycia azbestowe
	Niedostateczny stan zabytków i innych cennych obiektów
	Niedostateczny stan infrastruktury technicznej, w szczególności dróg i oświetlenia ulicznego
	Niewystarczająca izolacyjność budynków, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 2 – miejscowość Słobódka	
	
Uzasadnienie	Obszar rewitalizacji obejmuje cały obszar miejscowości i został wyznaczony jako teren do rewitalizacji na podstawie kumulacji zjawisk kryzysowych. Jest to także obszar posiadający największy potencjał.
Obszary problemowe	Problemy
Społeczne	Znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza z tytułu ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia
	Niska frekwencja wyborcza
	Słaba jakość szkolnictwa gimnazjalnego i podstawowego
	Niewystarczający poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych
	Starzenie się społeczności, postępująca migracja ludności
Gospodarcze	Niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz osoby starsze
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, brak większych zakładów pracy Brak terenów inwestycyjnych
Przestrzenno - funkcjonalne	Niska dostępność komunikacyjna
	Niedostateczna estetyka otoczenia
	Niedostateczny stan infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
Techniczno - środowiskowe	Znaczny stopień degradacji części budynków
	Znaczny odsetek budynków posiadających pokrycia azbestowe
	Niedostateczny stan infrastruktury technicznej, w szczególności dróg i oświetlenia ulicznego
	Niedostateczny stan techniczny gminnej oczyszczalni ścieków

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 3 – miejscowość Becejły

Uzasadnienie	Obszar rewitalizacji obejmuje cały obszar miejscowości i został wyznaczony jako teren do rewitalizacji na podstawie kumulacji zjawisk kryzysowych. Jest to także obszar posiadający największy potencjał.
Obszary problemowe	Problemy
Spoleczne	Znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza z tytułu ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego
	Niski stopień aktywności mieszkańców
	Słaba jakość szkolnictwa gimnazjalnego i podstawowego
	Niewystarczający poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych
	Starzenie się społeczności, postępująca migracja ludności
	Niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz osoby starsze, brak centrum aktywności społecznej
Gospodarcze	Mała ilość czytelników korzystających z bibliotek publicznych
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, brak większych zakładów pracy
Przestrzenno - funkcjonalne	Brak terenów inwestycyjnych
	Niska dostępność komunikacyjna
	Niedostateczna estetyka otoczenia
	Niedostateczny stan infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
Techniczno - środowiskowe	Znaczne zapotrzebowanie związane z restauracją i ochroną zabytków
	Znaczny stopień degradacji części budynków
	Znaczny odsetek budynków posiadających pokrycia azbestowe
	Niedostateczny stan infrastruktury technicznej, w szczególności dróg i oświetlenia ulicznego
	Niedostateczny stopień izolacyjności budynków, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 4 – miejscowość Czerwonka

Uzasadnienie	Obszar rewitalizacji obejmuje cały obszar miejscowości i został wyznaczony jako teren do rewitalizacji na podstawie kumulacji zjawisk kryzysowych. Jest to także obszar posiadający największy potencjał.
Obszary problemowe	Problemy
Spoleczne	Znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza z tytułu ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia
	Niski stopień aktywności mieszkańców
	Niska frekwencja wyborcza
	Słaba jakość szkolnictwa gimnazjalnego i podstawowego
	Niewystarczający poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych
	Starzenie się społeczności, postępująca migracja ludności
Gospodarcze	Niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz osoby starsze
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, brak większych zakładów pracy Brak terenów inwestycyjnych
Przestrzenno - funkcjonalne	Niska dostępność komunikacyjna
	Niedostateczna estetyka otoczenia
	Niedostateczny stan infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
Techniczno - środowiskowe	Znaczny stopień degradacji części budynków
	Znaczny odsetek budynków posiadających pokrycia azbestowe
	Niedostateczny stan infrastruktury technicznej, w szczególności dróg i oświetlenia ulicznego
	Niedostateczne wyposażenie świetlicy dla mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

4. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Tak jak wskazano w rozdziale 3.4., obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Gminy Szypliszki charakteryzuje się nasileniem występowania wielu problemów w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i techniczno-środowiskowej. Jednocześnie analizowany teren charakteryzuje się znacznym potencjałem, który może zostać wykorzystany w celu rozwoju Gminy Szypliszki.

W celu przewyciężenia wskazanych negatywnych zjawisk obszaru rewitalizacji Gminy Szypliszki, konieczne jest podejmowanie inicjatyw, zarówno przez władze samorządowe, jak i poszczególnych mieszkańców. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych Gminy Szypliszki zawarto w tabeli 34.

Tabela 34. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Sfera społeczna	<ol style="list-style-type: none">1. Należy podejmować inicjatywy mające na celu zmniejszenie skali narażenia na ubóstwo, a w szczególności – zahamowanie procesu dziedziczenia ubóstwa: trzeba odbudowywać i wzmacniać sieć wzajemnego wsparcia sąsiedzkiego w środowiskach dotkniętych ubóstwem. Potrzeba różnorodnych form pracy z dziećmi i młodzieżą nakierowanych na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa. Niezbędne jest wpieranie wszelkich form edukacji oraz animacji kultury.2. Trzeba wspierać uruchamianie własnych działalności gospodarczych przez osoby młode, ale także zmianę stereotypów i zatrudnianie młodych ludzi lub długotrwale bezrobotnych przez przedsiębiorców.3. Istnieje potrzeba podjęcia działań dedykowanych aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych.4. Trzeba umożliwić edukację dorosłych oraz nabieranie doświadczenia zawodowego, które umożliwią podwyższenie kompetencji i odpowiedzenie na potrzeby rynku pracy.5. Trzeba otoczyć opieką seniorów, stworzyć przestrzeń dedykowaną wyłącznie im.6. Trzeba budować wspólnotę mieszkańców wokół dobra wspólnego, wzmacniać tożsamość lokalną i poczucie związku z tą tożsamością.7. Bardzo ważne jest, aby budować wizerunek obszaru rewitalizacji jako przestrzeni atrakcyjnej i przyjaznej dla mieszkańców. Warto promować przedsięwzięcia rewitalizacyjne i zmiany zachodzące dzięki nim.8. Istotne jest tworzenie przesłanek do odczuwania dumy z faktu zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji Gminy Szypliszki. Trzeba wprowadzać do tych miejscowości wydarzenia i funkcje budujące prestiż: koncentrować wydarzenia kulturalne, obywatelskie.9. Należy organizować wydarzenia animacyjno-integracyjne dla mieszkańców, w tym również wydarzenia międzypokoleniowe.10. Należy stworzyć miejsca do wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz seniorów.
------------------------	---

Sfera gospodarcza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy tworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym rozwijać postawę przedsiębiorczą, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. 2. Należy zadbać o rozwój zawodowy mieszkańców – dzieci, młodzieży i dorosłych.
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy dążyć do poprawy jakości przestrzeni publicznych. Trzeba wytwarzać przestrzenie publiczne również wokół placówek kulturalnych, administracyjnych, edukacyjnych - świadczących usługi publiczne. 2. Trzeba włączać mieszkańców w kształtowanie takich przestrzeni wspólnych, jak: place, skwery, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań, wkomponowane pomiędzy funkcje techniczne przestrzeni publicznej. 3. Trzeba poprawić wyposażenie obszarów zamieszkania w infrastrukturę drogową, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego oraz z uwzględnieniem traktowania ulicy jako przestrzeni kulturowej, a nie tylko technicznej.
Sfera techniczno-środowiskowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy poprawić jakość infrastruktury technicznej dedykowanej przestrzeni mieszkalnej w celu poprawy jakości życia mieszkańców (m.in. remont chodników i nawierzchni ulic, urządzenie terenów zielonych, budowa placów zabaw, terenów wykorzystywanych do rekreacji, zagospodarowanie terenów nad zbiornikami wodnymi). 2. Należy poprawić standard techniczny mieszkań w zasobie komunalnym i części wspólnych budynków, w tym w szczególności obiektów o szczególnych wartościach historycznych i architektonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań wspierających tworzenie wspólnoty miejsca zamieszkania. 3. Trzeba sprzyjać termomodernizacji budynków, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej i podniesieniu ich efektywności energetycznej. 4. Należy zadbać o jakość środowiska naturalnego w celu poprawy jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji – ograniczyć źródła niskiej emisji i zanieczyszczenie powietrza w wyniku spalania paliw stałych. 5. Należy promować zastosowanie rozwiązań technicznych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów mieszkaniowych, użyteczności publicznej. 6. Trzeba dostosowywać przestrzeń pieszą do zmian klimatycznych; należy stworzyć dostęp do zieleni; należy zwiększyć udział terenów zielonych w przestrzeni publicznej.

Źródło: Opracowanie własne

5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Nadrzędnym celem podejmowanych działań – w perspektywie kilku najbliższych lat – jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Szypliszki, powstrzymanie degradacji terenów znajdujących się w gorszym położeniu oraz przywrócenie miejscom wskazanym przez lokalną społeczność jako obszar wymagający rewitalizacji ich pierwotnych – ważnych z punktu widzenia lokalnego rozwoju – funkcji. Będzie się to odbywać poprzez szereg mniejszych i większych projektów, zarówno infrastrukturalnych, jak i „miękkich”, realizowanych w równej mierze przez samorząd i instytucje publiczne, jak i przez organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców i innych ważnych „aktorów” rozwoju lokalnego.

Nadrzędną ideą przyświecającą tym działaniom i organizującą aktywność lokalnej społeczności jest wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do przemiany zdegradowanych terenów we wszystkich pięciu aspektach:

- **społecznym** – poprzez zapobieganie patologiom społecznym – marginalizacji, wykluczeniu, ale też przeciwdziałaniu zmianom demograficznym, odbudowywaniu więzi społecznych i rodzinnych, wyrównywaniu szans rozwojowych dzieci i dorosłych z mniejszych i peryferyjnych ośrodków w stosunku do osób z obszarów lepiej zurbanizowanych, a poprzez to lepiej wyposażonych w infrastrukturę o charakterze społecznym. Niezwykłą wagę przykładana się także w tych procesach do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego;
- **gospodarczym** – poprzez stwarzanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarach zdegradowanych nowych przedsiębiorstw;
- **przestrzenno-funkcjonalnym** – w tym zachowania dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa środowiska naturalnego;
- **technicznym** – poprzez dbałość o podstawową infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, drogi) – jako elementu zwiększającego atrakcyjność zamieszkania i w pewnym stopniu ograniczającego odpływ ludności, a także jedno z najważniejszych czynników lokalizacji przedsiębiorstw oraz poprawę stanu technicznego zarówno budynków prywatnych, jak i komunalnych;
- **środowiskowym** – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, dbałość o tereny zielone i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem przyszłych pokoleń

i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano wizję rewitalizacji – tj. opis stanu obszaru rewitalizacji Gminy Szypliszki w perspektywie roku 2023. Wypracowano ją z jednej strony w oparciu o prace warsztatowe i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty, nie zapominając także o wizji rozwoju całej gminy definiowanej na poziomie obowiązującej strategii gminy. Podejście takie gwarantuje spójność obu dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w myśleniu o rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczyniać się będą do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Szypliszki. Wizję tę sformułowano w sposób następujący:

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY SZYPLISZKI – to tereny charakteryzujące się aktywnością i otwarciem społecznym. To miejsca intensywnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, tworzący wysokiej jakości przestrzeń do życia i działania wychodzący naprzeciw dążeniom lokalnej społeczności

Rewitalizacja wskazanych obszarów służyć będzie włączeniu mieszkańców w różne wymiary życia społecznego. W efekcie realizacji działań rewitalizacyjnych osoby oraz grupy zagrożone wykluczeniem i marginalizacją społeczną uzyskają możliwość szerszego zaspokajania różnego rodzaju potrzeb życiowych i społecznych. W szczególności zwiększona zostanie możliwość korzystania z zakresu pomocy społecznej, edukacji i kultury oraz rekreacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne pozwolą zwiększyć kompetencje i umiejętności zawodowe mieszkańców, co przyczyni się do ograniczenia ubóstwa oraz zmniejszenia bezrobocia. Rewitalizacja wyznaczonych obszarów doprowadzi też do poprawy bezpieczeństwa na tych terenach, zwiększenia ich estetyki oraz poprawy stanu infrastruktury technicznej.

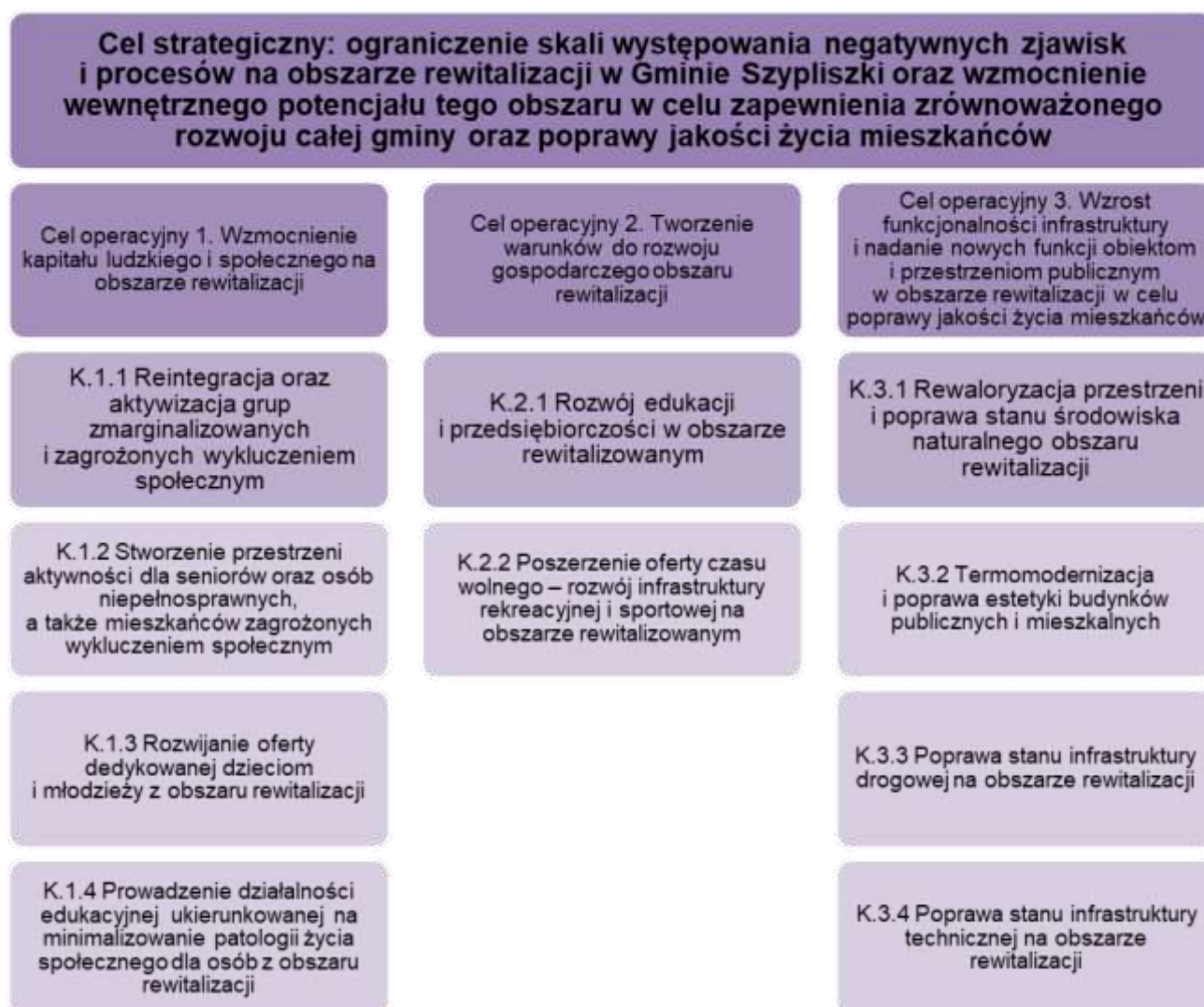
6. CELE REWITALIZACJI

Wyznaczone cele rewitalizacji oraz kierunki interwencji odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i służą eliminacji, bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zostały one wyznaczone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w Gminie Szypliszki oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy oraz poprawy jakości życia mieszkańców

Cele oraz kierunki interwencji określone dla obszaru rewitalizacji Gminy Szypliszki zaprezentowano na rysunku 5.

Rysunek 5. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Szypliszki

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja celu strategicznego oraz celów operacyjnych w sposób znaczący przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, zapobiegania rozprzestrzeniania się niekorzystnych zjawisk oraz pozwoli w pełniejszym stopniu wykorzystać lokalne potencjały. Szczególne miejsce wśród kierunków działań zajmuje sfera społeczna, potwierdzając tym samym, że to mieszkańcy są najcenniejszym zasobem obszaru rewitalizacji.

7. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

7.1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W niniejszym rozdziale zaprezentowano podstawowe projekty rewitalizacyjne zgłoszone do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki na lata 2018-2023, przygotowane zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w sprawie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Inwestycje stanowią propozycje przedłożone przez władze samorządowe, a także zostały zgłoszone przez zainteresowane podmioty w ramach otwartego naboru ogłoszonego przez Gminę Szypliszki.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Wymiana chodników wraz z wymianą oświetlenia ulicznego przy drodze powiatowej w Kaletniku
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu towarzyszącej infrastruktury drogowej w rewitalizowanej miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej wykorzystywanej przez mieszkańców. Poza tym realizacja inwestycji wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, - poprawę standardu i jakości chodników oraz oświetlenia ulicznego, - poprawę bezpieczeństwa pieszych poruszających się po Kaletniku, - poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie chodniki oraz oświetlenie przy drodze powiatowej są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu mieszkańców poruszających się pieszo po miejscowości zdegradowanej.
4. Lokalizacja projektu/adres	Odcinek drogi powiatowej nr 1153B w Kaletniku
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nowej nawierzchni chodników; - wymiana oświetlenia ulicznego
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni chodników, który powoduje utrudnienia w ruchu pieszych, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Niewystarczający jest także stan oświetlenia ulicznego, które dodatkowo generuje wysokie koszty eksploatacyjne.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	900 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
11. Rezultaty	Długość przebudowanych chodników Ilość wymienionych punktów świetlnych

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Głęboka termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kaletniku wraz z remontem wewnętrznym oraz zagospodarowaniem terenu i budową oczyszczalni ścieków
2. Cel ogólny projektu	Głównym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Kaletnika oraz zwiększenie komfortu cieplnego pracowników SP w Kaletniku oraz uczniów.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Stan obecny budynku bezpośrednio wiąże się ze znaczną energochłonnością, a tym samym zwiększonymi kosztami ponoszonymi na ogrzewanie i eksploatację obiektu. Główną przyczyną dużego zużycia energii (ciepła) są nadmierne straty ciepła spowodowane przez nieodpowiednio izolowane przegrody. W źle izolowanym budynku, wyposażonym w zużyte i niesprawne instalacje, pomieszczenia mogą być niedogrzone, pomimo bardzo dużego zużycia ciepła i przy tym ponoszenia wysokich kosztów finansowych, co ma miejsce także w tym przypadku. Brak odpowiedniej termoizolacji budynku nie tylko podwyższa koszty jego ogrzewania i utrzymania, ale obniża również efektywność pracy i nauki. Przeprowadzone badania naukowe dowiodły, iż nieutrzymanie wymaganego komfortu cieplnego, znaczne stężenie zanieczyszczeń w powietrzu, nieodpowiednia cyrkulacja powietrza oraz zbyt duża wilgotność powietrza w pomieszczeniach, jest powodem ogólnie złego samopoczucia, bólów i zawrotów głowy, zmęczenia i rozdrażnienia, problemów z koncentracją, podrażnienia błon śluzowych nosa, gardła, skóry, uczuleń, jak również chorób dróg oddechowych. Elementy te niewątpliwie pośrednio obniżają jakość pracy pracowników SP w Kaletniku oraz uczących się w nim uczniów.</p> <p>Ponadto przedstawione powyżej braki, z którymi związana jest zbyt wysoka wilgotność powietrza (która wiąże się z nieodpowiednim dograniem budynku), mogą sprzyjać zagnieżdżaniu się grzyba i pleśni na nadprożach, ościeżach okiennych, pod parapetami, w narożach pomieszczeń oraz za meblami. Stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia osób przebywających w obiekcie oraz powoduje powolne niszczenie konstrukcji budynku poprzez wnikanie wilgoci do ścian oraz pęcznienie drewnianych elementów architektonicznych, mebli oraz podłóg.</p> <p>Niewłaściwa termoizolacja budynku SP w Kaletniku może również wywrzeć negatywny wpływ na środowisko naturalne. Energochłonne budynki wymagają znacznych ilości materiałów i paliw opałowych mogących zapewnić odpowiedni komfort cieplny pomieszczeń. W efekcie spalanych paliw do atmosfery zostają emitowane znaczne ilości szkodliwych zanieczyszczeń, zarówno gazowych (SO₂, NO_x, CO₂), jak i pyłowych. Ponadto zostaje zachwiana oszczędna gospodarka zasobami energetycznymi, a tym samym bezpieczeństwo energetyczne państwa. Oszczędność energii stanowi niewątpliwie najszybszy, najskuteczniejszy i najbardziej opłacalny sposób ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Kaletnik 46
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie prac termomodernizacyjnych (ocieplenie przegród, wymiana źródła ciepła).

6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia nieodpowiednia izolacyjność budynku oraz niedostateczny stan powietrza atmosferycznego w rewitalizowanej miejscowości.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2019
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	3 953 928,93 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Termomodernizacja budynku remizy OSP w Kaletniku z zagospodarowaniem terenu
2. Cel ogólny projektu	Głównym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Kaletnika oraz zwiększenie komfortu cieplnego osób korzystających z pomieszczeń OSP w Kaletniku.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Stan obecny budynku bezpośrednio wiąże się ze znaczną energochłonnością, a tym samym zwiększonymi kosztami ponoszonymi na ogrzewanie i eksploatację obiektu.</p> <p>Główną przyczyną dużego zużycia energii (ciepła) są nadmierne straty ciepła spowodowane przez nieodpowiednio izolowane przegrody. W źle izolowanym budynku, wyposażonym w zużyte i niesprawne instalacje, pomieszczenia mogą być niedogrzone, pomimo bardzo dużego zużycia ciepła i przy tym ponoszenia wysokich kosztów finansowych, co ma miejsce także w tym przypadku. Brak odpowiedniej termoizolacji budynku podwyższa koszty jego ogrzewania i utrzymania.</p> <p>Ponadto przedstawione powyżej braki, z którymi związana jest zbyt wysoka wilgotność powietrza (która wiąże się z nieodpowiednim dograniem budynku), mogą sprzyjać zagnieżdżaniu się grzyba i pleśni na nadprożach, ościeżach okiennych, pod parapetami, w narożach pomieszczeń oraz za meblami. Stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia osób przebywających w obiekcie oraz powoduje powolne niszczenie konstrukcji budynku poprzez wnikanie wilgoci do ścian oraz pęcznienie drewnianych elementów architektonicznych, mebli oraz podłóg.</p> <p>Niewłaściwa termoizolacja budynku OSP w Kaletniku może również wyrzeć negatywny wpływ na środowisko naturalne. Energochłonne budynki wymagają znacznych ilości materiałów i paliw opałowych mogących zapewnić odpowiedni komfort cieplny pomieszczeń. W efekcie spalanych paliw do atmosfery zostają emitowane znaczne ilości szkodliwych zanieczyszczeń, zarówno gazowych (SO₂, NO_x, CO₂), jak i pyłowych. Ponadto zostaje zachwiana oszczędna gospodarka zasobami energetycznymi, a tym samym bezpieczeństwo energetyczne państwa. Oszczędność energii stanowi niewątpliwie najszybszy, najskuteczniejszy i najbardziej opłacalny sposób ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Kaletnik 52
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie prac termomodernizacyjnych (ocieplenie przegród, wymiana źródła ciepła).
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia nieodpowiednia izolacyjność budynku oraz niedostateczny stan powietrza atmosferycznego w rewitalizowanej miejscowości.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2021
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	713 000,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Rewitalizacja terenu przy jeziorze Kaletnik z montażem urządzeń zapewniających bezpieczeństwo, elementami małej infrastruktury oraz wytyczeniem ścieżek spacerowych
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej obszaru rewitalizacji, co przyczyni się do poprawy atrakcyjności miejscowości Kaletnik, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Obecnie teren przy jeziorze Kaletnik nie jest odpowiednio zagospodarowany, nie daje możliwości spędzenia czasu wolnego nad zbiornikiem wodnym w zorganizowanym i bezpiecznym otoczeniu. Brakuje przede wszystkim ścieżek spacerowych oraz elementów małej infrastruktury.
4. Lokalizacja projektu/adres	Teren przy jeziorze Kaletnik
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – montaż urządzeń zapewniających bezpieczeństwo; – montaż elementów małej architektury; – wytyczenie ścieżek spacerowych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia niedostateczny stopień zagospodarowania terenu przy jeziorze Kaletnik, co nie zachęca mieszkańców obszaru rewitalizacji i turystów do spędzania czasu nad tym zbiornikiem wodnym.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	500 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa drogi Kaletnik - Łowocie
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej miejscowości, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu drogi.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie nawierzchnia drogi jest zdegradowana i nie zapewnia sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni stwarza zagrożenie dla użytkowników drogi.
4. Lokalizacja projektu/adres	Odcinek drogi Kaletnik - Łowocie
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie nowej nawierzchni dróg
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni drogi, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców rewitalizowanej miejscowości, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2022
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	2 200 000,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych dróg

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Remont i przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Słobódce oraz pompowni ścieków
2. Cel ogólny projektu	Celem operacji jest poprawa jakości życia mieszkańców rewitalizowanej miejscowości, poprawa stanu środowiska naturalnego na obszarze Słobódki.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Gminna oczyszczalnia ścieków w Słobódce to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, na bazie wielofunkcyjnego reaktora osadu czynnego typu „Hydrocentrum”, ze stacją dozowania koagulantu PIX, doczyszczanie ścieków w stacji trzech filtrów pospiesznych. Odwadnianie osadu następuje przy pomocy urządzenia Draimad-Teknobag, odwodniony osad składowany jest przy budynku oczyszczalni. Maksymalna przepustowość oczyszczalni to 195 m³/d, średnia – 150 m³/d. W oczyszczalni znajduje się punkt zlewny nieczystości płynnych. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest ciek wodny w zlewni Marychy.</p> <p>Oczyszczalnia ścieków ma duże znaczenie dla poprawy jakości środowiska wodnego. Przyczynia się jednak do lokalnego zanieczyszczenia atmosfery. W procesie oczyszczania ścieków zachodzą bowiem procesy biochemiczne, w wyniku których powstają produkty gazowe, do których można zaliczyć metan, siarkowodór i amoniak. Amoniak, obecny w ściekach, poddanych intensywnemu napowietrzaniu, w procesie nityfikacji jest utleniany poprzez azotyny do azotanów. W kolejnej fazie procesu oczyszczania - denityfikacji zachodzą reakcje, prowadzące do uwolnienia do środowiska dwutlenku węgla i azotu, substancji bezpiecznych dla środowiska, oddziałujących na zachodzące zmiany klimatu.</p> <p>Wykonanie projektu przyczyni się do zmniejszenia ilości wydzielanego dwutlenku węgla i azotu, przede wszystkim dzięki wymianie rur i przewodów technologicznych w reaktorach na kwasoodporne oraz armatury. W ten sposób inwestycja w długim okresie wpłynie na poprawę klimatu na terenie gminy.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Słobódka, działka nr 15/19
5. Główne planowane działania / zadania	<p>1) Wymiana rur i przewodów technologicznych w reaktorach na kwasoodporne oraz armatury.</p> <p>2) Roboty pozostałe w oczyszczalni ścieków – m.in. wymiana pompy piasku, koryt ścieków oczyszczonych w komorach bezciśnieniowych na koryta z tworzyw z możliwością odprowadzania ścieków spod lustra ścieków, wyniesienie instalacji elektrycznej z komór oczyszczalni (puszek łączeniowych) na ściany budynku, wymiana napędów zaworu tródrogowego w układzie podziału powietrza.</p> <p>3) Zakup 6 nowych pomp.</p>
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Wykonanie projektu jest niezbędne w celu poprawy stanu technicznego oczyszczalni oraz zmniejszenia jej negatywnego wpływu na klimat.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	245 987,70 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Budowa i remont garaży gminnych w Słobódce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki obszaru rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Obecnie na terenie Słobódki zlokalizowane są garaże będące własnością Gminy Szypliszki, które znajdują się w złym stanie technicznym, co powoduje ich niską użyteczność, oddziałują one także negatywnie na estetykę miejscowości oraz całej gminy. Ponadto liczba dostępnych garaży jest zbyt niska w stosunku do występujących potrzeb.</p> <p>Wykonanie projektu związanego z budową i remontem garaży gminnych wpłynie na zwiększenie funkcjonalności zagospodarowania przestrzeni w Słobódce oraz przyczyni się do poprawy estetyki miejscowości i obszaru rewitalizacji, co przy znacznych walorach turystycznych może spowodować napływ nowych turystów. Zwiększenie ruchu turystycznego może z kolei wpłynąć na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych prowadzących do zmniejszenia poziomu bezrobocia i wykluczenia społecznego mieszkańców.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Słobódka
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> - budowa garaży gminnych, - remont istniejących garaży gminnych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu poprawy estetyki obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2019
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	500 000,00 zł, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	<p>Liczba zrewitalizowanych obiektów</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów</p>

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Budowa stadionu gminnego w Słobódce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki obszaru rewitalizacji oraz stworzenie miejsca rekreacji przeznaczonego dla mieszkańców przyczyniającego się do ich integracji i aktywizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Teren rewitalizacji cechuje niski poziom integracji społecznej. Opierając się na obserwacjach poczynionych w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach tworzenia przedmiotowego dokumentu wydaje się, że w pewnym uproszczeniu, przestrzeń społeczna na badanym obszarze opiera się na opozycji tego co dalekie i bliskie. Bliski i swojski jest przede wszystkim świat relacji rodzinnych, daleki i obcy świat pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Bliskość stosunków rodzinnych nie oznacza tu jednoznacznie pozytywnych, „pastelowych” relacji, nie oznacza też, że wszyscy mieszkańcy są ze sobą w równym stopniu związani. Znajdziemy tu zarówno silne więzi pozytywne, jak i przykłady konfliktów, niechęci, czasem nawet agresji. Niemniej jednak mieszkańców obszaru rewitalizacji wydaje się łączyć pewna solidarność i poczucie wspólnoty losu. Te odczucia są oczywiście najsilniejsze w ramach rodzin, istnieje jednak podstawa do założenia, że właściwie poczynione działania zachęcą mieszkańców do większej integracji wykraczającej poza więzi rodzinne. Dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu zachęcenie mieszkańców do wyjścia z domu i stworzenia więzi sąsiedzkich z innymi osobami zamieszkującymi teren rewitalizacji. W tym celu Gmina Szypliszki planuje realizację projektu związanego z budową stadionu gminnego, na którym mieszkańcy będą mogli podejmować różne aktywności, zarówno sportowe, jak i rekreacyjne, co zwiększy poziom więzi społecznych pomiędzy osobami zamieszkującymi Słobódkę oraz obszar rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Słobódka
5. Główne planowane działania / zadania	– wybudowanie nowoczesnego stadionu
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	200 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Słobódce
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej miejscowości, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu dróg.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie nawierzchnie wskazanych dróg oraz oświetlenie są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni oraz oświetlenia stwarza zagrożenie dla użytkowników dróg, zarówno poruszających się samochodem, jak i pieszych.
4. Lokalizacja projektu/adres	Słobódka
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – utwardzenie dróg osiedlowych, – wymiana oświetlenia ulicznego
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni dróg oraz oświetlenia, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, co z kolei przekłada się na dłuższy czas dojazdu do szkół czy miejsc pracy.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	3 500 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych/wyremontowanych dróg Ilość wymienionych punktów świetlnych

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego (ul. Podleśna i Przycmentarna) w Becejłach
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej miejscowości, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu dróg.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W obecnym stanie nawierzchnie wskazanych dróg oraz oświetlenie są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni oraz oświetlenia stwarza zagrożenie dla użytkowników dróg, zarówno poruszających się samochodem, jak i pieszych.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Becejły, ul. Podleśna i Przycmentarna
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – utwardzenie dróg osiedlowych, – wymiana oświetlenia ulicznego
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	<p>Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni dróg oraz oświetlenia, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców rewitalizowanej miejscowości, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, co z kolei przekłada się na dłuższy czas dojazdu do szkół czy miejsc pracy.</p>
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	1 500 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych/wyremontowanych dróg Ilość wymienionych punktów świetlnych

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Termomodernizacja budynku SP w Becejłach
2. Cel ogólny projektu	Głównym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie miejscowości Becejły oraz zwiększenie komfortu cieplnego pracowników SP w Becejłach oraz uczniów.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Stan obecny budynku bezpośrednio wiąże się ze znaczną energochłonnością, a tym samym zwiększonymi kosztami ponoszonymi na ogrzewanie i eksploatację obiektu.</p> <p>Główną przyczyną dużego zużycia energii (ciepła) są nadmierne straty ciepła spowodowane przez nieodpowiednio izolowane przegrody. W źle izolowanym budynku, wyposażonym w zużyte i niesprawne instalacje, pomieszczenia mogą być niedogrzone, pomimo bardzo dużego zużycia ciepła i przy tym ponoszenia wysokich kosztów finansowych, co ma miejsce także w tym przypadku. Brak odpowiedniej termoizolacji budynku nie tylko podwyższa koszty jego ogrzewania i utrzymania, ale obniża również efektywność pracy i nauki. Przeprowadzone badania naukowe dowiodły, iż nieutrzymanie wymaganego komfortu cieplnego, znaczne stężenie zanieczyszczeń w powietrzu, nieodpowiednia cyrkulacja powietrza oraz zbyt duża wilgotność powietrza w pomieszczeniach, jest powodem ogólnie złego samopoczucia, bólów i zawrotów głowy, zmęczenia i rozdrażnienia, problemów z koncentracją, podrażnienia błon śluzowych nosa, gardła, skóry, uczuleń, jak również chorób dróg oddechowych. Elementy te niewątpliwie pośrednio obniżają jakość pracy pracowników SP w Becejłach oraz uczących się w niej uczniów.</p> <p>Ponadto przedstawione powyżej braki, z którymi związana jest zbyt wysoka wilgotność powietrza (która wiąże się z nieodpowiednim dogrzaniem budynku), mogą sprzyjać zagnieżdżaniu się grzyba i pleśni na nadprożach, ościeżach okiennych, pod parapetami, w narożach pomieszczeń oraz za meblami. Stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia osób przebywających w obiekcie oraz powoduje powolne niszczenie konstrukcji budynku poprzez wnikanie wilgoci do ścian oraz pęcznienie drewnianych elementów architektonicznych, mebli oraz podłóg.</p> <p>Niewłaściwa termoizolacja budynku SP w Becejłach może również wywrzeć negatywny wpływ na środowisko naturalne. Energochłonne budynki wymagają znacznych ilości materiałów i paliw opałowych mogących zapewnić odpowiedni komfort cieplny pomieszczeń. W efekcie spalanych paliw do atmosfery zostają emitowane znaczne ilości szkodliwych zanieczyszczeń, zarówno gazowych (SO₂, NO_x, CO₂), jak i pyłowych. Ponadto zostaje zachwiana oszczędna gospodarka zasobami energetycznymi, a tym samym bezpieczeństwo energetyczne państwa. Oszczędność energii stanowi niewątpliwie najszybszy, najskuteczniejszy i najbardziej opłacalny sposób ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Becejły 7
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie prac termomodernizacyjnych (ocieplenie przegród, wymiana źródła ciepła).

6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia nieodpowiednia izolacyjność budynku oraz niedostateczny stan środowiska naturalnego w rewitalizowanej miejscowości.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	300 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa obecnego budynku muszli koncertowej w Becejach z przeznaczeniem na centrum aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży
2. Cel ogólny projektu	<p>Głównym celem projektu jest wsparcie dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez budowę budynku centrum aktywności lokalnej.</p> <p>Celami szczegółowymi projektu są:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności dzieci i młodzieży; – zwiększenie liczby miejsc przeznaczonych dla dzieci i młodzieży; – rozwój artystyczny dzieci i młodzieży; – zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Na terenie Gminy Szypliszki, a zwłaszcza na obszarze zdegradowanym, funkcjonują instytucje, z których mogą korzystać dzieci i młodzież, jednak nie są one w stanie zapewnić wystarczającej oferty skierowanej na zapewnienie zagospodarowania czasu wolnego tej grupy mieszkańców oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu. Ponadto założeniem centrum aktywności będzie kompleksowa pomoc dzieciom i młodzieży i stworzenie warunków do ich wszechstronnego rozwoju, zwłaszcza osób pochodzących z rodzin ubogich czy dotkniętych innymi problemami społecznymi, w tym alkoholizmem, bezrobociem czy przemocą.</p> <p>W placówce, która zostanie stworzona w ramach projektu, będą się odbywały zajęcia dla dzieci i młodzieży, co powinno zwiększyć poziom ich integracji i spowodować zwiększenie ich poczucia więzi z miejscem zamieszkania. To w przyszłości może skutkować ich powrotem na teren gminy po zakończeniu edukacji i spowodować zwiększenie jakości kapitału społecznego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego oraz obszaru zdegradowanego.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Becejeły, działki o nr 30/2, 29/2
5. Główne planowane działania / zadania	<p>Zakres projektu obejmuje budowę budynku centrum aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży. W ramach inwestycji zaplanowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę budynku kontenerowego konstrukcji stalowej, – budowę schodów żelbetowych na gruncie wraz z zadaszeniem, łączących budynek kontenerowy z istniejącą muszlą koncertową, – wykonanie utwardzonego dojścia (pochylni), zapewniającej dostęp do projektowanego budynku kontenerowego osobom niepełnosprawnym wraz z wykonaniem jednego miejsca postojowego dla osób niepełnosprawnych, – wykonanie doziemnej instalacji elektrycznej wraz z budową zewnętrznych słupów oświetleniowych, – wykonanie doziemnej linii energetycznej w celu zasilania budynku kontenerowego z istniejącego budynku szkolnego, – wykonanie przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego; – utwardzenie terenu w sąsiedztwie centrum; – rozbiórkę części ogrodzenia, które wydziela boisko sportowe oraz budynku gospodarczego.

6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest związana z koniecznością zapewnienia zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży zamieszkującej obszar rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	313 961,43 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Beceży
2. Cel ogólny projektu	<p>Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie dostępu do infrastruktury spełniającej oczekiwania społeczności poprzez uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Beceży. Celami szczegółowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa estetyki miejscowości Beceży, – polepszenie warunków do rozwoju turystyki, – poprawa dojazdu do obiektu zabytkowego, – wzrost integracji mieszkańców w miejscu zamieszkania.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Projekt przyczyni się do polepszenia sytuacji osób zamieszkujących Beceży i Gminę Szypliszki, zwiększy atrakcyjność obszaru miejscowości oraz gminy. Zagospodarowanie przestrzeni wpłynie także na zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy oraz obszaru zdegradowanego. W raportach i opracowaniach branżowych podkreśla się bowiem, że rewitalizacja przestrzeni wpływa na postrzeganie terenu oraz jego atrakcyjność dla turystów. Pobudzenie ruchu turystycznego wpłynie w konsekwencji na zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie zdegradowanym, wzrostu dochodów ludności a także zmniejszenia poziomu bezrobocia.</p> <p>Poprawa estetyki wpłynie także na zwiększenie stopnia integracji mieszkańców z miejscem zamieszkania. Trzeba bowiem wskazać, że ważnym celem działań rewitalizacyjnych jest odnowa przestrzeni zdegradowanych, poprawa ich estetyki, co przyczynia się do wzrostu poziomu zadowolenia mieszkańców zamieszkujących dany teren. Korzystne zmiany dokonujące się w otoczeniu mogą bowiem spowodować zachęcenie mieszkańców do przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym, w których się znajdują. To z kolei może przełożyć się na wzrost poziomu kapitału społecznego i wyjście części osób zamieszkujących obszar rewitalizacji z sytuacji kryzysowej.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Beceży, działki o nr 31/11, 31/13, 31/14 oraz część działki nr 50/2
5. Główne planowane działania / zadania	<p>Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie ciągów pieszych; – ustawienie oznakowania; – wykonanie 3 zatok parkingowych; – przebudowę 3 zjazdów; – budowę 1 zjazdu; – przebudowę odcinka drogi gminnej o długości 237,2 m stanowiącej dojazd do cmentarza (obiektu zabytkowego).
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Projekt stanowi odpowiedź na potrzeby mieszkańców oraz istniejące problemy w gminie, do których można zaliczyć m.in. niedostateczną estetykę otoczenia oraz występujące problemy społeczne.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	329 872,90 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Czerwonce
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej miejscowości, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu dróg.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W obecnym stanie nawierzchnie dróg oraz oświetlenie są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców rewitalizowanej miejscowości, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni oraz oświetlenia stwarza zagrożenie dla użytkowników dróg, zarówno poruszających się samochodem, jak i pieszych.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Czerwonka
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – utwardzenie dróg osiedlowych, – wymiana oświetlenia ulicznego
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	<p>Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni dróg oraz oświetlenia, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, co z kolei przekłada się na dłuższy czas dojazdu do szkół czy miejsc pracy.</p>
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	800 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych/wyremontowanych dróg Ilość wymienionych punktów świetlnych

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Budowa siłowni zewnętrznej z wiatami dla odpoczynku w Czerwonce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki obszaru rewitalizacji oraz stworzenie miejsc rekreacji przeznaczonych dla mieszkańców przyczyniających się do ich integracji i aktywizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Teren rewitalizacji cechuje niski poziom integracji społecznej. Opierając się na obserwacjach poczynionych w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach tworzenia przedmiotowego dokumentu wydaje się, że w pewnym uproszczeniu, przestrzeń społeczna na badanym obszarze opiera się na opozycji tego co dalekie i bliskie. Bliski i swojski jest przede wszystkim świat relacji rodzinnych, daleki i obcy świat pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Bliskość stosunków rodzinnych nie oznacza tu jednoznacznie pozytywnych, „pastelowych” relacji, nie oznacza też, że wszyscy mieszkańcy są ze sobą w równym stopniu związani. Znajdziemy tu zarówno silne więzi pozytywne, jak i przykłady konfliktów, niechęci, czasem nawet agresji. Niemniej jednak mieszkańców obszaru rewitalizacji wydaje się łączyć pewna solidarność i poczucie wspólnoty losu. Te odczucia są oczywiście najsilniejsze w ramach rodzin, istnieje jednak podstawa do założenia, że właściwie poczynione działania zachęcą mieszkańców do większej integracji wykraczającej poza więzi rodzinne. Dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu zachęcenie mieszkańców do wyjścia z domu i stworzenia więzi sąsiedzkich z innymi osobami zamieszkującymi teren rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Czerwonka
5. Główne planowane działania / zadania	– budowa siłowni zewnętrznej
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	300 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Wyposażenie świetlicy dla mieszkańców w Czerwonce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest stworzenie miejsca do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Teren rewitalizacji cechuje niski poziom integracji społecznej. Opierając się na obserwacjach poczynionych w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach tworzenia przedmiotowego dokumentu wydaje się, że w pewnym uproszczeniu, przestrzeń społeczna na badanym obszarze opiera się na opozycji tego co dalekie i bliskie. Bliski i swojski jest przede wszystkim świat relacji rodzinnych, daleki i obcy świat pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Bliskość stosunków rodzinnych nie oznacza tu jednoznacznie pozytywnych, „pastelowych” relacji, nie oznacza też, że wszyscy mieszkańcy są ze sobą w równym stopniu związani. Znajdziemy tu zarówno silne więzi pozytywne, jak i przykłady konfliktów, niechęci, czasem nawet agresji. Niemniej jednak mieszkańców obszaru rewitalizacji wydaje się łączyć pewna solidarność i poczucie wspólnoty losu. Te odczucia są oczywiście najsilniejsze w ramach rodzin, istnieje jednak podstawa do założenia, że właściwie poczynione działania zachęcą mieszkańców do większej integracji wykraczającej poza więzi rodzinne. Dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu zachęcenie mieszkańców do wyjścia z domu i stworzenia więzi sąsiedzkich z innymi osobami zamieszkującymi teren rewitalizacji. W tym celu Gmina Szypliszki planuje realizację projektu związanego z wyposażeniem świetlicy w Czerwonce, w której mieszkańcy będą mogli podejmować różne aktywności, spotykać się, co zwiększy poziom więzi społecznych pomiędzy osobami zamieszkującymi Czerwonkę oraz obszar rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Czerwonka
5. Główne planowane działania / zadania	– Zakup wyposażenia
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	100 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba doposażonych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Czy to duzi, czy to mali, każdy swe ciało doskonali
2. Cel ogólny projektu	<p>Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Celami szczegółowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wychowywanie aktywnego i sprawnego społeczeństwa, – wzbudzanie świadomości zdrowotnej, – popularyzacja sportu dla wszystkich, – wyrównanie szans dostępu do zorganizowanej aktywności fizycznej osobom ze środowiska wiejskiego, niedostosowanych społecznie i zagrożonych patologią – zwiększenie aktywności fizycznej u osób starszych, – budowanie relacji międzyludzkich, – rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej w środowisku wiejskim, – integracja grup wiekowych, – współpraca przy realizacji podjętych działań, – odpowiedzialność za własne i cudze efekty pracy, troska o wspólnie wypracowane dobro materialne, – pokazanie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu, – uczenie tolerancji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W chwili obecnej SP w Kaletniku nie posiada siłowni, a młodzież dojeżdża do Suwałk, by aktywnie spędzić wolny czas.</p> <p>Projekt w wymiarze materialnym wzbogaci środowisko wiejskie w miejsce rekreacji i wypoczynku dla społeczności lokalnej. W wymiarze duchowym wzmocni poczucie wartości w mieszkańcach wsi, pobudzi ich aktywność społeczną, podejmowanie twórczych inicjatyw, wzajemne wspieranie się i organizowanie się wokół realizowanego działania. Wspólne organizowanie imprez środowiskowych, spotkania z rodzicami w relacjach partnerskich wpłyną korzystnie na wizerunek szkoły, wzajemne zrozumienie oraz współpracę przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Projekt zakłada wygenerowanie następujących rezultatów: poprawa kondycji fizycznej i samopoczucia, ograniczenie tendencji do siedzącego trybu życia, zmniejszenie liczby niepożądanych zjawisk agresji wśród młodzieży, większą świadomość w społeczeństwie wiejskim w zakresie aktywnego wypoczynku, udział mieszkańców w zajęciach rekreacji ruchowej dla poszczególnych grup wiekowych, aktywne spędzanie czasu wolnego zamiast komputera i tv, zauważenie korzyści płynących ze wspólnego działania, poczucie wspólnej własności i wspólnego tworzenia.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Teren przy Szkole Podstawowej w Kaletniku, Kaletnik 46
5. Główne planowane działania / zadania	– budowa siłowni wewnętrznej lub zewnętrznej
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	230 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Szkoła Podstawowa w Kaletniku / Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Kurs obsługi komputera dla seniorów z miejscowości Słobódka, Szypliszki i Becejły
2. Cel ogólny projektu	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (cyfrowemu) osób starszych z miejscowości objętych rewitalizacją tj. Słobódka, Becejły oraz uzupełniająco: Szypliszki.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Obecnie osoby starsze pozbawione są umiejętności obsługi komputera oraz korzystania z sieci Internet. Powoduje to duże ryzyko zagrożenia wykluczeniem społecznym (cyfrowym) tych osób. Udział w kursie komputerowym pozwoli na uzyskanie umiejętności niezbędnych do korzystania z technologii komputerowej. Praca w grupie sprzyjać również będzie zapobieganiu izolacji osób starszych oraz ich integracji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Szkoła Podstawowa w Słobódce, Słobódka 9
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – zorganizowanie kursu komputerowego dla seniorów; – zorganizowanie spotkań integracyjnych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba podniesienia wiedzy i umiejętności cyfrowych osób starszych.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2019 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	10 000,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Szkoła Podstawowa w Słobódce / Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba osób biorących udział w szkoleniach

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Budowa przedszkola przy Szkole Podstawowej w Słobódce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest zwiększenie odsetka dzieci korzystających z opieki przedszkolnej oraz umożliwienie rodzicom podjęcie pracy zawodowej.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Przy Szkole Podstawowej w Słobódce działają dwie grupy ZWP 3-4 lat, 5 lat. Pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia są zbyt małe i nie przystosowane (wąskie korytarze, mała szatnia, brak pomieszczenia do zabaw do rekreacji, pomieszczenia do leżakowania, sale znajdują się bezpośrednio na tym samym korytarzu z klasami lekcyjnymi, gdzie są uczniowie starsi – gimnazjum). Czas pracy ZWP to 5 godzin dziennie, co powoduje, że ZWP jest niedostępny dla rodziców pracujących. Budowa przedszkola zwiększy dostępność dzieci do edukacji szkolnej (podział na grupy 3, 4, 5-latków, wydłużenie dziennego pobytu do 9-10 godzin dziennie). Wpłynie to pozytywnie na rozwój małego dziecka, co jest podstawowym warunkiem przy wyrównaniu szans edukacyjnych dzieci z małych wiejskich środowisk. Zwiększą się też możliwości aktywności zawodowej rodziców.
4. Lokalizacja projektu/adres	Słobódka 9
5. Główne planowane działania / zadania	– budowa przedszkola
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba wyrównania szans edukacyjnych dzieci z miast oraz z terenów wiejskich, zwiększenie odsetka osób pracujących, głównie wśród matek.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2020
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	1 750 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Szkoła Podstawowa w Słobódce / Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów - 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Nauka poprzez zabawę - to rozwój i przyszłość każdego dziecka
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest zmniejszenie nierówności w dostępie do edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkujących obszar rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Obecnie zajęcia w Zespole Wychowania Przedszkolnego w Kaletniku odbywają się tylko trzy dni w tygodniu. Rodzice monitują jednak potrzebę całotygodniowego pobytu dzieci w przedszkolu, a część rodziców rezygnuje z takiej formy pobytu, ponieważ nie ma co zrobić z dzieckiem w pozostałe dwa dni. W ZWP brak jest zajęć specjalistycznych - do zespołu przychodzą dzieci z różnymi i deficytami rozwojowymi, szczególnie z wadą wymowy, które nie mogą skorzystać na miejscu z pomocy specjalistów. W ZWP nie są także organizowane zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci.
4. Lokalizacja projektu/adres	Szkoła Podstawowa w Kaletniku, Kaletnik 46
5. Główne planowane działania / zadania	<p>W ramach projektu zaplanowano zaadaptowanie pomieszczeń szkoły na salę zajęć dydaktycznych dla dzieci, dzięki czemu zwiększony zostanie nabór dzieci do przedszkola. Dzięki nowoutworzonemu oddziałowi będzie możliwość przyjęcia maluchów, czyli 3-latków, zostanie także utworzone nowe miejsca pracy dla kadry przedszkolnej. Na wszystkie zajęcia dodatkowe zostaną zakupione liczne materiały edukacyjne, mające uatrakcyjnić ofertę dydaktyczną, proponowaną w ramach realizacji projektu.</p> <p>Projekt zakłada także rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów. Katalog dodatkowych zajęć dla dzieci obejmuje wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia specjalistyczne: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; - zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty; - zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna; - zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne.
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba wyrównania szans edukacyjnych dzieci z miast oraz z terenów wiejskich, zwiększenie odsetka osób pracujących, głównie wśród matek.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	400 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Szkoła Podstawowa w Kaletniku / Gmina Szypliszki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów - 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Centrum Aktywności w Słobódce
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest zmniejszenie nierówności w dostępie do edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, a także stworzenie miejsca do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Obecnie przy SP w Słobódce prowadzonych jest wiele aktywności w formie pozalekcyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (tenis, siłownia zumba, fitness, strzelectwo). Brak jest jednak zorganizowanej w struktury tych zajęć, brakuje instruktorów - fachowców.</p> <p>Projekt spowoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie aktywności społecznej i fizycznej; - propagowanie zdrowego stylu życia; - aktywne spędzanie czasu wolnego; - poprawę bazy SP w Słobódce; - wzbogacenie oferty zajęć w SP.
4. Lokalizacja projektu/adres	Szkoła Podstawowa w Słobódce, Słobódka 9
5. Główne planowane działania / zadania	<p>Projekt zakłada rozbudowę siłowni wewnętrznej oraz budowę żłobka i przedszkola.</p> <p>W celu poprawy aktywności społecznej i fizycznej organizowane będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia zumbą dla dorosłych i dzieci; - zajęcia taneczne - salsation dla młodzieży i dorosłych; - zajęcia – aerobik dorosłych i dzieci; - zajęcia twórcze plastyczno-techniczne dla dzieci i dorosłych, rękodzieła (decoupage, pathwork, haftowanie, szydełkowanie, malarskie, formowanie gliny lub innych mas plastycznych); - zajęcia muzyczne (gry na instrumentach, śpiewu); - zajęcia sztuki walki, samoobrony - karate, wing-chun; - zajęcia teatralne dla młodzieży; - zajęcia komputerowe dla dorosłych; - zajęcia sportowe: tenis stołowy, piłka nożna, strzelectwo, szachy. <p>Przewidziano też współpracę w działaniach klubów sportowych.</p>
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba wyrównania szans edukacyjnych dzieci z miast oraz z terenów wiejskich, zwiększenie odsetka osób pracujących, głównie wśród matek, integracja i aktywizacja mieszkańców.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	900 000,00 zł, środki UE, środki własne
9. Podmiot realizujący	Szkoła Podstawowa w Słobódce / Gmina Szypliszki
1. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów - 1 szt.

7.2. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Jako uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały wskazane projekty/obszary tematyczne, które nie zostały jeszcze doprecyzowane, jednak w trakcie realizacji LPR zostaną podjęte działania mające na celu ich wdrożenie:

- Nawiązanie współpracy z lokalnymi przewoźnikami w celu zwiększenia częstotliwości i funkcjonalności transportu publicznego na obszarze rewitalizacji;
- Realizacja projektów związanych z poprawą stanu technicznego obiektów zabytkowych;
- Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez organizację szkoleń, warsztatów, spotkań;
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji;
- Realizacja na obszarze rewitalizacji zapisów Wieloletniego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szypliszki na lata 2012 – 2032.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ KOMPLEMENTARNOŚĆ W REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarze Gminy Szypliszki będzie realizowane na zasadzie współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- Partnerstwa - co oznacza, że instytucje, które uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach, współdziałają z gminą przy wykonywaniu zadań, biorą udział w obradach Komitetu Rewitalizacji;
- Efektywności - polega na wspólnym dążeniu gminy i instytucji biorących udział we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań/projektów;
- Suwerenności stron - co oznacza, że gmina i instytucje realizujące/współrealizujące działania/projekty zachowują autonomię i niezależność względem siebie i są w stosunku do siebie równorzędnymi partnerami;
- Jawności - zgodnie z którą Gmina Szypliszki udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach i priorytetach realizowanych zadań oraz środkach dostępnych na ich realizację.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnych celów, jakim są:

- wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej,
- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań;
- respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu;
- przejrzystość podejmowanych działań.

zapewni sprawne wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W tabeli 35 zaprezentowano metodologię zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji w sferach: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, źródeł finansowania.

Tabela 35. Charakterystyka metodologii zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami oraz działaniami innych podmiotów na obszarze rewitalizacji

Obszary komplementarności	Opis metodologii zapewnienia komplementarności
Przestrzenna	<p>Wszystkie projekty wpisane do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki na lata 2018-2023 dotyczą obszaru rewitalizacji, charakteryzującego się najwyższym potencjałem rozwojowym w gminie i są skierowane przede wszystkim do mieszkańców terenu problemowego.</p> <p>W ramach przeprowadzonego naboru projektów udało się zidentyfikować projekty, które dopełniają się wzajemnie i zapewniają silne oddziaływanie na występujące problemy. Komplementarność przestrzenną Programu zapewniono również równomiernym rozkładem przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji, by ograniczyć występowanie „punktowości” interwencji. Założono w Programie, iż problemy są rozwiązywane na obszarze rewitalizacji, nie zaś przenoszone na inne tereny.</p>
Problemowa	<p>Projekty wskazane do realizacji dopełniają się wzajemnie tematycznie i tworzą spójną całość. Przedmiotowe przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań wynikające z dokumentów strategicznych Gminy Szypliszki, dzięki czemu rozwiązują jednocześnie obszary problemowe na wielu płaszczyznach określonych przez ww. opracowania.</p>
Proceduralno-instytucjonalna	<p>Projekty objęte Programem Rewitalizacji zostały zidentyfikowane w ramach zrealizowanych konsultacji społecznych i są oddolnymi inicjatywami zgłoszonymi w trybie naboru otwartego przez poszczególne grupy interesariuszy (gmina, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, partnerzy gospodarczy, parafie). Wszystkie przedsięwzięcia wykazują spójność z celami i kierunkami działań wynikającymi z Programu. Zaplanowane przedsięwzięcia uzupełniają się wzajemnie. Wszystkie grupy interesariuszy zgłaszające koncepcje projektowe do objęcia Programem Rewitalizacji posiadają potencjał do przygotowania wniosku aplikacyjnego oraz wdrożenia i rozliczenia dotacji.</p> <p>Ponadto komplementarność proceduralno-instytucjonalną zapewnia koordynowanie prac nad tworzeniem i wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji przez pracowników Urzędu Gminy Szypliszki.</p>
Źródeł finansowania	<p>Wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie projektów rewitalizacyjnych zakładają finansowanie projektów z wkładu własnego i/lub kredytu oraz funduszy strukturalnych UE, jak również z dotacji z krajowych środków publicznych. Konstrukcja projektów rewitalizacyjnych wynikających z programu umożliwia uzupełnianie i łączenie wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Alternatywą dla ww. źródeł finansowania są środki pochodzące z Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rządowego Programu Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Dywersyfikacja źródeł finansowania</p>

Obszary komplementarności	Opis metodologii zapewnienia komplementarności
	pozwala założyć efektywne wdrożenie zakładanych projektów i osiągnięcie celów założonych przez niniejszy Program.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe mechanizmy zapewnienia komplementarności projektowo-podmiotowej wpływają docelowo na kompleksowość Lokalnego Programu Rewitalizacji, który nie pomija aspektów społecznych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych - związanych zarówno z obszarem rewitalizacji Gminy Szypliszki, jak i jego otoczeniem.

Program Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki, złożony z wielu różnorodnych projektów inicjowanych przez różnorodnych interesariuszy, tworzy mechanizm kompleksowości interwencji. Powiązane ze sobą projekty rewitalizacyjne zabezpieczają właściwą synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową. Tym samym możliwe jest, w wyniku realizacji działań objętych Programem, osiągnięcie zmiany strukturalnej na obszarze rewitalizacji.

9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Źródłami finansowania zadań przewidzianych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki na lata 2018 – 2023 będą przede wszystkim środki:

- pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020;
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014 - 2020;
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020;
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 - 2020;
- Programu Transgranicznego Polska – Białoruś – Ukraina, Polska - Rosja i innych programów transgranicznych;
- środki krajowe, np. pochodzące z Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych 2014 - 2020 (ASOS),
- środki własne Gminy Szypliszki;
- środki własne podmiotów uczestniczących we wdrażaniu działań rewitalizacyjnych.

Wysokość środków koniecznych do zarezerwowania przez beneficjentów poszczególnych projektów uzależniona jest od rodzaju projektu oraz źródeł jego dofinansowania. Bez udziału finansowania zewnętrznego wszystkie zadania przewidziane do wykonania w ramach niniejszego dokumentu nie będą możliwe do realizacji z uwagi na ograniczone zasoby finansowe Gminy Szypliszki oraz partnerów zaangażowanych we wdrażanie niniejszego Programu. Trzeba bowiem wskazać, że przy braku dofinansowania zewnętrznego inwestycje zaplanowane w ramach LPR zostaną zrealizowane, ale nie stanie się to w zakładanym okresie do 2023 r., a zatem wdrożenie Programu zacznie przynosić swoje efekty po dłuższym okresie czasu, co w przypadku szybszego rozwoju sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego może sprawić, że Gmina Szypliszki – pomimo licznych walorów turystycznych - nie będzie się rozwijała w zakładanym tempie. Taki stan rzeczy może zahamować tak pożądane pobudzenie ruchu turystycznego. Turyści wolą bowiem odwiedzać miejsca posiadające odpowiednią infrastrukturę i zaplecze cechujące się wieloma walorami. Te przyczyny z kolei mogą wpłynąć na dalsze pogłębianie się niekorzystnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Szypliszki i dalszej jej degradacji.

Z tego względu wdrożenie zadań zaplanowanych do wykonania w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji jest niezwykle istotne dla społeczności lokalnej i może przyczynić się do ożywienia gospodarczego miejscowości, a pośrednio całej Gminy Szypliszki.

9.2. RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SZYPLISZKI

Zestawienie zadań planowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki wraz z przedstawieniem kosztów zawarto w tabeli 36. W części zadań nie określono kosztów ze względu na brak posiadania na etapie tworzenia niniejszego dokumentu opracowanych kosztorysów inwestorskich.

Tabela 36. Plan finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zadania	Środki ogółem na sfinansowanie zadania	W tym		
		środki UE	środki własne	inne środki
Wymiana chodników wraz z wymianą oświetlenia ulicznego przy drodze powiatowej w Kaletniku	900 000,00	765 000,00	135 000,00	0,00
Głęboka termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kaletniku wraz z remontem wewnętrznym oraz zagospodarowaniem terenu i budową oczyszczalni ścieków	3 953 928,93	3 360 839,59	593 089,34	0,00
Termomodernizacja budynku remizy OSP w Kaletniku z zagospodarowaniem terenu	713 000,00	606 050,00	106 950,00	0,00
Rewitalizacja terenu przy jeziorze Kaletnik z montażem urządzeń zapewniających bezpieczeństwo, elementami małej infrastruktury oraz wytyczeniem ścieżek spacerowych	500 000,00	425 000,00	75 000,00	0,00
Przebudowa drogi Kaletnik - Łowocie	2 200 000,00	1 870 000,00	330 000,00	0,00
Remont i przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Słobódce oraz pompowni ścieków	245 987,70	120 000,00	125 987,70	0,00
Budowa i remont garaży gminnych w Słobódce	500 000,00	0,00	500 000,00	0,00
Budowa stadionu gminnego w Słobódce	200 000,00	170 000,00	30 000,00	0,00
Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Słobódce	3 500 000,00	2 975 000,00	525 000,00	0,00
Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego (ul. Podleśna i Przycmentarna) w Becejłach	1 500 000,00	1 275 000,00	225 000,00	0,00
Termomodernizacja budynku SP w Becejłach	300 000,00	255 000,00	45 000,00	0,00

Zadania	Środki ogółem na sfinansowanie zadania	W tym		
		środki UE	środki własne	inne środki
Przebudowa obecnego budynku muszli koncertowej w Becejłach z przeznaczeniem na centrum aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży	313 961,43	266 867,21	47 094,22	0,00
Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Becejły	329 872,90	263 865,33	66 007,57	0,00
Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Czerwonce	800 000,00	680 000,00	120 000,00	0,00
Budowa siłowni zewnętrznej z wiatami dla odpoczynku w Czerwonce	300 000,00	255 000,00	45 000,00	0,00
Wyposażenie świetlicy dla mieszkańców w Czerwonce	100 000,00	85 000,00	15 000,00	0,00
Czy to duzi, czy to mali, każdy swe ciało doskonali	230 000,00	195 500,00	34 500,00	0,00
Kurs obsługi komputera dla seniorów z miejscowości Słobódka, Szypliszki i Becejły	10 000,00	9 000,00	1 000,00	0,00
Budowa przedszkola przy Szkole Podstawowej w Słobódce	1 750 000,00	1 487 500,00	262 500,00	0,00
Nauka poprzez zabawę - to rozwój i przyszłość każdego dziecka	400 000,00	340 000,00	60 000,00	0,00
Centrum Aktywności w Słobódce	900 000,00	765 000,00	135 000,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Niezwykle istotne w procesie tworzenia i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest zaangażowanie partnerów społecznych, gospodarczych, którzy mogą się włączyć w proces rewitalizacji danego obszaru, dlatego też w ramach opracowania i wdrażania przedmiotowego dokumentu założono mechanizmy zakładające szerokie zaangażowanie społeczności lokalnej.

10.1. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE TWORZENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystane zostały następujące narzędzia partycypacji społecznej:

- badanie ankietowe;
- spotkania konsultacyjne (warsztatowe);
- spotkanie podsumowujące proces tworzenia dokumentu.

Pierwszym etapem włączenia mieszkańców w proces tworzenia dokumentu było przeprowadzenie badania ankietowego (luty 2017 r.), którego celem było poznanie opinii społeczności na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji terenów w Gminie Szypliszki. W badaniu wzięło udział 96 osób reprezentujących różne grupy społeczne zamieszkujące teren analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Wyniki zostały wykorzystane do opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szypliszki.

Ponadto w lutym 2017 r. zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne, podczas którego wykonawca dokumentu przedstawił, czym jest rewitalizacja i po co przygotowany jest Program Rewitalizacji. Na spotkaniu tym została również szerzej zaprezentowana ankieta rewitalizacyjna a uczestnicy spotkania zostali zachęcani do zapoznania się z jej treścią i wypełnienia, tak aby mieć realny wpływ na kształt przyszłych działań rewitalizacyjnych. Wstępne wyniki badania ankietowego zostały opracowane do kwietnia 2017 r. – wskazano główne obszary występowania negatywnych zjawisk, które mogłyby stać się przyszłymi terenami przewidzianymi do rewitalizacji. Założenia te zostały wyłożone w formie dokumentu w siedzibie gminy, tak aby każdy z mieszkańców mógł jeszcze wnieść uwagi, głównie odnośnie obszaru przyszłej rewitalizacji. Wszystkie uwagi złożone do Pana Romana

Rynkowskiego – sekretarza gminy, zostały uwzględnione w diagnozie będącej częścią Programu.

W tym samym czasie, kwiecień 2017 r., została opracowana i wydana (w tym w formie elektronicznej umieszczonej na stronie internetowej gminy) broszura popularyzująca założenia rewitalizacji i w jasnej formie przybliżająca formułę oraz potrzebę dokumentu.

W miesiącu sierpniu 2017 r. (informacja na stronie internetowej gminy z dnia 04.08.2017 r.) mieszkańcy gminy zostali zaproszeni do udziału w kolejnym działaniu, jakim było składanie fiszek projektowych, które zawierałyby już konkretne propozycje działań na terenach zdiagnozowanych jako przewidziane do rewitalizacji. Nabór fiszek projektowych trwał do 28 sierpnia 2017, jednak nawet te wpływające po tym terminie były brane pod uwagę jako możliwa platforma przyszłych działań rewitalizacyjnych.

Kolejne warsztaty rewitalizacyjne, służące doprecyzowaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyły się 15.12.2017 również w siedzibie Urzędu Gminy. Spotkanie to miało na celu doprecyzowanie zasięgu obszaru zdegradowanego i ewentualnej rewitalizacji. Podczas tego spotkania po raz pierwszy została zaprezentowana wizualizacja obszarów zdegradowanych i przeznaczonych do rewitalizacji. Na spotkaniu tym padły ze strony mieszkańców (których w spotkaniu uczestniczyło już 24) również pierwsze propozycje działań rewitalizacyjnych. Te propozycje, wraz ze złożonymi za pomocą fiszek projektowych, stały się podstawą do opracowania planu działań rewitalizacyjnych w ramach Programu. Wspólnie wybrane, zdaniem zainteresowanych najlepsze pomysły, po obróbce technicznej stały się podstawą do sporządzenia wykazu przedsięwzięć rewitalizacyjnych umieszczonego w Programie.

Ostatnie spotkanie, mające na celu zaprezentowanie gotowego dokumentu Programu, odbyło się w dniu 6 lutego 2018 r. Na spotkaniu tym, w którym uczestniczyło 26 osób, dano mieszkańcom gminy ostatnią możliwość zgłoszenia zmian do Programu Rewitalizacji. Po zaprezentowaniu dokumentu nie stwierdzono jednak żadnych uwag, tak więc program został przekazany władzom gminy do dalszego jego procedowania.

10.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Jednym z przejawów partycypacji społecznej na etapie realizacji Programu jest powołanie i działalność Komitetu Rewitalizacji. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy

z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Szypliszki. Uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Szypliszki. W skład Komitetu Rewitalizacji wejdą:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Szypliszki i jednostek organizacyjnych;
- przedstawiciele Rady Gminy;
- przedstawiciele sektora społecznego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na terenie Gminy Szypliszki);
- przedstawiciele podmiotów prywatnych (prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji);
- przedstawiciele mieszkańców.

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany w momencie przyjmowania przedmiotowego dokumentu przez Radę Gminy. Będzie on podstawowym narzędziem rozwijania i aktualizowania dokumentu, ale także upowszechniania informacji o samym Programie, jak i jego efektach wśród lokalnej społeczności oraz pozyskiwania informacji o nowych pojawiających się potrzebach, które powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w aktualizacji Programu.

W procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną także zastosowane instrumenty wsparcia beneficjentów działań rewitalizacyjnych, stosowane przez Operatora Programu, do których można zaliczyć:

- szkolenia i seminaria dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, na temat m.in.: możliwości udziału w Programie (aktualizacji), zarządzania projektami, monitorowania realizacji projektów, zasad finansowania projektów;
- nadzór i wsparcie (organizacyjne, doradcze, techniczne) Beneficjentów Zewnętrznych Lokalnego Programu Rewitalizacji przy wypełnianiu obowiązków promocyjnych, związanych z unijnym źródłem finansowania, takich jak przygotowywanie procedur przetargowych zgodnie z obowiązującymi zasadami.

Zaangażowanie społeczności w działania rewitalizacyjne zostanie także osiągnięte poprzez organizację:

- festynów;
- warsztatów dotyczących przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz wspólnego podejmowania nowych aktywności, realizowanych z uwzględnieniem technik partycypacyjnych;
- lekcji w szkołach poświęconych rozwojowi społeczno-gospodarczemu i rewitalizacji;

- konkursów na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizowanych;
- uroczystości związanych z zakończeniem realizacji projektów.

10.3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Niezwykle istotnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także w momencie oceny efektów wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji. Konieczne jest podsumowanie efektów procesu rewitalizacji oraz prognoza ich trwałości oraz efektów synergicznych i mnożnikowych. Ten etap, z tego względu, że ostatni, jest często pomijany, jednak nie można do tego dopuszczać. Celem oceny końcowej nie jest bowiem tylko zweryfikowanie, czy cele rewitalizacji zostały w pełni osiągnięte, czy też nie. Celem jest również ocena trwałości osiągniętego stanu, w tym przede wszystkim trwałości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Celem jest także podjęcie decyzji o ewentualnym przedłużeniu działań rewitalizacyjnych oraz ich zaprojektowanie na przyszłość, w tym rozpoczęcie szerokiej procedury uchwalania nowego Programu Rewitalizacji. Przeprowadzenie tego etapu nie jest możliwe bez udziału mieszkańców.

Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji opartą na wskaźnikach oraz opiniach mieszkańców (analogicznie jak w momencie tworzenia Programu). Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców poprzez uczestnictwo w pracach Komitetu Rewitalizacji oraz w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie są uzależnione od charakteru i powierzchni gminy, zaangażowania społeczności, jednak zakłada się, że powinny one obejmować przynajmniej badania ankietowe oraz debaty publiczne i takie narzędzia zostaną wykorzystane przez Gminę Szypliszki w procesie oceny przedmiotowego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

11. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY SZYPLISZKI

11.1. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STRATEGII ROZWOJU GMINY SZYPLISZKI

Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje powiązanie przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Gminy Szypliszki na lata 2016-2022. W ramach Strategii wyznaczono wstępny obszar rewitalizacji obejmujący miejscowość Becejły, Szypliszki, Słobódka, Czerwonka i Kaletnik, odpowiadający z znacznym stopniowi obszarowi rewitalizacji określonym w LPR.

Ponadto przedsięwzięcia określone w przedmiotowym dokumencie wpisują się w następujące cele Strategii Rozwoju Gminy Szypliszki na lata 2016-2022:

- Obszar strategiczny: Infrastruktura;
- Cel strategiczny I. Nowoczesna infrastruktura techniczna;
 - Cel operacyjny I.1 Rozwój infrastruktury drogowej:
 - Kierunki działań:
 - współpraca z zarządami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych przy ich przebudowie, rozbudowie i modernizacji,
 - modernizacja i poprawa stanu technicznego istniejącej gminnej infrastruktury drogowej – budowa, przebudowa, rozbudowa, zmiana nawierzchni i modernizacja dróg,
 - budowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej: chodników, oświetlenia ulicznego,
 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego;
 - Cel operacyjny I.2 Rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych:
 - Kierunek działań:
 - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków;
 - Cel operacyjny I.3 Rozwój gospodarki przestrzennej:
 - Kierunek działań:
 - rewitalizacja obszarów zdegradowanych, wskazanych w programie rewitalizacji;
 - Obszar strategiczny: Kapitał ludzki;
 - Cel strategiczny II. Poprawa kreatywności i konkurencyjności mieszkańców;

- Cel operacyjny II.1 Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu:
- Kierunek działań:
 - wsparcie opieki nad dziećmi (poprawa dostępu do usług przedszkolnych i opieki nad małym dzieckiem) oraz nad osobami starszymi (formy instytucjonalne, rodzinne, pomoc sąsiedzka i inne);
- Cel operacyjny II.2. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności:
- Kierunek działań:
 - organizacja zajęć pozalekcyjnych, szkoleniowych w obiektach placówek oświatowych i kulturalnych,
- Cel operacyjny II.4. Podniesienie jakości usług oraz poprawa dostępności opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej:
- Kierunki działania:
 - utworzenie systemu opieki nad małym dzieckiem (żłobków, punktów żłobkowych), wspieranie powstania rodzinnych dziennych punktów opieki nad dzieckiem na terenie gminy,
 - rozwój różnych form wychowania przedszkolnego,
 - dostosowanie ilości placówek przedszkolnych oraz godzin ich funkcjonowania do potrzeb mieszkańców oraz poprawa dostępności tych miejsc,
 - podniesienie jakości oferty edukacji przedszkolnej oraz dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności (uzupełnienie o zajęcia korekcyjne, językowe, prozdrowotne, proekologiczne, sportowe i inne),
- Cel operacyjny II.5 Rozwój i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych, oraz sportowo-rekreacyjnych, stworzenie profesjonalnej oferty:
- Kierunki działania:
 - modernizacja i rozbudowa infrastruktury bazy oświatowej oraz doposażenie w sprzęt komputerowy, audiowizualny i pomoce dydaktyczne,
 - utrzymanie wysokiego poziomu usług edukacyjnych oraz stworzenie oferty edukacji pozaszkolnej (zajęcia pozalekcyjne, sportowe, kursy, zajęcia taneczne, aktorskie i inne) na bazie gminnych placówek oświatowych i kulturalnych skierowane do dzieci, dorosłych, osób starszych, niepełnosprawnych,
 - budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej (boisk szkolnych, placów zabaw, zagospodarowanie terenu wokół wymagających tego szkół, stadionu gminnego),

- wyznaczenie terenu pod utworzenie infrastruktury dla różnych form aktywności ruchowej,
- wspieranie form aktywności ruchowej dla dzieci i młodzieży,
- modernizacja funkcjonujących świetlic wiejskich,
- poszukiwanie nowych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, osób starszych i niepełnosprawnych,
- zagospodarowanie terenów rekreacyjnych.
- Cel operacyjny II.7 Rozwijanie tożsamości i integracji społeczności:
- Kierunki działania:
 - wdrożenie działań mających na celu integrację mieszkańców gminy z nowo osiedlonymi,
 - poprawa estetyki przestrzeni, tworzenie „serc miejscowości”, wiat, placów zabaw, skwerów i innych jako miejsc spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - rewitalizacja obszarów zdegradowanych, podniesienie poziomu kapitału społecznego na tym terenie.
- Cel operacyjny III.3 Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie:
- Kierunek działań:
 - zagospodarowanie plaż gminnych,
- Obszar strategiczny: Środowisko
- Cel strategiczny IV. Zapewnienie środowiska naturalnego wysokiej jakości, ochrona wartości przyrodniczych i historycznych
 - Cel operacyjny IV.1 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami:
 - Kierunki działania:
 - przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków,
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów indywidualnych i budynków wielorodzinnych.

11.2. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie gminy Szypliszki obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szypliszki uchwalone uchwałą Nr XIII/80/00 Rady Gminy Szypliszki z dnia 17 lutego 2000 roku ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr XIII/79/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 12 grudnia 2011 r. (tekst jednolity stanowi załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIII/79/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 12 grudnia 2011 r.).

Tekst studium powiązany jest z załącznikami graficznymi - rysunkami studium:

- a) Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki Polityka ochronna w skali 1:25 000
- b) Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki Polityka funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:25 000.

Zgodnie z treścią uchwały Nr XIII/79/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 12 grudnia 2011 r. - w roku 2011 uaktualnione zostały: tekst oraz rysunek Polityka funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:25 000. *(Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki sporządzono w celu umożliwienia rozwoju struktury osadniczej i usługowej w obrębie Szelment, a w szczególności stworzenia warunków do wszechstronnego rozwoju Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji SZELMENT. Owa zmiana Studium objęła obręb Szelment w granicach ewidencyjnych oraz części obrębów Przejma Wielka, Szury i Czerwonka).*

Uchwała Nr XX/125/2016 Rady Gminy Szypliszki z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki - zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 ww. uchwały, przystąpiono do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki w celu spełnienia wymagań określonych w art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Analizując treść obowiązującego dokumentu studium przede wszystkim trzeba mieć na uwadze podstawy opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki, które stanowiły:

- art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 15 poz. 139 z 1999 r.),
- art. 9 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717; z 2004 r. Nr 6, poz. 41 i Nr 141, poz. 1492; z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087; z 2006 r. Nr 45, poz. 319 i Nr 225, poz. 1635; z 2007 r. Nr 127, poz. 880; z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 i Nr

201, poz. 1237; z 2009 r. Nr 220, poz. 1413; z 2010 r. Nr 24, poz. 124, Nr 75, poz. 474 i Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 149, poz. 996, Nr 155, poz. 1043, Nr 130, poz. 871; z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 153, poz. 901).

Studium zawiera ustalenia z następującego zakresu tematycznego (zgodnie z treścią studium) - wg stanu na 2011 r. zakres ustaleń studium dotyczy:

- Podstawowych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.
- Celów zagospodarowania przestrzennego.
- Kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego.
- Polityki przestrzennej gminy.

W granicach objętych zmianą studium zakres ustaleń obejmuje:

- 1) Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów.
- 2) Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.
- 3) Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.
- 4) Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
- 5) Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
- 6) Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.
- 7) Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.
- 8) Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.
- 9) Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
- 10) Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
- 11) Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.
- 12) Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.
- 13) Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochrony.
- 14) Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.
- 15) Obszary wymagającej przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.
- 16) Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie i w jej sąsiedztwie.
- 17) Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych – strefa wojskowa.

Obecnie obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) w art. 10. określa elementy uwzględniane i określane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

1. **W studium uwzględnia się uwarunkowania** wynikające w szczególności z:
(UWARUNKOWANIA)
 - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
 - 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
 - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
 - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - 4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
 - 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
 - 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
 - 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
 - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
 - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
 - 8) stanu prawnego gruntów;
 - 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
 - 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
 - 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
 - 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
 - 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
 - 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
 - 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

2. W studium określa się w szczególności: (KIERUNKI)

1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:

a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,

b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;

2) (uchylony);

3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;

4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;

6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;

8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;

9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;

11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;

12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;

13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);

14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;

14a) obszary zdegradowane;

15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;

16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

2a. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

3a. Jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.

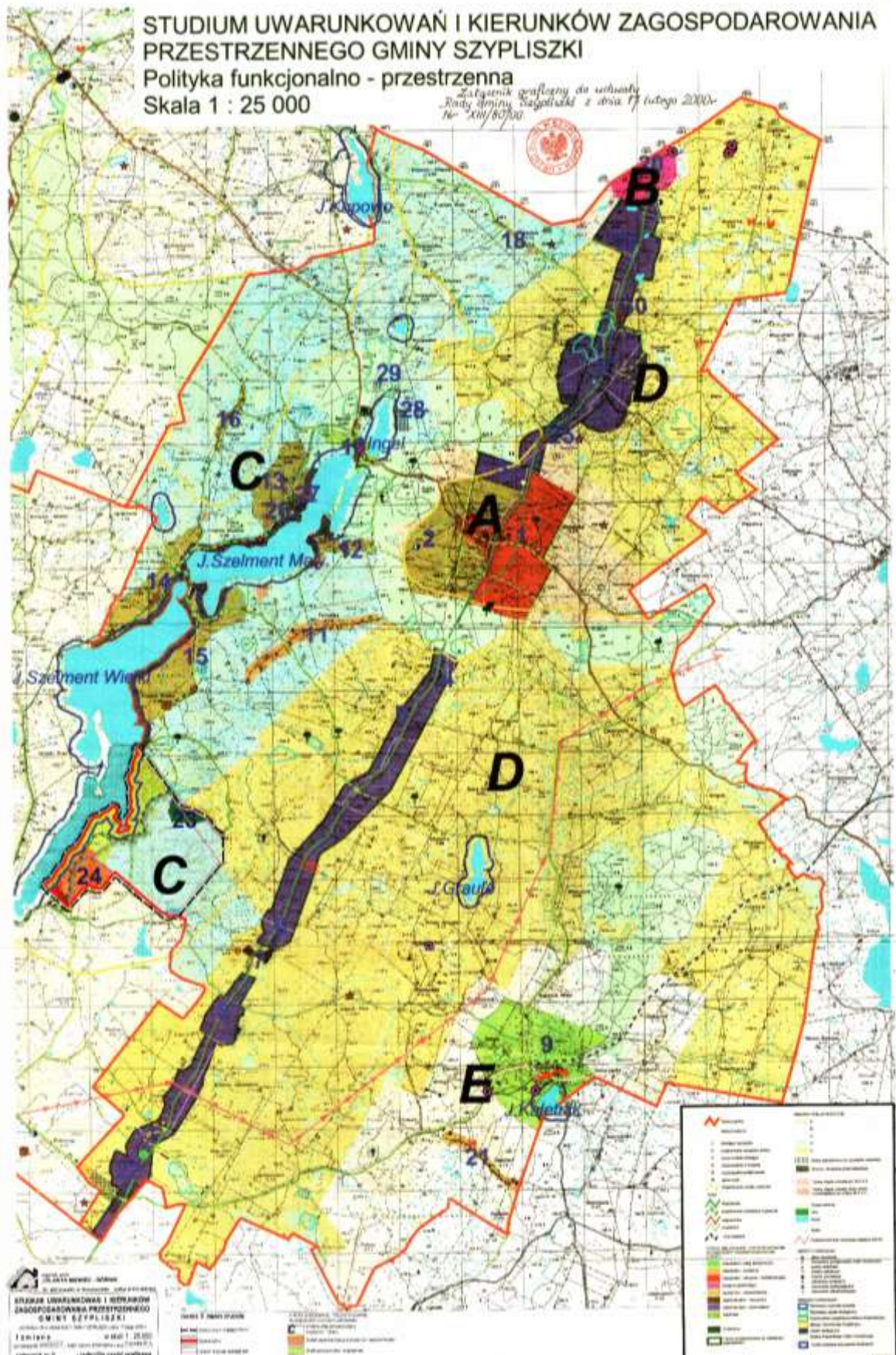
Stwierdzić należy, że w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, **nie określono** obszarów charakteryzujących się cechami obszarów zdegradowanych, o których mowa w art. 9 ust. 1, lub obszarów rewitalizacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 3.

Wniosek 1: Na podstawie analizy materiałów źródłowych ustalono, że kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym przewidziane wśród zadań niezbędnych do podjęcia w ramach działań rewitalizacyjnych **zgodne są** z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki.

Wniosek 2: Studium będzie musiało być uzupełnione o szereg ustaleń, których wprowadzenia nie da się uniknąć. Są to m.in.: obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszary zdegradowane (pkt. 14 i 14a).

Uzasadnienie:

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone na rysunku studium – **rysunek Polityka funkcjonalno-przestrzenna** w skali 1:25 000

1. Położenie terenów przewidzianych do rewitalizacji w **Strefie Wielofunkcyjnej A** – Strefa Administracyjno - usługowa obejmująca m.in. Słobódkę.

Funkcja jednostki osadniczej:

- 1) mieszkalno-osadnicza;
- 2) mieszkalno-usługowo-administracyjna.

„Lokalizować tu należy główne obiekty administracji lokalnej oraz użyteczności publicznej.

Sprawą priorytetową powinno stać się opracowanie oferty obszarów rozwojowych dla ewentualnych inwestorów.

Aktywna działalność promocyjna miejscowości gminnej i całej gminy jako inicjatywa lokalna obejmująca wiele gałęzi życia gospodarczego: oferta wolnych terenów inwestycyjnych i obiektów, oferta podmiotów gospodarczych. Stale uaktualniana i ogólnie dostępna informacja o zasobach turystycznych gminy, zapleczu agroturystycznym, turystycznym i ofercie kulturalnej. Wskazane jest stworzenie komórki, która zaangażowałaby się w zbieranie i udostępnianie danych o terenie. Warto w tym celu wejść w kooperacje z istniejącymi instytucjami, w gestii których leży gromadzenie i upowszechnianie danych o regionie, np. Związek Gmin „Szelment”. Wskazane jest również zamieszczanie podstawowych informacji w Internecie.”

„Rozwój sektora turystycznego winien obejmować w szczególności rozbudowę tras pieszo-rowerowych. Szypliszki jako ważny punkt usługowo-mieszkaniowy, komunikacyjny oraz początek licznych tras turystycznych, winna stanowić węzeł lokalnej komunikacji pieszej i rowerowej. Szlaki pieszo - rowerowe winny umożliwiać swobodne poruszanie się po terenie i zapoznawanie z jego największymi atrakcjami. Pieszo - rowerowy system tras turystycznych winien posiadać w miejscach znaczących odpowiednio opracowaną informację. Ponadto winny być wyposażone w miejsca postojowe.”

2. Położenie terenów przewidzianych do rewitalizacji w **Strefie Wielofunkcyjnej C** – Strefa Turystyczno - rolnicza obejmująca Becejły oraz część obrębu Słobódka i część obrębu Czerwonka.

Funkcja jednostki osadniczej:

- 1) wykorzystanie rolnicze;
- 2) wykreowania terenu na ośrodek aktywnego wypoczynku całorocznego -

rozszerzenie ogólnodostępnej bazy noclegowo – wyżywieniowej.

3. Położenie terenów przewidzianych do rewitalizacji w **Strefie Wielofunkcyjnej D** – Strefa Rolniczo - turystyczna obejmująca część obrębu Czerwonka i Kaletnik.

Funkcja jednostki osadniczej:

- 1) aktywizacja ruchu turystycznego w tej części gminy wiąże się ściśle z opracowaniem oferty noclegowo – wyżywieniowej;
- 2) z uwagi na rolniczy charakter strefy należy położyć nacisk na rozwój agroturystyki.

4. Położenie terenów przewidzianych do rewitalizacji w **Strefie Wielofunkcyjnej E** – Strefa Turystyczno - rolnicza obejmująca obręb Kaletnik.

Funkcja jednostki osadniczej:

- 1) lokalizacja funkcji administracji, usług publicznych związanych z obowiązkami gminy oraz rozwojem funkcji turystycznej;
- 2) aktywizacja ruchu turystycznego - oferta noclegowo – wyżywieniowa;
- 3) rolniczy charakter strefy - rozwój agroturystyki.

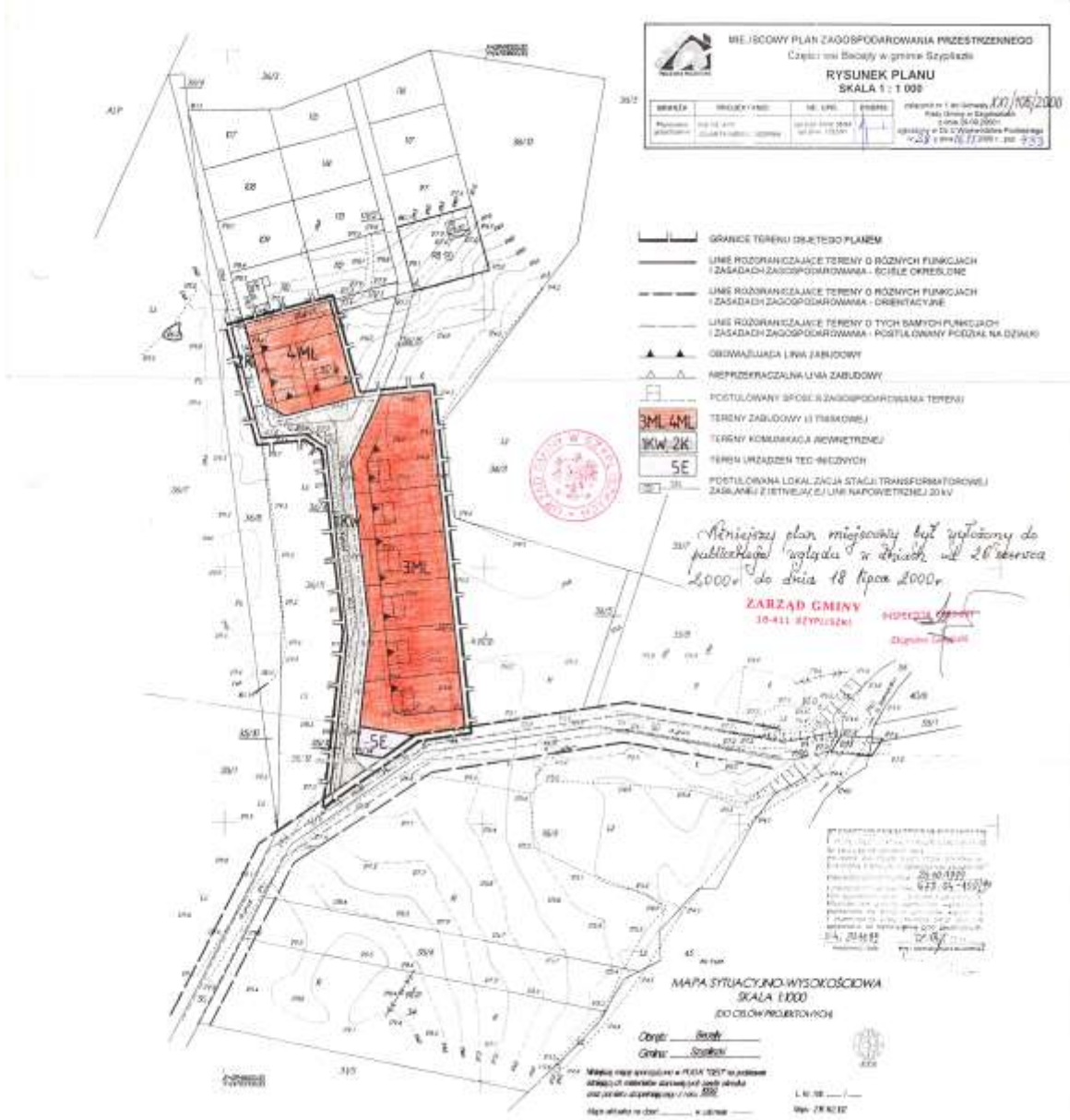
11.3. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Obszar przewidziany do objęcia programem rewitalizacji stanowi ok. 10,39% całej powierzchni gminy. Jest to obszar miejscowości Becejły, Słobódka, Kaletnik, Czerwonka. Zadania wskazane w Lokalnym Programie Rewitalizacji dotyczą terenów nie objętych obowiązującymi planami miejscowymi.

1. Dla miejscowości Becejły obowiązuje plan zatwierdzony uchwałą Nr XXI/106/2000 z dnia 29 września 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Becejły w gminie Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 28, poz. 433) oraz zatwierdzony uchwałą Nr IX/67/03 Rady Gminy Szypliszki z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Becejły w gminie Szypliszki, zwanym „Ingielówka” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 103, poz. 1868)

Uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego składają się z ustaleń zawartych w uchwałach i na rysunkach planu w skali 1:1000 stanowiących załączniki Nr 1 do poszczególnych uchwał.

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXI/106/2000 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 września 2000 r.

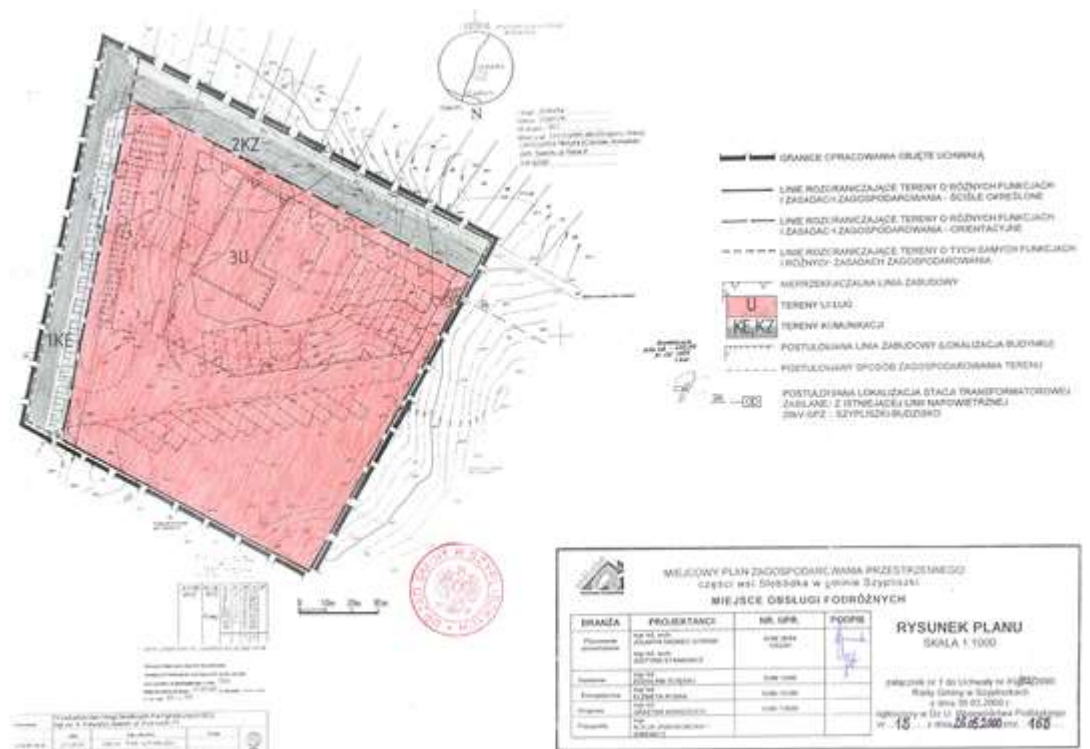
Załącznik nr 1 do uchwały Nr IX/67/03 Rady Gminy Szypliszki z dnia 28 sierpnia 2003 r.

2. Dla miejscowości Słobódka obowiązuje plan zatwierdzony uchwałą Nr XV/92/2000 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Słobódka w gminie Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 15, poz.165)

Uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego składa się z ustaleń zawartych w uchwale i na rysunku planu w skali 1:1000 stanowiącym załącznik Nr 1 do uchwały.

Załącznik nr 1 do uchwały Nr XV/92/2000 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 marca 2000 r.

3. Dla miejscowości Czerwonka nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Dla miejscowości Kaletnik nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
5. Dla miejscowości Becejęły nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych dla części miejscowości:

- 1) **Jeziorki** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXIII/112/97 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejsca obsługi podróżnych we wsi Jeziorki gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 46, poz. 302),
- 2) **Przejma Wielka** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXV/118/97 Rady Gminy Szypliszki z dnia 24 listopada 1997 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów letniskowych we wsi Przejma Wielka gminy Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 56, poz. 379),

- 3) **Rybalnia** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/138/98 Rady Gminy Szypliszki z dnia 23 lutego 1998 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Rybalnia w gminie Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 20, poz. 118),
- 4) **Sadzawki** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/133/98 Rady Gminy Szypliszki z dnia 23 lutego 1998 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Sadzawki w Gminie Szypliszki – „Miejsce Obsługi Podróżnych” (MOP) na działce nr ewidencyjny 44/1 (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 20, poz. 117),
- 5) **Lipowo** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XV/88/2000 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejsca obsługi podróżnych we wsi Lipowo gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 15, poz.164),
- 6) **Słobódka** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XV/92/2000 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Słobódka w gminie Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 15, poz.165),
- 7) **Becejły** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXI/106/2000 z dnia 29 września 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Becejły w gminie Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 28, poz. 433),
- 8) **Rybalnia** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXV/133/2001 Rady Gminy Szypliszki z dnia 22 marca 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Rybalnia, gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 12, poz. 239),
- 9) **Szelment** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXVI/137/01 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 kwietnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących działki nr: 3/4 i 41/4 we wsi Szelment gminy Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 18, poz.325),
- 10) **Przejma Wysoka** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXVI/138/01 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 kwietnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego terenów budownictwa lotniskowego, położonych we wsi Przejma Wysoka gminy Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 18, poz.326),

11) **Przejma Wielka** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr XXVIII/146/01 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 czerwca 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Wioski Letniskowej „Nad Jarem” w Przejmie Wielkiej gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 24, poz. 411),

12) **Żubryn** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr VI/45/03 Rady Gminy Szypliszki z dnia 30 kwietnia 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Miejsca Obsługi Podróżnych, obejmującego działki o numerach ewidencyjnych 16/1 oraz część działek o nr: 16/2, 59/1 i 85 we wsi Żubryn gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 57, poz.1211),

13) **Fornetka** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr VIII/60/03 Rady Gminy Szypliszki z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Wioski Letniskowej w Fornetce (Dz.Urz. Woj. Podlaskiego Nr 71, poz.1448),

14) **Becejły** gminy Szypliszki – zatwierdzony uchwałą Nr IX/67/03 Rady Gminy Szypliszki z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Becejły w gminie Szypliszki, zwanym „ Ingielówka ” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 103, poz. 1868),

15) **Żubryn** gminy Szypliszki - zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/196/09 Rady Gminy Szypliszki z dnia 29 września 2009 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Żubryn gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 211, poz. 2358).

16) **Szelment** gminy Szypliszki - zatwierdzonego uchwałą Nr XXIX/212/2013 Rady Gminy Szypliszki z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Szelment gmina Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 30.12.2013 r., poz. 4668).

17) **Przejma Mała** gminy Szypliszki - zatwierdzony uchwałą Nr XV/97/2012 Rady Gminy Szypliszki z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Przejma Mała (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2012 r., poz. 1102).

18) Żubryn, Jasionowo, Węgielnia, Bilwinowo, Głęboki Rów, Dębowo, Klonorejsć, Kaletnik, Grauże Nowe, Wiatrołuża Druga, Pokomsze i Zaboryszki gminy Szypliszki - zatwierdzony uchwałą Nr XXIV/167/2013 Rady Gminy Szypliszki z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej **400 kV Ełk – granica RP** na terenie gminy Szypliszki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 29.04.2013 r., poz. 1996).

dane dot. mpzp i studium - <http://www.szypliszki.biuletyn.net>

Zgodnie z obowiązującym MPZP granice obszaru rewitalizacji obejmują tereny:

Teren w MPZP	Ustalenia obowiązującego mpzp	Nazwa planowanego działania/projektu	Lokalizacja projektu/adres	Zgodne/niezgodny /brak mpzp
-	-	1. Wymiana chodników wraz z wymianą oświetlenia ulicznego przy drodze powiatowej w Kaletniku	Odcinek drogi powiatowej nr 1153B w Kaletniku	brak mpzp
-	-	2. Głęboka termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kaletniku wraz z remontem wewnętrznym oraz zagospodarowaniem terenu i budową oczyszczalni ścieków	Kaletnik 46	brak mpzp
-	-	3. Termomodernizacja budynku remizy OSP w Kaletniku z zagospodarowaniem terenu	Kaletnik 52	brak mpzp
-	-	4. Rewitalizacja terenu przy jeziorze Kaletnik z montażem urządzeń zapewniających bezpieczeństwo, elementami małej infrastruktury oraz wytyczeniem ścieżek spacerowych	Teren przy jeziorze Kaletnik	brak mpzp
-	-	5. Przebudowa drogi Kaletnik - Łowocie	Odcinek drogi Kaletnik - Łowocie	brak mpzp
-	-	6. Remont i przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Słobódce oraz pompowni ścieków	Słobódka, działka nr 15/19	brak mpzp
-	-	7. Budowa i remont garaży gminnych w Słobódce	Słobódka	brak mpzp
-	-	8. Budowa stadionu gminnego w Słobódce	Słobódka	brak mpzp
-	-	9. Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Słobódce	Słobódka	brak mpzp

Teren w MPZP	Ustalenia obowiązującego mpzp	Nazwa planowanego działania/projektu	Lokalizacja projektu/adres	Zgodne/niezgodny /brak mpzp
-	-	10. Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego (ul. Podleśna i Przycmentarna) w Becejłach	Becejły, ul. Podleśna i Przycmentarna	brak mpzp
-	-	11. Termomodernizacja budynku SP w Becejłach	Becejły 7	brak mpzp
-	-	12. Przebudowa obecnego budynku muszli koncertowej w Becejłach z przeznaczeniem na centrum aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży	Becejły, działki o nr 30/2, 29/2	brak mpzp
-	-	13. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Becejły	Becejły, działki o nr 31/11, 31/13, 31/14 oraz część działki nr 50/2	brak mpzp
-	-	14. Wyasfaltowanie dróg osiedlowych wraz z wymianą oświetlenia ulicznego w Czerwonce	Czerwonka	brak mpzp
-	-	15. Budowa siłowni zewnętrznej z wiatami dla odpoczynku w Czerwonce	Czerwonka	brak mpzp
-	-	16. Wyposażenie świetlicy dla mieszkańców w Czerwonce	Czerwonka	brak mpzp
-	-	17. „Czy to duzi, czy to mali, każdy swe ciało doskonali”	Teren przy Szkole Podstawowej w Kaletniku, Kaletnik 46	brak mpzp
-	-	18. Kurs obsługi komputera dla seniorów z miejscowości Słobódka, Szypliszki i Becejły	Szkoła Podstawowa w Słobódce, Słobódka 9	brak mpzp
-	-	19. Budowa przedszkola - przy Szkole Podstawowej w Słobódce	Słobódka 9	brak mpzp
-	-	20. „Nauka poprzez zabawę - to rozwój i przyszłość każdego dziecka”	Szkoła Podstawowa w Kaletniku, Kaletnik 46	brak mpzp
-	-	21. Centrum Aktywności w Słobódce	Szkoła Podstawowa w Słobódce, Słobódka 9	brak mpzp

Źródło: Opracowanie własne

WNIOSEK 1: NIE USTALA SIĘ KONIECZNOŚCI UCHWALENIA ALBO ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

WNIOSEK 2: NIE USTALA SIĘ KONIECZNOŚCI UCHWALENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW NIE OBJĘTYCH MPZP – INWESTYCJE REALIZOWNE BĘDĄ NA PODSTAWIE DECYZJI USTALAJĄCYCH LOKALIZACJĘ INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO I O WARUNKACH ZABUDOWY (mając na uwadze obecny stan prawny)

12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny, a w jego wdrażanie będą zaangażowane dwa rodzaje podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne zadania/projekty;
- podmioty zarządzające, czyli jednostka koordynująca wdrożenie Programu jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Istotną rolę w ukierunkowaniu, uchwaleniu, kontrolowaniu i ocenie Programu z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju odgrywają władze gminy. Odnosi się to szczególnie do kontekstu celów przygotowania Programu (uszczegółowienie i wcielenie w życie instrumentów rozwoju gminy, pozyskanie środków z funduszy strukturalnych itp.).

Do wyłącznych kompetencji Rady Gminy zastrzeżone zostaje:

- uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Programu, przedstawionych przez Wójta Gminy.

Do kompetencji Wójta Gminy Szypliszki należeć będzie:

- realizacja zapisów Programu m.in. poprzez wyznaczenie Operatora Lokalnego Programu Rewitalizacji i nadzór nad jego działalnością oraz zapewnienie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w Programie, zgodnie z założonym udziałem Gminy Szypliszki;
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu, m.in. na podstawie wniosków zarówno samego Operatora, jak i wniosków innych jednostek gminnych, a także partnerów społeczno-gospodarczych.

Do działań o charakterze wykonawczym zostanie wyznaczony Operator Programu Rewitalizacji. Zadania Operatora będą obejmowały następujące elementy zarządzania Programem:

- przygotowanie i koordynowanie wdrażania projektów ujętych w LPR;
- aktualizację i kontynuację procesu planowania;
- realizację Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych i zewnętrznych (np. RPO WP), a także spójności Programu;

- organizację procesu upowszechnienia Programu i komunikacji społecznej (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, struktury partnerstwa publiczno-prywatnego);
- monitorowanie realizacji Programu;
- opracowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów Programu.

Analizując specyfikę gminy oraz zakres zadań (w których przeważają zadania leżące w kompetencji samorządu – zarówno organizacyjnej, jak i finansowej), wydaje się, iż najkorzystniejszym i najprostszym rozwiązaniem jest usytuowanie Operatora w strukturze Urzędu Gminy Szypliszki.

Komitet Rewitalizacji, w skład którego wejdą m.in. przedstawiciele operatora, jednostek gminnych, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i mieszkańcy, będzie odpowiadał za opiniowanie zgłaszanych projektów oraz wskazywanie nowych obszarów tematycznych i zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy. Rola Komitetu Rewitalizacji jest niezwykle istotna z punktu widzenia promocji Programu, z uwagi zarówno na szeroki krąg, jak i społeczny zasięg oddziaływania Komitetu, który zostanie powołany przez Wójta Gminy w drodze zarządzenia.

13. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

13.1. SYSTEM MONITORINGU

W celu zmierzenia efektów przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w Gminie Szypliszki i trafnego reagowania na niepożądane tendencje, niezbędne jest wdrożenie profesjonalnego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach.

Zgodnie z definicją monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Gminy;
- Wójta Gminy Szypliszki;
- Operatora Programu Rewitalizacji;
- Komitet Rewitalizacji;
- odpowiednie osoby w strukturze Urzędu Gminy Szypliszki odpowiedzialne za nadzór i kontrolę nad istotnymi dla procesu rewitalizacji sferami;
- poszczególne podmioty zaangażowane we wdrażanie działań rewitalizacyjnych.

Na poziomie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników, stać się powinien Operator Programu, a w odniesieniu do osiągnięcia celów szczegółowych i ogólnych rewitalizacji Rada Gminy, Wójt Gminy Szypliszki i Komitet Rewitalizacji. Rola Operatora Programu obejmować powinna jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Operatora Wójtowi w cyklach kwartalnych i w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji przedkładanego corocznie Radzie Gminy i Komitetowi Rewitalizacji.

Jednostki organizacyjne Urzędu Gminy Szypliszki będą brały bezpośredni udział w monitorowaniu projektów, zgłoszonych i zarządzanych przez siebie, tak jak każdy Beneficjent Programu. Z drugiej strony mogą włączać się w proces monitorowania, w związku z udostępnianiem przez nie danych o stanie spraw, prowadzonych przez Gminę i jej jednostki, a dotyczących inwestycji, zgłoszonych jako projekty do Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wskaźniki dla poszczególnych inwestycji, które posłużą do monitorowania postępów realizacji Programu, zostały określone w ramach opisów projektów w rozdziale 7.1.

13.2. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Zgodnie z przyjętymi założeniami Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zdiagnozowania nowych problemów na obszarze rewitalizacji, potrzeby podjęcia dodatkowych działań rewitalizacyjnych, a także zmian prawnych - będzie on aktualizowany. Decyzję związaną z uruchomieniem procedury aktualizacji podejmuje Komitet Rewitalizacji.

Zakładana częstotliwość monitorowania efektów Programu również może stać się przesłanką do ewentualnych korekt przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Korekty te będą uzasadnione dużą zmiennością otoczenia, co znajdzie odzwierciedlenie w raportach z monitorowania procesu wdrażania Programu. Aktualizacja Programu będzie konieczna w przypadku: nieosiągnięcia zakładanych wskaźników podczas monitorowania, a także rekomendacji Komitetu Rewitalizacji w odpowiedzi na negatywną ocenę efektywności działań rewitalizacyjnych (w tym dokonaną przez interesariuszy).

W razie stwierdzenia, że Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szypliszki wymaga zmiany, Wójt przedłoży Radzie Gminy stosowny projekt uchwały. Zmiana Programu następuje w takim trybie, w jakim był on uchwalany. Wszelkie zmiany w Programie muszą mieć uzasadnienie merytoryczne i powinny zostać odpowiednio opisane: zawierać opis rodzaju i przyczyny zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację Programu i propozycję modyfikacji.

Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do Lokalnego Programu Rewitalizacji, powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi, powinny przyczyniać się do osiągnięcia

spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej, a także w wysokim stopniu zaspokajając pilne potrzeby lokalnego społeczeństwa.

14. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY SZYPLISZKI NA TLE POWIATU SUWAŁSKIEGO	7
RYSUNEK 2. OBSZARY ZDEGRADOWANE W SFERZE SPOŁECZNEJ	46
RYSUNEK 3. GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO NA OBSZARZE GMINY SZYPLISZKI.....	60
RYSUNEK 4. OBSZAR REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI.....	62
RYSUNEK 5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI.....	74
TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI W LATACH 2011-2016.....	8
TABELA 2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI.....	10
TABELA 3. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI W LATACH 2011-2016.	13
TABELA 4. PODMIOTY GOSPODARCZE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI W LATACH 2011-2016.....	15
TABELA 5. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI	17
TABELA 6. STAN INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI.....	17
TABELA 7. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OCZYSZCZALNI, LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH ORAZ OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI	18
TABELA 8. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI	20
TABELA 9. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW	23
TABELA 10. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 100 MIESZKAŃCÓW	25
TABELA 11. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	27
TABELA 12. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	28
TABELA 13. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	29
TABELA 14. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	30
TABELA 15. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA Z POWODU BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO NA 100 MIESZKAŃCÓW.....	31
TABELA 16. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	32
TABELA 17. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH LOKALNYCH W 2014 R.....	33
TABELA 18. FREKWENCJA W WYBORACH PARLAMENTARNYCH W 2015 R.....	34
TABELA 19. LICZBA CZYTELNIKÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH NA 100 MIESZKAŃCÓW	34
TABELA 20. WYNIKI SPRAWDZIANU UCZNIÓW KLASY VI (2016 R.)	35
TABELA 21. JAKOŚĆ EDUKACJI – SZKOLNICTWO PODSTAWOWE.....	36

TABELA 22. WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO Z 2017 R.	37
TABELA 23. JAKOŚĆ EDUKACJI – SZKOLNICTWO PODSTAWOWE	38
TABELA 24. PODSUMOWANIE ANALIZY W SFERZE SPOŁECZNEJ	40
TABELA 25. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW (WG MIEJSCA WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ) NA 1 000 MIESZKAŃCÓW	47
TABELA 26. OCENA STANU TECHNICZNEGO ZABYTKÓW Z TERENIE GMINY SZYPLISZKI	50
TABELA 27. LICZBA ZABYTKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	51
TABELA 28. LICZBA PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW	52
TABELA 29. IŁOŚĆ (POWIERZCHNIA W M ²) AZBESTU W PRZELICZENIU NA 1 BUDYNEK	54
TABELA 30. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ZDROWIA	56
TABELA 31. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ROŚLIN	56
TABELA 32. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOCELOWYCH ORAZ CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH DLA OZONU - OCHRONA ZDROWIA I ROŚLIN	56
TABELA 33. OBSZARY ZDEGRADOWANE W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH ANALIZY	58
TABELA 34. ZESTAWIENIE POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ, ŚRODOWISKOWEJ I TECHNICZNEJ	69
TABELA 35. CHARAKTERYSTYKA METODOLOGII ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI ORAZ DZIAŁANAMI INNYCH PODMIOTÓW NA OBSZARZE REWITALIZACJI	102
TABELA 36. PLAN FINANSOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	105
WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI	9
WYKRES 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI W LATACH 2011-2016	13
WYKRES 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY SZYPLISZKI W LATACH 2011-2016	16
WYKRES 4. PROBLEMY SPOŁECZNE W MIEJSCOWOŚCIACH WSKAZANYCH DO REWITALIZACJI	25
WYKRES 5. PROBLEMY CHARAKTERYZUJĄCE SFERĘ PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNĄ	49